

Zaman Dedektifleri

Roma'yı Kim Yaktı?

Fabian Lenk

Eski Roma'da geçen heyecanlı bir macera...

Eski Roma'da geçen heyecanlı bir macera...

M.S. 64 yılında Roma...

Roma'nın en ünlü hipodromuna yakın bir yerde büyük bir yangın başlar. Bu yangın sonucu, şehrin büyük bir kısmı yanıp kül olur. Halk, İmparator Neron'u suçlamaktadır. Acaba yangına gerçekten de Neron mu neden olmuştur?

Üç yakın arkadaş; Güneş, Maya ve Ateş, eski bir kütüphanedeki zaman tüneline geçerek istedikleri tarihe ve yere gidebiliyorlar. Bu tünelin yardımıyla Eski Roma'ya giden üç arkadaşın bu macerasını soluk soluğa okuyacaksınız.

www.beyazbalina.com.tr
www.beyazbalinaalisveris.com.tr

1. baskı - Beyaz Balina Yayınları, 2011
Yeni baskı - Beyaz Balina Yayınları, 2017

ZAMAN DEDEKTİFLERİ - 6

Roma'yı Kim Yaktı?

Fabian Lenk

Özgün adı: Die Zeitdetektive
Die Brandstifter von Rom

YAYINEVİ SERTİFİKA NO: 13695

MATBAA SERTİFİKA NO: 19039

ISBN: 978-975-999-568-3

© Bu kitabın Türkçe yayın hakları, Ravensburger firmasından alınmıştır
ve Beyaz Balina Yayınları'na aittir.

Yayın yönetmeni: Bülent Oktay

Editör: Yasemin Büte

Son okuma: Aslı Onat

Almancadan çeviren: Saadet Tomak

Resimleyen: Almud Kunert

Kapak ve sayfa tasarımı: İlknur Muştu

Baskı ve cilt: EKOSAN MATBAACILIK

Maltepe Mah. Hastaneyolu Sok. No: 1 (Tarat Tarım Binası)

Zeytinburnu - İstanbul

Beyaz Balina Yayın Sanat Dağıtım Paz. San. ve Tic. Ltd. Şirketi

Maltepe Mah. Davutpaşa Cad. MB İş Merkezi No: 14 K: 1 D: 1

Zeytinburnu / İstanbul

Tel: 0212 544 41 41 - 544 66 68 - 544 66 69

Faks: 0212 544 66 70

info@beyazbalina.com.tr

Zaman Dedektifleri-6

Roma'yı Kim Yaktı?

Fabian Lenk

Almancadan çeviren:
Saadet Tomak

Resimleyen:
Almud Kunert

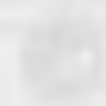
Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, including the word "Xaman" and "Debekiliferi-a".

Handwritten text below the title, possibly a subtitle or author information, including the word "Koma".

Handwritten text in the middle section, possibly a date or location, including the word "Fildan".

Handwritten text in the lower middle section, possibly a signature or name, including the word "Amit".

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a footer or additional information, including the word "Koma".

İÇİNDEKİLER

Maya, Güneş, Ateş ve Kiya	7
Bilinen Gerçek	9
Takipçi	20
Yangın!	29
Tanık	37
İmparator Geliyor	43
Gereğe	53
Kiya	60
İlginç Bir Buluş	68
Gizli Bir Buluşma	71
Kaçış Yolunda	84
Güzel Domitya	94
Tehlikeli Sorular	102
Yeni Bir İpucu	114
Plan	121
Kurtuluş	128
Hayalperest	137
Neron Kimdir?	139
Sözlük	145

Zaman Dedektifleri -

Maya, Güneş, Ateş ve Kiya

Becerikli Maya, akıllı Güneş, çevik Ateş ve gizem dolu Mısırlı kedi Kiya, ortak bir sırrı paylaşan dört arkadaş...

Benedikt Manastırı'ndaki St. Bartholomeus Kütüphanesi'nin bir anahtarı da onlarda. Bu kütüphanedeki gizemli zaman tüneli "Tempus"dan zamanın çeşitli boyutlarına geçmek mümkün. "Tempus"da zamanın nabzı atıyor ve burada, her birinin arkasında başka bir zaman dilimi saklanan binlerce kapı bulunuyor. Dört arkadaş bu kapılardan geçerek tarihin istedikleri dönemine, örneğin Mısır'daki firavunlar devrine ya da Antik Roma'ya ulaşabiliyorlar.

Zaten çocuklar ne zaman heyecanlı olaylar yaşanan bir dönemle ilgilenseler ya da geçmişte yaşanmış gizemli bir olayın kokusunu alsalar, Tempus sayesinde o zamana gidiyorlar.

Tempus, yolcularını geri de getiriyor. Küçük kafadarların tek yapması gereken, geçmişe yaptıkları yolculukta ilk ayak

bastıkları noktaya gitmek. Geriye dönüş yolu da aynı noktada açılıyor çünkü.

Bu yolculuk çocuklara birkaç gün sürmüş gibi gelse de günümüzdeki karşılığı saniyelerle ölçülüyor. Böylece zaman de-
dektiflerimizin geçmişe yaptıkları gizemli yolculukları kimse fark etmiyor.

Bilinen Gerçek

Ateş pencereden dışarı bakıp içini çekti. Yağmur iki hafta boyunca hiç durmamıştı. Fakat bugün, evet bugün güneş açmıştı işte. Futbol sahasının hemen yanı başındaki arazide ilkbaharın habercisi minik yeşil otlar filizlenmişti.

Tam futbol maçı havası vardı. Sahaya gideceksin, topu ayağına alıp çalım atacak, çimlerde yuvarlanacak ve golleri atacaksın.

Ama hayır, Ateş okuldaydı. Güneş ve Maya ile birlikte Tan Bey'in tarih dersindeydiler. Kısa boylu öğretmenleri tahtanın önünde durmuş ders anlatıyor, havadaki değişimi fark etmemiş görünüyordu. Fark etse de fazla etkileneceğini sanmıyordu Ateş. Öğretmenlerin dünyasında hava durumu pek önemli değildi. Sporun ise hiçbir önemi yoktu. Örneğin Tan Bey için yalnızca tarih vardı. Dersinde tarihin ete, kemiğe büründüğünü söyleyebilirdiniz. Böyle bir durumda gökyüzünde güneş parlıyormuş ya da bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyormuş, kimin umurundaydı ki? Tan Bey konuşur da konuşurdu. Kelimeleri bir sel olup akardı.

Aslında Ateş tarih dersini seviyordu ama bugün... Gizlice saatine göz attı. Uzun teneffüse yirmi dakika vardı. Sonsuzluk kadar uzun bir süreydi bu...

Ateş dikkatini derse vermeye çalıştı. Üstelik o günkü konu, Ateş'in en ilginç bulduğu dönemlerden biri olan Antik Roma idi. Ancak iki dakika sonra bakışları yine bahçeye çevrilmişti. Ateş nerede olduğunu unutmuş, hayallere dalmıştı.

"Ateş, sen bu konuya ne diyorsun bakalım?"

Ateş irkildi. Tan Bey hemen yanı başında durmuş, gülümseyen gözlerle ona bakıyordu.

"Ateş?"

Ateş açıkça "Affedersiniz, dalmışım," diye yanıt verince, sınıf arkadaşlarından birkaçı güldü.

Tan Bey'in kaşları kalkmıştı. "Pekâlâ, soruyu bir kez daha yineleyeyim o zaman. Ünlü Roma imparatorlarından birinin adını söyleyebilir misin?"

Ateş derin bir nefes aldı. Bu soruyu yanıtlamak onun için çocuk oyuncağıydı. "Jül Sezar!" diye bağırdı.

Sınıftan yine gülüşmeler yükseldi. Ateş şaşırılmıştı. İki sıra arkasında oturan Maya gözlerini devirip sırttı.

Tan Bey alaylı bir ses tonuyla "Jül Sezar daha önce üç kez söylendi," dedi.

Ateş yüzünü buruşturdu. "Augustus?"

“Günaydın, Ateşçiğim. Onu da az önce Güneş söyledi. Haydi bakalım, son bir tahmin hakkın daha var.”

Ateş kulak memesini çekiştirdi. Son hakkı... Hafızasını zorladı.

Birden ağzından “Neron!” çıktı. Bu kez kimse gülmedi.

Tan Bey ağır adımlarla tahtaya doğru yürürken, bir yandan da konuşuyordu. “Neron. İlginç bir isim... ve doğru.”

“Neron Roma’yı ateşe vermiş,” diye tamamladı Ateş.

Tan Bey aniden arkasına dönüp “Bunu da nereden çıkardın?” diye sordu.

Ateş omuz silkerek, “Bu bilinen bir gerçek,” dedi. “Bir yerlerde okumuştum... ya da duymuş da olabilirim.”

Tarih öğretmeni ayıplar bir ifadeyle başını sallayarak “*Varsayımlar bilimde işe yaramaz Ateş,*” dedi. “Her şeyin temelinde bilgi yatar. Bilgi güçtür.”

Ateş utançla başını eğdi. Ancak Roma’yı Neron’un yaktığını herkes bilirdi. Öyle değil mi?

Öğretmenleri, “Neron, M.S. 54-68 yılları arasında imparatoru,” diyerek anlatmaya başladı. “Evet, yönetimi sırasında Roma’da büyük bir yangın çıkmış ve kentin büyük bir bölümü yanıp kül olmuştur. Fakat kundakçının kim olduğu konusu oldukça tartışmalıdır.”

Bir öğrenci elini kaldırdı ve “Bir film izlemiştim. Adı *Quo*

Vadis' ya da ona benzer bir şeydi," dedi. "Bu filmde Neron Roma'yı ateşe veriyordu. Bir binanın balkonunda duran imparator, bir yandan deli gibi şarkı söylerken bir yandan da kentin kül oluşunu seyrediyordu."

Tan Bey, "O yalnızca bir film," dedi. "Hollywood, tarihi gerçekleri pek fazla önemsemez. Hayır, günümüz bilimi başlangıç noktası olarak..."

Öğretmenleri başka bir konuya dalmış, asıl dersi unutmuştu. Bu kez Ateş her kelimesini ilgiyle dinliyordu. Roma'yı yakan Neron değilse kimdi? Binlerce insan ölmüş olmalıydı. Peki, yangının nedeni neydi?

Sonunda Tan Bey, "Roma'yı kundaklayanın kim olduğu asla bulunamayacak," diyerek sözlerini tamamladı. Bu kez saate bakan oydu. "Zil her an çalabilir. Haydi bakalım dışarı! Ara veriyoruz."

Ateş, Maya ve Güneş, diğerleriyle birlikte bahçeye çıktılar.

"Günler sonra güneş açtı. Rüyada gibiyim!" dedi Maya.

Ateş'in de keyfi yerindeydi. "Zamanı gelmişti," diye mırıldandı. Sonra sesini alçaltarak, "Zaman demişken... Kısa bir yolculuğa ne dersiniz?" diye ekledi.

Güneş keskin bir bakış atıp "Tempus'u kullanarak zaman yolculuğuna mı çıkalım diyorsun?" diye fısıldadı.

---

*Türkçeye 'Nereye gidiyorsun?' olarak çevrilebilecek Latince cümle.
(Ed. N.)

“Bingo!”

“Roma’yı kimin yaktığını merak ettin, değil mi?”

Ateş başını salladı. “Üstüne bastın. Neron olduğunu sanıyordum ama anlaşılan bu kanıtlanamamış. Bu yangını kimin çıkardığını öğrenmek istiyorum. Var mısınız?”

Güneş heyecanla başını salladı. Maya ise “Her yanıma ateşler sardı bile!” dedi.

Bu kez gözlerini deviren Ateş oldu. “Çok komiksin Maya!”

* * *

Sonunda saat beş olmuştu. Bartholomeus Manastırı’nın Kütüphanesi sıradan kitap dostları için o saatte kapanıyordu. Ancak daha meraklı dört arkadaş için birazdan yeniden açılacaktı – Güneşe dedesinden kalan anahtar sayesinde elbette. Bu kadarla da kalmamış kitaplar ülkesi, çocuklara en gizemli bölümünün, zaman tüneli Tempus’un sırlarını bile vermişti.

Maya üstünü değiştirdi. Kütüphaneye gitmek için sabırsızlanıyordu. “Haydi Kiya, gidiyoruz!” dedi.

Kızın yatağının üstüne keyifle yayılan kedinin kulakları dikildi ama hayvanın yerinden kıpırdamaya hiç niyeti yoktu.

Maya, yanına oturup kediyi okşarken “Kalk bakalım tembel. Kısa bir zaman yolculuğu yapacağız,” diye fısıldadı. Sesini alçaltmıştı çünkü annesinin kapı dinlemek gibi kötü bir huyu vardı.

Kiya mırıldanarak doğruldu ve gerinmeye başladı. Maya bir

kez daha kedinin söylediklerini anlayıp anlamadığını düşündü. Sonuçta Kiya sıradan bir kedi değildi. Gizemli, belki de sihirli bir hayvandı işte.

“Bu kez Mısır’a gitmiyoruz ama,” diye fısıldadı Maya gülmeyerek. “Sırada Roma var.”

Kedi kendini yeniden yatağa attı.

Maya kendini tutamayıp güldü ve “Aman Kiya,” dedi. “Eski vatanına gitmediğimiz için hemen de moralin bozuluyor.” Yerinden kalkıp kapıya doğru yürüdü. Kedi dikkatle kızın adımlarını izliyordu.

“İstemiyorsan gelme o zaman,” diyen Maya, odanın kapısını açıp dışarı çıkınca Kiya da hareketlendi. İtiraz edercesine miyavlayarak Maya’nın arkasından koştu.

* * *

Kısa süre sonra Maya da kütüphanede tarih kitaplarına gömülmüş, Neron dönemi Roma İmparatorluğu’nu inceleyerek zaman yolculuğuna hazırlanan arkadaşlarına katılmıştı. Manastır kütüphanesinde Roma Tarihi hakkında öyle çok kitap vardı ki ilgilendikleri konuyu içeren kitapları bulmak hiç kolay olmamıştı.

Maya, Neron’un biyografisini bulmuş, gençliğinden bahseden bölümü okuyordu. Gençlik dönemine, aşırı hırslı bir kadın olan ve oğlunun tahta çıkması için her yolu deneyen annesi Agrippina damgasını vurmuştu.

“Bakın burada ne yazıyor,” diye arkadaşlarına seslenen Maya yüksek sesle okumaya başladı. “Agrippina Neron’dan önceki imparator Claudius’u zehirletmiş. Üstelik adamla evliymiş! Ondan sonra oğlu Neron’un tahta çıkması için elinden geleni yapmış. Neron rakibi genç Britannicus’u soğukkanlılıkla öldürmüştü. Zaten tahta çıkışından itibaren de *senato*’ ile sürekli didişiyormuş.”

“Senato mu? O ne işe yarıyormuş?”

Maya hemen yanıt veremeyince Güneş araya girip “Bildğim kadarıyla *senato* devletin en yüksek organıydı,” dedi. “*Senatörler* çok zengin ve güçlü adamlardı. Kanun yapıyor, devlet harcamalarını kontrol ediyor ve yüksek dereceli memurları belirliyorlardı. Ayrıca...”

“Tamam, tamam Güneş...” diyen Maya gülerek arkadaşının sözünü kesti. “Bakın burada ilginç bir şey daha var. Öldürülmekten korkan Neron neredeyse bir *casus* ordusu besliyormuş. Ama yalnızca acımasız bir yönetici değilmiş, sanata da meraklıymış. Örneğin müziği çok severmiş.”

Omuz silkip “Müziksever bir katil...” diye mırıldanan Ateş, başını yeniden önündeki kitaba eğdi.

Güneş’in yüzünde düşünceli bir ifade vardı. Neron çok yönlü bir adam görüntüsü veriyordu ama aşırı tehlikeli olduğu açıktı. Kısa süre sonra Neron’un büstünü gösteren bir resme

---

* Roma’da bir tür ‘parlamento’ oluşturan asiller grubu. (Ed. N.)

rastladı. İmparatorun, özellikle yayvan, büyük burnu ve çıkıntılı çenesiyle dikkat çeken dört köşe, tombul bir yüzü vardı. Ağzı, dikkatli biri olduğunu gösteren, hafif alaycı denebilecek bir gülümsemeyle yukarı doğru kıvrılmış gibiydi.

Kiya sıkılmış görünüyordu. Çocukları rahatsız edip duruyor, dikkatlerini çekmeye çalışıyordu. Bazen burnuyla Maya'yı dürtüklüyor, bazen Güneş'in bacaklarına sürtünüyor, bazen de kuyruğunu havaya dikip Ateş'in okuduğu kitabın sayfalarının üstünden geçiyordu. Ne var ki, üç kafadarın dikkatini dağıtmayı başaramıyordu.

Sonunda Ateş, "Buldum!" diye bağırdı. "Yangın M.S. 64 yılının temmuz ayında, Roma'nın en büyük hipodromu olan *Circus Maximus*' un' yakınında çıkmış. Yangını kimin çıkardığını öğrenmek istiyorsak nereye gitmemiz gerektiğini öğrenmiş bulunuyoruz."

"Neron şüpheleri Hıristiyanların üstüne çekmeye çalışmış," dedi Maya. "En azından o yıllarda yaşamış Tacitus adlı bir yazar öyle yazmış."

"Hıristiyanlara mı? Neden?"

Maya parmaklarını satırların üstünde gezdirerek okumaya başladı. "İşte bakın, Neron'un zamanında Jüpiter gibi Roma tanrılarına bir rakip çıkmış. Aziz Petrus'un Roma'da görüldü-

---

* Antik Roma'daki toplu eğlenceler için toplanma yeri, hipodrom. Türkçede 'Sirkus Maksimus' diye okunur. (Ed. N.)

ğü ve Tanrı'nın yardımıyla bazı mucizeler gerçekleştirdiği söyleniyormuş. Bu nedenle birçok kişi eski tanrılara inanmaktan vazgeçip Hıristiyanlığı kabul etmiş!" Maya düşünceli bakışlarını arkadaşlarına dikmişti. "Neron bundan hoşlanmamış olmalı. Ne de olsa yerleşik düzen tehlikeye girmişti. Tacitus da imparatorun elindeki gücü kaybetmekten korktuğuna inanıyor. Neron, yangından Hıristiyanları sorumlu tutarak onları Roma'dan kovmak için geçerli bir neden bulmuş oluyordu."

Ateş bir kaşını kaldırarak "Eğer doğruysa çok adice bir plan yapmış," diye mırıldandı. "Bizim ortaya çıkarmamız gereken de bu zaten. Hiç değilse yangının nerede başladığını öğrendik. Bu bilgi çok işimize yarayacak çünkü bildiğim kadarıyla Roma o çağlarda bile devasa bir kentmiş."

Maya önündeki kalın kitabı tek bir hareketle kapattı. "O zaman işe koyulabiliriz, değil mi?"

Güneş'in acelesi yoktu. "Biraz daha bilgi alsaydık," dedi. "Gitmeden önce ne kadar çok şey öğrenirsek o kadar iyidir."

Elini şöyle bir sallayan Maya, "Boş ver canım," diyerek karşı çıktı. "Bu kadarı da yeter. Ben hemen gidelim, derim."

Ateş, "Tamam ama bu oldukça tehlikeli bir yolculuk olabilir," dedi. "Bu olay tam anlamıyla kontrolden çıkmış. En azından bu kitapta öyle yazıyor. Yangın Roma'nın büyük bir bölümünü yakıp kül etmiş ve yüzlerce, daha doğrusu binlerce insanın ölümlüne neden olmuş!"

“Ciddi misin?” diye mırıldanan Güneş’in yüzü bembeyaz kesilmişti.

Ateş, “Evet,” diye yanıt verdi. “Bu öyle sıradan bir yangın değil, tam anlamıyla bir felaketmiş.”

Güneş kupkuru bir sesle “Kendimizi bir anda yangının tam ortasında da bulabiliriz o zaman,” dedi.

Maya içini çekerek, “Neredeyse altınıza yapacaksınız,” diye alay etti onlarla. “Bu kadar korkmayın canım. Biz de biraz daha dikkatli davranırız, olur biter!”

Sonunda arkadaşlarını kandırmayı başarmıştı. Böylece kısa süre sonra içinde zaman tünelinin bulunduğu odanın kapısını gizleyen raylı kütüphaneyi bir yana itiyorlardı. İlginç süslemelerle bezeli kapıdan geçerek Tempus’un mavi ışıklara boğulmuş sihirli dünyasına ayak bastılar. Zaman tünelini dolduran mavimsi sis tabakası etraflarını görmelerini engelliyordu. Birbirlerinden destek alarak ilerlemeye çalıştılar.

Güneş’in tam önünde, üstünde bir takım Roma rakamları yazılı bir kapı belirdi. Açılan kanatların ardındaki zifiri karanlıktan iğrenç bir kahkaha duyuldu. Çocuğun korkudan kalbi duracaktı az kalsın. Birkaç kez derin nefes aldıktan sonra arkadaşlarının peşinden koştu.

Doğru kapıyı bulan Ateş oldu. Kalın, siyah rakamlarla M.S. 64 yazan kapının üstündeki sayıların yanında şeytan resimleri vardı ve bir de kocaman kurukafa.

Maya, “Gerçekten çok çekici,” diye mırıldandı.

Kiya sırtını kamburlaştırmış, öylece duruyordu.

Maya, “Biliyorum, Mısır’a gitmiyoruz. Ama gitmek istediğimiz yer de oldukça sıcak olacak,” diyerek Kiya’yı teselli etmeye çalıştı.

Kiya miyavlasa da onun itirazını dikkate almayan Maya, arkadaşlarına dönüp “Hazır mısınız?” diye sordu.

Güneş’le Ateş sessizce başlarını salladılar.

“Haydi o zaman,” diyen Maya, Kiya’yı kucağına alıp kapıyı açtı. Kapının ardında zifiri karanlıktan başka hiçbir şey yoktu. Tek bir ses bile duyulmuyordu. Önlerinde uzanan bu karanlık dünyada bir ölüm sessizliği hâkimdi.

Ama bu, üç kafadarı durduracak değildi elbette. Tüm zaman yolculuklarında yaptıkları gibi el ele tutuşarak düşüncelerini aynı noktaya – bu kez Antik Roma’ya yoğunlaştırıp eşiğin öte yanına geçtiler.

T'akipçi

Tempus çocukları beş metre yüksekliğindeki mermer bir heykelin içinden geçirerek Antik Roma'ya ulaştırdı. Sanki ışıktan bir duvarmış gibi sert mermerden kolayca kayıveren Güneş, Ateş, Maya ve Kiya kendilerini büyük bir meydanda buldular. Akşamın bu saatinde ortalık oldukça hareketliydi ama gelişlerini fark eden olmadı. Hava çok sıcaktı, yaprak kıpırdamıyordu. Milyonluk kent, sıcaktan cayır cayır yanıyordu. Heykel, Roma halkının tipik giysisi olan *toga*'ya bürünmüş, *lir*' çalan bir adam şeklindeydi.

Kitaplardan birinde gördüğü resmi anımsayan Güneş, “Bakın, bu Neron!” diye bağırdı.

Üstünü başını kontrol eden Maya, kendisinin de arkadaşları gibi yerel halkın giysisi olan basit bir *tunika* giydiğini fark etti. Ayaklarında sandaletler vardı. “İmparator kadar şık giyinemediğimizi kabul etmemiz gerekiyor,” diyerek güldü.

Çocuklar, her zaman yolculuğunda olduğu gibi üstlerindeki giysilerin değişivermesine bir kez daha şaşırmışlardı.

---

* Kaynağı mitolojik çağlara dayanan kırıltı bir çalgı. (Ed. N.)

Tempus'un akıl erdiremedikleri gizemlerinden biri de nereye giderlerse gitsinler, o ülkenin dilini anlayıp konuşabilmele-riydi.

Maya çevresine bir göz atıp "Nerede olduğumuz hakkında bir fikrin var mı Güneş?" diye sordu.

Çocuk gözlerini kısmıştı. Harika tapınaklar, sütunlu yollar, görkemli anıtlar ve cepheleri beyaz mermerle kaplı şık binalarla dolu bir bölgedeydiler.

Güneş heyecanla "Elbette!" diye bağırdı. "Burası *Roma Forumu*, kentnin dini ve politik merkezi! Yanlış hatırlamıyorsam şu ilerideki sütunlu yapı *Julia Bazilikası*, şuradaki de *curia!*"

"Ne?"

Güneş sabırsızlıkla "*Curia!*" diye yineledi. "Orası bir tür meclisti; senatörler orada toplanarak yasaları onaylıyorlardı."

"Bazen gerçekten de ayaklı bir ansiklopediye dönüşüyorsun," diyen Maya, çevresine bir göz attı ve "Ne kadar da görkemli!" diye mırıldandı. Oldukça etkilendiği, sesinden belliydi.

Hararetili bir şekilde tartışan üç senatör, *Via Sacra*'yı* geçip *curia*'nın büyük bronz kapısına doğru ilerlediler. Ayaklarında, üzerinde hilal biçiminde tokalar bulunan kırmızı ayakkabılar, üstlerinde de geniş mor çizgili kumaştan yapılmış giysiler vardı. Parmaklarını büyük, altın yüzükler süslüyordu. Satıcının biri,

---

* Anlamı Kutsal Yol olan, Roma'nın en güzel caddesidir ve Roma Forumu'nun tam ortasından geçer. (Ed. N.)

senatörlere yanaşıp boynuna astığı tablada sattığı şamfıstıklardan sundu. Bir diğeri ise tatlı ve şekerleme satmaya çalıştı ama senatörler satıcıları dikkate almadılar. Curia'nın kapısının önünde iki iriyarı *lejyoner** nöbet tutuyordu. Nöbetçiler mızraklar ve kısa kılıçlar kuşanmışlardı. Ayrıca ucu kırmızı tüylerle süslü miğferler takmış, iç içe geçmiş zincirlerden örülmüş koruyucu yelekler giymişlerdi. Ellerinde büyük, oval kalkanları tutan nöbetçiler, dikkatle Forum'da olan biteni gözlüyorlardı.

Kısa bir süre sonra yanlarından *patrici* denilen Romalı asil kadınlardan biri geçti. Bu zengin Roma asilzadesinin hemen ardında yürüyen iki köle, belli ki, hanımefendilerini korumakla görevliydi. Zengin kadın zarif adımlarla *Kutsal Vesta Tapınağı*na** doğru ilerliyordu.

Maya bir kez daha "Bu ne görkem!" diye mırıldandı. "Yine de çok oyalanmadan Circus Maximus'a ulaşmalıyız. Yangın oraya yakın bir yerde çıkmış. Bu antik hipodromu nasıl bulacağımızı bilen var mı?"

Güneş "Hayır," diye yanıt verdi "ama birilerine sorabiliriz."

"Yavaş olun," diye fısıldadı Ateş aniden. "Şuradaki adam deminden beri bizi gözetliyor."

Maya da arkadaşı gibi sesini alçaltarak "Hangi adam?" diye sordu.

---

*Roma ordusundaki askerlere verilen isim. (Ed. N.)

** Roma'da Tanrıça Vesta'ya inanan ve yalnızca rahibelerden oluşan bir tarikat. (Ed. N.)

Ateş, “Arkanıza bakmayın!” diyerek diğerlerini uyardı. “Adam Maya’nın hemen arkasındaydı. Bazilikanın bir sütununun arkasına sindi.”

Maya’nın nefesi kesilmişti. “Bizim peşimizde olduğuna emin misin?” diye soludu. “Eğer öyleyse, nasıl geldiğimizi görmemiştir umarım! Neron’un casuslarından biri olmalı.”

Güneş, “Yürüyün haydi! Fark etmemiş gibi yapalım,” diyerek bir kadına hipodroma nasıl gidebileceklerini sordu. Kadın onlara yolu tarif etti. Çocuklar yolda yürürken, arada sırada arkalarına da göz atıyorlardı. Adam artık sütunların gölgelerine saklanmaktan vazgeçmiş, belirli bir mesafeden net bir şekilde onları takip ediyordu.

“Adamın yüzünde kocaman bir yara izi var,” dedi Ateş. “Bizi izlediği kesin! Ondan kurtulmalıyız. Üçe kadar sayıyorum, sonra da şu kapalı çarşıda izimizi kaybettiriyoruz, tamam mı?”

Ateş “Üç!” deyince, hep beraber koşmaya başladılar. Birkaç adımda bin bir çeşit malın satıldığı çarşıdan içeri dalmışlardı. Müthiş bir kalabalık vardı; izlerini kaybettirmek için harika bir yerdi doğrusu.

Yüzünde yara izi bulunan adamın ortada olmadığını gören Güneş, “Sanırım onu atlatmayı başardık,” dedi.

* * *

Çocuklar gezinmeyi sürdürdüler. Sonunda kendilerini leş gibi kokan dar bir sokakta buldular. Burada derilerin tabaklanıp

---

* Hayvan postlarını kullanılabilecek duruma getirmek amacıyla değişik kimyasal maddelerle işlemek, terbiye etmek. (Ed. N.)

boyandığı atölyeler vardı. Kazanlardan insanın burnunun di-reğini sızlatan bir koku yükseliyordu. Neyse ki Kiya öne atılıp, önlerindeki ilk sokağa daldı. Burası da bir öncekinden daha iyi değildi ama koku biraz olsun azalmıştı. Evler, bir sıra eğri büğ-rü çürük diş gibi birbirlerine yaslanmıştı. Bazı binalar harabe-ye dönmüş, bazıları ise ancak yıkılmayacak kadar onarılmıştı. Sokağın ortasından çürümüş balık kokusunu andıran, ne oldu-đu belirsiz koyu renkli bir sıvı akıyordu.

Maya burnunu tıkayarak “Burası da pek güzelmiş,” diye söylendi. O sırada onları dik dik süzen, tunikası lime lime olmuş bir adam çekti dikkatini. Adama yolu sormayı düşün-düyse de bundan vazgeçti. Güvenilir birine benzemiyordu hiç. Gerçekten ne biçim bir yere gelmişlerdi böyle? Kentin bu bölgesinde Roma Forumu’nda olduğu gibi görkemli tapınak-lar, sosyetik hamamlar ya da zenginlere ait şık *villalar* yoktu. Bu gürültülü dünya pislik içindeydi ve çok kötü kokuyordu; hava bir toz bulutuyla kaplıydı. Hanın birinden sarhoş nara-ları yükseliyordu.

Maya, “Bu mahalleden ne kadar çabuk çıkarsak o kadar iyi olacak,” diyerek arkadaşlarını uyardı. “Hava karardıktan sonra çok tehlikeli olacak buralar.”

Güneş, “Ama şu hipodromu bir an önce bulmamız gereki-yor,” diye homurdandı. “Bu iş neden bu kadar zor, anlamıyo-rum.”

Sonunda küçük bir çocuktan doğru yolu öğrenebildiklerinde,

içlerine korku salan karanlık çökmüştü bile. “İşte orada!” diye bağıran Güneş’in gözleri parlamıştı. “Bakın, hipodrom az ileride!”

Haftada bir kez yüz bin seyircinin önünde araba yarıştıran, bunun yanı sıra kanlı gladyatör karşılaşmalarına da sahne olan ünlü hipodrom, üç kattan oluşuyordu. En alt kat, gösteri alanının etrafını çevreleyen, yaklaşık sekiz yüz metre uzunluğunda bir galeriydi ve sonu yokmuş gibi görünüyordu. Bu kemerlerin altında çeşitli malların satıldığı ahşap, baraka tarzı dükkânlar vardı. Bazıları akşamın bu saatinde bile açıktı.

Morali bozulan Maya, tatsız bir sesle “Nereye gideceğimizi bilen var mı?” diye sordu.

Ateş usulca “Buraya ne dersiniz?” diye fısıldadı. “Satıcılar gittikten sonra burada kalamaz mıyız? Saklanacak bir yer buluruz.”

Öneri Maya’nın hoşuna gitmişti. “Hiç fena fikir değil. Bir denemeye değer bence,” dedi. “El ayak çekilene kadar buralarda biraz oyalanalım.”

Çok susamışlardı. Meydanın ortasındaki kuyudan su içtiler. Çeşmenin duvarına sırtlarını dayayarak oturduklarında, dükkânlarının kapısında durmuş birbirleriyle sohbet eden iki tüccarın konuşmasını işittiler.

Çeşit çeşit merhemler satan ufak tefek adam, “İşler çok kötü. *Merkür** bize acısın!” diye şikâyet ediyordu.

Deri satılan dükkânın önünde duran adam ise “Bana mı an-

---

* Eski Roma’da Ticaret Tanrısı. Başında bir şapka ve ayaklarında kanatlarla resmedilirdi. (Ed. N.)

latıyorsun?” diye söylendi. “Lüks saraylarına para yetiştirmeye çalışan Neron, vergileri sürekli arttırıyor. Müşteri bulamayışımıza şaşmamak gerek. İnsanlarda alışveriş yapacak para kalmıyor ki!”

Ufak tefek adam başını sallayarak “Ben pek umutsuz değilim,” dedi. “Senatonun homurdanmaya başladığını duydum.”

“Senato mu?” dedi deri tüccarı bezgin bezgin elini sallayarak. “O zengin palavracılar Neron’a hiçbir şey yapmazlar. Onlar curiada yan gelip yatmaktan ve bütün gün gevezelik etmekten başka ne bilirler? Onlardan hiçbir şey bekleme!”

Ufak tefek satıcı, “Ben seninle aynı fikirde değilim,” diyerek sesini alçalttı. “Neron onları ciddiye almadığı ve uluorta hakaretler ettiği için senatörlerin çok kızgın oldukları söyleniyor. Neron fitili ateşledi bence. Önemli gelişmeler olacak, görürsün. Belki gizli bir ittifak ya da bir suikast...”

Deri tüccarı öne doğru eğilerek, “Yavaş konuş,” diye uyardı onu. “Neron’un her yerde casusları var.”

“Tamam, tamam...” diye mırıldandı kısa boylu adam. “Umarım gün bitmeden bir müşteri daha gelir.”

Diğeri, “Keşke,” diyerek içini çekti “ama pek sanmıyorum.”

Ufak tefek adam “Bence benim dükkâna da kimse gelmeyecek,” dedi. “Üstelik borçlar da birikti. İçimden bir ses, şu dükkânı cayır cayır yak, diyor. Malı olmayanın nesini alacaklar ki?”

Üç arkadaş, anlamlı anlamlı bakiştılar. şu ufak tefek adam

Roma'yı kundaklayan kişi miydi yoksa?

* * *

Bir saat sonra satıcılar paydos etmeye karar verdiler. Sergilenen malları el arabalarına kaldırıp tezgâhların üstüne kalın örtüler serdiler.

Onlar gidince, çocuklar da barakalardan birine dalıp örtülü tezgâhlardan birinin altına saklandılar.

Ateş tam tezgâh örtüsünü aşağı çekmek üzereyken birinin hızla kuyunun arkasına gizlendiğini fark etti. Adamın yüzünde yara izi mi vardı ne? Ateş emin olamadı. Her şey pek çabuk olup bitmişti.

Arkadaşının huzursuzluğunu fark eden Güneş, "Bir şey mi oldu Ateş?" diye sordu.

"Bilemiyorum," diye mırıldandı Ateş. "Yüzü yaralı adamın hâlâ peşimizde olduğundan şüpheleniyorum."

Meydana bakan Maya, "Ben kimseyi göremiyorum," dedi.

"Belki de ben yanılmışımdır..." dedi Ateş omuz silkerek.

O sırada "Hey, şuraya bakın!" dedi Güneş sevinçle. "Burada birkaç eski çuval var." Çuvallardan kendine bir yer yatağı yapıveren çocuk, "Hiç fena sayılmaz," diye mırıldandı. Arkadaşlarının da yardımıyla tezgâhın altı, geceyi geçirebilecekleri bir çadıra dönüşmüştü.

Maya, "İlk nöbeti kim tutacak?" diye sordu.

Ateş'le Güneş yalnızca omuz silktiler.

“Tamam, ilk nöbeti ben alıyorum,” dedi kız. “Ama tek başıma nöbet tutmak çok sıkıcı olacak.”

Kiya hemen kızın yanına yanaşıp ona yaslandı.

“Anlaşıldı, yalnız kalmayacağım,” diyen Maya gülüyordu. “Kiya da benimle nöbet tutacak.”

Fakat Güneş'le Ateş, aslında uyuyamayacak kadar heyecanlıydılar. Ateş, çadır görevi gören örtüde, hipodromun önünde uzanan meydanı boydan boya görebileceği bir yırtık keşfetmişti.

Sonunda büyük bekleyiş başladı. Dakikalar geçmek bilmiyordu bir türlü. Önlerinde uzanan, mehtapla pırl pırl aydınlanmış meydana, neredeyse yaprak kımıldamıyordu.

Konuşacak konu kalmayınca, çocukların da gözleri kapanmaya başladı. Bu nedenle sinsice Circus'a yaklaşan adamı görmediler.

Adam, bir kedi gibi yaylanarak, sessizce ilerliyordu. Sarındığı *laserna*'nın* kapüşonunu iyice öne çekmiş, yüzü gölgelerin arasında kalmıştı. Kısa bir an durup çevresini kontrol ettikten sonra, üç kafadarın gizlendiği yerin hemen yanındaki tezgâhı örten örtünün altına süzülüverdi. Hemen ardından da bir alev parladı. Adam koşarak kaçtı ama alevler bir anda her yeri sarıvermişti.

---

* Kapüşonlu manto. (Ed. N.)

Yangın!

Bir anda tutuşan tezgâhın alevleri, altında çocukların uyuduğu tezgâhın örtüsünü yalamaya başlamıştı bile. Yangın aç bir kurt gibi her yanı kemiriyor, giderek büyüyordu.

Kiya'nın miyavlamasıyla gözünü ilk açan Ateş oldu. "Neler oluyor?" diye homurdanırken kokuyu aldı.

Yangın!

Ateş'in gözleri fal taşı gibi açıldı. Gizlendikleri tezgâhın altına duman dolmaya başlamıştı bile. Üstlerindeki örtünün tutuşmasına ramak kalmıştı.

Çocuk, "Yangın var!" diye bağırdı ve hemen arkadaşlarını uyandırdı.

Maya öksürerek uyanırken, Güneş de dumandan sulanan gözlerini ovuşturuyordu.

"Buradan çıkmalıyız!" diye haykıran Ateş, üstlerindeki örtüyü bir çekişte aşağı indirerek dışarı fırladı. Bu arada Circus Maximus'un kemerlerinin altında hızla ilerleyen pelerinli, zayıf, uzun boylu adamı ancak göz ucuyla seçebilmişti.

Yangını çıkaran o muydu? Ne yazık ki, Ateş bu soruya yanıt

veremiyordu. Zaten adamı pek görememişti. Bir daha görse tanıyabilir miydi acaba? Adam çok uzaktaydı ve karanlıkta gitgide gözden kayboluyordu.

Ateş, telaşla etrafına bakındı. Kuyudan su çekip yangını söndürebilirler miydi? Alevlere bir göz atmasıyla tüm umudunu yitirdi. Birbirine bitişik dört dükkân, çoktan yangına teslim olmuştu. Hafif bir rüzgâr alevleri iyice besliyor, yangın korkutucu bir şekilde yayılıyordu.

Bu arada Maya ile Güneş de Ateş'in peşinden dışarı çıkmışlardı.

Güneş, az ilerideki *insula*'yı göstererek "Oradaki evlerde yaşayanları uyarmalıyız!" diye bağırdı. Burası, içinde fakir ailelerin yaşadığı, çok katlı ama içinde tuvalet bile bulunmayan ucuz evlerden oluşuyordu.

Ateş başını sallayıp koşmak üzereyken Maya "Durun!" diye bağırdı. "Kiya nerede?"

Çocuklar etrafa bakındılar ama kediden en ufak bir iz yoktu.

Güneş, "Belki paniğe kapılıp kaçmıştır," dedi.

Ateş hızla düşündü. Onu uyandıran Kiya idi ve büyük olasılıkla hepsinin hayatını kurtarmıştı. Peki, ama o nereye kaybolmuştu? İşte bunu bilemiyordu ve kediye dikkat etmediği için de kendini suçluyordu. Usulca, "Yakında döner," diye mırıldandı. "Kiya için tasalanmaya gerek yok, öyle değil mi?"

Maya ise endişeli görünüyordu. “Ne kadar rahatsın...” diye söylendi. Ellerini ağzına dayayarak tüm gücüyle birkaç kez “Kiya! Kiya!” diye bağırdı. Ancak kedi hiçbir yerde görünmüyordu.

Birden bir çatırtıyla irkildiler. Gecelemek için girdikleri baraka, alevlere boğularak göçüvermişti.

Maya'nın “Kiya!” diye haykıran korku dolu sesi, gecenin içinde bir kez daha yankılandı. Ancak kediden hiçbir iz yoktu. Kızın gözleri yaşlıydı. Çocukları Roma'ya gelmeye ikna eden o değil miydi? Ne yazık ki, artık çok geçti. Kiya, belki de alev alev yanan yıkıntıların arasında kalmıştı!

Bu sırada ötedeki bloklardan bağırış çağırışlar duyuluyor, evlerinden fırlayan insanlar meydana koşuyorlardı.

Adamlardan biri, bir grup adamı göstererek “*Vigiles!*” diye bağırdı.

Vigiles denilen Romalı itfaiyeciler, koşarak meydana daldılar. Ellerindeki baltalarla alevlerin yalamaya başladığı ilk dükkânı yerle bir ettiler. Yangın bir an için söndürülür gibi göründüyse de esen rüzgârla alevler yeniden canlandı. Az önce baltalarla yıkılan ahşap tezgâhın kalıntılarını bir anda sarıveren yangın, blokların bitişiğindeki yapılara sıçramıştı bile.

Başını ellerinin arasına alan bir kadın, korkuyla “*Vulcanus* yardımcıımız olsun!” diye bağırdı.

---

* Ateş tanrısı, başının çevresinde şimşek çakmış gibi betimlenirdi. (Ed. N.)

Hain rüzgâr, ikide bir yönünü değiştirerek yangının yayılmasına neden oluyordu. Dakikalar ilerledikçe, binalar birbirini ardına alevler içinde kalıyordu. Neredeyse bitişik düzende inşa edilmiş ahşap binalarla dolu bölgede baş döndürücü bir hızla ilerleyen yangın, yoluna çıkan her şeyi kısa sürede kül yığınına çeviriyordu.

Circus alanını kaplayan duman, Maya'nın ciğerlerini yakmaya başlamıştı. Kızcağız bir kez daha çevresine bakındı. Bu kedi nereye kaybolmuş olabilirdi? Bakışlarını alevlerin az önce ulaştığı insula'ya çevirdi. Alevler, bir ahşap binanın duvarlarını yalıyor, yavaş yavaş yukarı doğru tırmanıyordu; kısa sürede ikinci kata ulaşmışlardı bile. Binadan haykırışlar duyuluyordu.

Tam o sırada Maya, duvara dayalı bir merdivenden birinci kata tırmanan yapılı bir adam gördü. Omzunun üstünden arkasına kısa bir bakış atan adam izlenmediğini düşünmüş olmalıydı ki, ayağını kaldırıp pencereden içeriye girdi.

Maya önce kararsız kaldı. Adam, birilerine yardım etmeye çalışıyor olabilir miydi? Ne var ki, birkaç dakika sonra sırtına vurduğu bir çuvalla pencerede belirdi.

İrkilen Maya, "Bir hırsız!" diyerek arkadaşlarını uyardı.

"Şu anda bunun önemi yok!" diye bağırarak Ateş'in yüzü, isten kapkara olmuş ve ter içinde kalmıştı. "İnsanlara yardım etmeye çalışmalıyız. Koşup diğer binadakileri uyaralım!"

Maya arkadaşlarını izledi; yine de hırsız gözden kaçırma-

maya çalışıyordu. Adam çuvalı sıkıca kavramış, kalabalığa karışmaya çalışarak Maya'ya doğru geliyordu. Kalabalık bir anda iki yana açılarak birilerine yol verdi.

Genç bir adam “*Pretoryanlar!*” diye bağırdı.

Maya, Güneş'in omzuna dokunarak “*Pretoryanlar da kim?*” diye sordu.

Güneş bir an durup düşündükten sonra “Bir tür özel kuvvet olmalı,” dedi. “Yanılmıyorsam Neron'un kişisel korumalarından oluşuyordu. En iyi askerler arasından seçilmiş bir birlik.”

“İyi, harika!” diye söylenen Maya, askerlere yöneldi. *Pretoryanlar*, birkaç dakika içinde hırsız yakalamışlardı bile. İriyarı bir asker, adamın elindeki çuvalı çekip aldı.

Birlik komutanı olduğu anlaşılan asker, “Bunları nereden aldın?!” diye gürledi.

Korkudan dizlerinin üstüne çöken hırsız, itaatkâr bir tavırla, “Bunlar benim,” diye sızlandı. “İnanın bana, yüce *Tigellinus!*”

Kılıcını çeken *Tigellinus* adlı komutan, sert bir sesle “Bana yalan söyleme, yoksa!..” diye bağırdı.

Hırsız korkuyla “Hayır, *Jüpiter** aşkına, bağışlayın beni! İtiraf edeceğim!” diye mızıldandı. “Haklısınız, çaldım bunları.”

Tigellinus askerlerine dönüp “İki kişi bu adi *skelestus*'u” alıp götürsün!” diye emretti. Ardından evleri işaret ederek “Diğer-

---

* Romalıların en önemli tanrısı. (Ed. N.)

** Dolandırıcı. (Ed. N.)

leri de alevler her yeri sarmadan şuradaki insanları dışarı çıkar-
sın,” dedi. “Ve şu kahrolası Hıristiyanlara rastlarsanız, onları
tutuklayın! Bu yangının o kâfirlerin başının altından çıktığına
eminim. Roma’yı yerle bir etmeye uğraşıyorlar! O nedenle her
nerede rastlarsanız yakalayın onları!”

Bu sözlerin ardından birliğin önüne düşen komutan, yan-
makta olan evlere doğru koştu.

Maya kulaklarına inanamamıştı. Yangını neden Hıristiyan-
lar çıkarsındı ki?

Birden “Haydi, yürü Maya!” diyen Ateş’in sesiyle düşünce-
lerinden sıyrıldı. “Burada böyle durarak kimseye yardım ede-
meyiz!”

Maya, arkadaşının sözünü dinledi. Bir komutanın yangını
çıkaranlarla ilgili iddialarını düşünmekten daha önemli işleri
vardı.

Yangın, yakındaki evlerin tamamına sıçramış, her şeyi ya-
kıp küle çeviriyordu. Binalar çökerken kirişler birer kürdan
gibi kolayca kırılıveriyor, aşırı ısı tuğlaları patlatıyor, duvarlar
dev bir yumrukla vurulmuş gibi parça parça dökülüyordu.

Yanan kısımlar komşu evlerin üstüne devrilince aç bir hay-
van gibi bu yeni ava saldıran alevler, önlerine geleni yiyip biti-
rerek ilerliyorlardı.

“Şuraya bakın!” diye haykıran Güneş, askerlerin içine girdiği
bloğun tam karşısında kalan binanın çatı katını gösteriyordu.

Binanın en üst katındaki pencerelerden birinde, kucaklarında üç yaşlarında bir çocuk olan bir kadınla bir erkek vardı.

Ateş, "Alevler yollarını kesmiş gibi görünüyor," dedi. "Çabuk olun, onlara yardım etmeliyiz!"

Ateş, arkadaşlarının ona engel olmalarına fırsat vermeden koşmaya başladı. Binanın girişinden dışarıya doğru yoğun bir duman bulutu yükseliyordu. Gideceği yönü belirlemeye çalıştı. Yoğun dumanın arasında merdivenleri seçebildi. Geriye bakınca, Maya ile Güneş'in soluk soluğa peşinden geldiklerini gördü.

Ateş gülümsedi. Arkadaşlarına her zaman güvenebileceğini biliyordu. Önüne dönüp merdivenlerden çıkmaya başladı. Duman iyice yoğunlaşmıştı. Çocuk öksürmeye başladı.

Yere uzansam daha iyi olacak, diye düşündü. Bunu bir seferinde televizyonda görmüştü. Yanma sonucu oluşan zehirli gazlar havaya yükseldiğinden, böyle durumlarda olabildiğince yere yakın durmak gerekiyordu. Ateş, diz üstü yere çöktü ve biraz da böyle ilerlemeye çalıştı. Ne var ki, ısı çok artmış, dumandan gözleri yaş içinde kalmıştı. Çocuk boğulur gibi oldu. Hayır, böyle ilerleyemeyeceklerdi. Dönmek zorundaydı.

Arkasına, arkadaşlarının bulunduğu yöne doğru dönerek "Geri dönün!" diye haykırdı. Bu arada mer-

diven boşluğu öyle çok dumanla dolmuştu ki kendi elini bile göremiyordu. Başı dönmeye başlayan Ateş oradan bir an önce çıkmalıydı. Sonunda el yordamıyla merdivenleri inip binanın dışına çıkmayı başarmıştı.

Maya soluk soluğa “Hiç yararı yok!” diye söylendi.

Ateş, öksürerek “Karşı binaya!” diyebildi.

Arkadaşları ne demek istiyorsun dercesine ona baktılar.

“Açıklayacak zaman yok. Benimle gelin!” diyen Ateş, henüz alevlerin ulaşamadığı karşı binaya koştu. Duvarın dibinde, bir boyacının bıraktığı araç gereçler duruyordu.

Maya ile Güneşe dönerek “Şunun ucundan tutun!” diye bağırdı. Çocuklar sonunda Ateş’in ne yapmak istediğini anlamışlardı. Boyacının eşyalarının arasında duran uzunca kalası çekip çıkardılar. Neyse ki, merdiven boşluğu yeterince genişti. Fazla zorlanmadan kalası en üst kata taşıdılar.

Kimseye açıklama yapmakla uğraşmadılar. Evlerden birine dalarak, doğrudan pencereye koştular. Çocuklu ailenin yardım çığlıkları attığı pencere, tam karşılarındaydı. Ateş, iki evin arasındaki mesafeyi hesaplamaya çalıştı. Üç metreden fazla olmazdı. Çocuklar büyük bir gayretle kalası karşı binaya doğru uzattılar. Oldukça oynak, dar bir köprü kurmuşlardı. Karşı penceredeki adam kalasın ucunu sıkıca tuttu. Karısı hemen kalasın üzerinde yürümeye başladı. Kollarını iki yana açmış, dengesini sağlamaya çalışıyordu.

Çocuklar kadının korkudan kasılmış, ter damlacıklarıyla kaplı yüzünü görebiliyorlardı. On metre aşağıdaki sokakta can pazarı yaşanırken, narin yapılı kadın sallanıp duran kalasın üstünden çocuklara doğru yaklaşıyordu. Tek bir yanlış hareket, onu ölüme götürürdü.

Ama öyle bir şey olmadı. Kadın aşağıya hiç bakmadan mesafeyi yavaş ama dengeli bir biçimde aşmayı başardı. Şimdi sıra kocasındaydı. Adam kucağında çocukla kalasa adımını attı. Çocuk, fal taşı gibi açtığı gözlerini karşıda duran annesine dikmişti.

Dengesini sağlamak için kollarını kullanamayan baba, daha yavaş ilerliyordu. Kalasın ortasına geldiğinde, dengesini kaybeder gibi oldu. Kucağındaki çocuktan tiz bir çığlık yükseldi. Adam az kalsın düşüyordu. Ancak son dakikada kendisini toparlayıp dengesini sağlayabildi. Tüm bedeni tir tir titrerken biraz durup soluklandı ama birdenbire umutsuzluğa kapılarak arkasına baktı.

Karısı, “Devam et! Neredeyse geldin, başaracaksın!” diye bağırdı. Adam son bir gayretle kalan kısmı da aştı ve büyük bir mutlulukla kendini çocukların kollarına attı.

“Te- teşekkür ederim... Ço- çok teşekkür ederim... Jü- Jüpiter adına binlerce kez teşekkür ederim,” diye kekeledi adam. “Benim adım Tertius. Bunlar da karım Livya ve oğlumuz Rufus.”

Çocuklar da kendilerini tanıttılar.

Adam, “Çabuk buradan çıkalım,” diye atıldı. “Yangın kısa zamanda buraya da sıçrayabilir!”

Haklıydı.

İki dakika geçmeden kendilerini sokağa atmışlardı. Tertius’la çocuklar, hemen yangın söndürme kuyruklarından birine girdiler. Çılgın bir öfkeyle yayılmakta olan yangına karşı umutsuzca mücadele veriliyordu.

Tertius, “Yangının nerede başladığını biliyor musunuz?” diye sordu.

Kovayı sakallı bir adama veren Güneş, “Circus’ta,” dedi. “Bence kundaklamaydı.”

Tertius şaşkınlıkla Güneşe bakarak, “Kundaklama mı?” diye sordu.

Güneş’ten önce sakallı adam atılıp “Evet, kesinlikle!” dedi. “Bunu yapan da Neron’un ta kendisidir!”

Çocuklar bakiştılar. Adam bir şey mi görmüştü acaba?

Güneş adama dönüp “Bunu nereden çıkardınız?” diye sordu.

“Gayet basit,” dedi sakallı adam. “Kraliyet Sarayı *Domus Transitoria*’nın damında bir adam gördüm. Adam, bir elinde meşale, diğerinde ise lir tutuyordu. Bir yandan yangını seyrediyor, bir yandan da Yunan kenti Truva’nın yanışından söz eden bir şarkı söylüyordu. Tüyley ürpertici bir manzaraydı. Bu şarkıcı da tek bir kişi olabilir.”

Tertius alnındaki teri silerken “Evet,” diye söylendi, “sarayın damına tek bir kişi çıkabilir, o da ancak Neron’dur!”

Güneş, doğru anladığından emin olmak için bir kez daha sordu. “Yangını imparatorun çıkardığını mı söylüyorsunuz?”

Sakallı adam küçümser bir ifadeyle “Ondan her şey beklenir,” dedi. “İmparator tam bir çılgın... Üstelik şimdi de yangını çıkarma suçunu çıkarma suçunu Hıristiyanların üstüne atmaya çalışıyorlar. Tigellinus birkaç kişiyi tutukladı bile, gözlerimle gördüm.”

Maya, “Bu Hıristiyan düşmanlığı neden?” diye sordu.

Sakallı adam, “Ben de Hıristiyanım,” dedi. “Bakın size söylüyorum, Romalıların çoğu dinimizden korkuyor çünkü bizim güçlü bir inancımız var. Sonra biz, onlar gibi acımasız ve zevk düşkünü değiliz. Üstelik Aziz Petrus Roma’ya gelip mucizelerini gösterdiğinden beri sayımız da giderek artıyor. Yakında eski tanrıları önemseyen kalmayacak. Neron bundan korkuyor. Şimdi de hepimizden kurtulabilmek için yangından bizi sorumlu tutmaya çalışıyor.”

Tertius öfkeyle “Sözlerine dikkat et, Jüpiter aşkına!” diye bağırdı. “Romalı birçok saygın insan hiç de böyle düşünmüyor.”

Güneş, “Kavga etmeyin!” diyerek araya girdi, sonra sakallı adama doğru döndü. “Çatıda gördüğünüz kişinin Neron olduğundan emin misiniz? Yani yüzünü gördünüz mü?”

“Hayır,” dedi adam “ama onun olduğuna eminim. Ancak bir deli böyle bir yangın çıkarabilir. Neron’un deli olduğunu da herkes bilir!”

Güneş hiç düşünmeden “Eğer yangını çıkaran oysa cezalandırılması gerekir!” dedi.

Sakallı adam gülererek, “İmparatoru cezalandırmak mı?” dedi. “Bunu yapmak tanrılara mahsus evlat.”

Güneş sesini çıkarmadı. Gerçeklere bağlı kalmak gerekiyordu. Sakallı adam, sarayın çatısında birini görmüştü. Acaba o gerçekten Neron muydu? İşte bunu ortaya çıkarmaları gerekiyordu!

İmparator Geliyor

Güneşin doğmaktan başka çaresi yoktu. Gerçi gün ağarmış olsa da ortalık tam anlamıyla aydınlanamamıştı. Roma kalın, koyu gri bir örtüyle örtülmüştü sanki. Bazı mahalleler hâlâ alevler içindeydi.

Yüzleri, gözleri is içinde kalmış olan çocuklar yorgunluktan bitmiş bir halde Tertius ile ailesini kurtardıkları yerde çömelmiş oturuyorlardı. Koca binalar yok olmuş, yerlerinde dumanı tüten simsiyah bir yıkıntı kalmıştı. Pencere boşlukları bir isketin yüzündeki siyah göz çukurlarını andırıyordu.

Tertius keyifsiz bir sesle “Daha önce de fazla bir şeyimiz yoktu ama artık hiçbir şeyimiz kalmadı,” dedi.

“Tersine,” diye sözünü kesen karısı, kucağındaki çocuğa sarıldı. “Hayattayız ya.”

Maya bakışlarını önüne eğdi. Hiç değilse bu felaketten sağ kurtulmuşlardı. Peki ya Kiya? O nerelerdeydi acaba?

Öldü herhalde, diye düşünürken dudaklarını kanatacak gibi ısırıyordu. Ağlamamalıydı. Ağlamanın sırası değildi.

Önlerinden akın akın insanlar geçiyordu. Kimisi üç beş

parça eşya taşıyor, kimi de sedyelere konmuş yaralıların götürülmesine yardım ediyordu. Yıkıntıların arasındaki ölümler çıkarılmaya başlanmıştı. Kentten insanın genzini yakan bir koku yükseliyordu.

Maya arkadaşlarına baktı. Ne ile baş edebilirlerdi ki? Hepsinde güçlerini son damlasına kadar harcamıştı. Ne paraları ne yatacak yerleri ne amaçları ne de bir planları vardı. Üstelik Kiya'yı da kaybetmişlerdi. Bu nedenle Siebenthann'a dönmeleri de söz konusu olamazdı. Tam anlamıyla perişan durumdaydılar.

Tam o sırada bir umut ışığı belirdi; Tigellinus onları fark etmişti.

Adam, çocuklarla yangından kurtulan aileden oluşan gruba dönüp "Hey! Siz oradakiler..." diye bağırdı. "Kalacak yeriniz yok mu?"

Başlarını iki yana salladılar.

"Kimse sokakta kalmayacak. Askerlerimi izleyin. Onlar sizi acil durum çadırlarına götürecekler," diyen komutan da fazlasıyla yorgun görünüyordu.

Çocuklar zar zor doğruldular ve hiç itiraz etmeden askerleri izlediler. Biri idareyi ele aldığı için mutlu bile olmuşlardı.

Tertius, oğlunu omzuna almıştı. Rufus, yaşadığı korkuyu atlatmış olmalıydı ki yol boyunca cırcır böceği gibi neşeyle konuşup durdu. Bu, bulaşıcıydı herhalde çünkü Tertius'un da dili çözülmüştü. Böylece çocuklar, Tertius'un çeşitli inşaat alanla-

rında gündelikle çalışan ve ne zaman iş bulup ne zaman bulamayacağını asla bilemeyen fakir bir işçi olduğunu öğrendiler. Önceki güne kadar Neron'un yaptırdığı yeni Roma hamamlarının inşaatında çalışıyordu adam.

Güneş acı bir sesle "Eh," dedi, "artık uzun süre işsiz kalmazsın. Bütün kent yıkıldı baksana. Her şey kül oldu."

Tertius omuz silkti ve "Hemen iş bulacağımdan o kadar emin değilim," diye mırıldandı. "Yangında her şeyini kaybeden benim gibi bir sürü insan var. Hepsi ortaya dökülüp iş arayacaktır."

Güneş sesini çıkarmadı.

"Para konusunda asla şanslı olmadım. *Merkür* duysun beni! Ailede bu halde olan bir tek benim." Tertius utangaç bir sesle konuşuyordu. "Babam çok zengindir. Erkek kardeşim Subrius Flavius ise Pretoryan'dır. Umarım ailesi yangından kurtulabilmiştir!"

Güneş, kulaklarını dört açmıştı. Pretoryan mı? Demek Tertius'un kardeşi, Neron'un özel birliğindeydi. O zaman Subrius, yangın çıktığında Neron'un nerede olduğunu biliyordu. Acaba Tertius sayesinde Subrius'a ulaşabilirler miydi? Şüphesiz uyandırmadan bilgi alabilecekler miydi peki? Güneş, olasılıkları hızla değerlendirdi.

O sırada Tertius, "Şuraya bakın, Neron'un bahçelerine geldik," dedi.

Doğru söylüyordu. Bu, tam bir sürpriz olmuştu ama askerler onları parka benzeyen, daha doğrusu yangından sonra bahçe kadar kalmış bir yere getirmişlerdi. Lejyonerler bahçeye çok sayıda çadır kurmuş, Roma halkından evsiz barksız kalanlar da içlerine dolmuştu.

Ateş birden “Hey, durun!” diye bağırdı. “Yüzünde yara izi olan adam, bakın önde!” Bir duvarın yanındaki kalabalık grubu gösteriyordu.

Güneş, “Nerede?” diye sordu. “Ben göremedim.”

Ateş çok bozulmuştu. “Yok... Yine gözden kayboldu,” diye söylendi. “Ama oradaydı, yemin edebilirim.”

“Bizden ne istiyor olabilir?” diyen Maya oldukça düşünceliydi. “Kesin Neron’un casuslarından biridir ve bizi...”

O sırada Tertius, “Gelsenize!” diye seslendi. “Yoksa bu kalabalıkta birbirimizi kaybedeceğiz!”

Üç çocukla küçük aileye de çadır verdiler. Lejyonerin biri, ellerine birer somun ekmek sıkıştırıp kuyunun yerini gösterdi. Tertius nereden bulduysa, elinde bir testiyle su almaya gitti.

Güneş, kendini ona ayrılan şilteye atarak, “Hiç fena değilmiş,” dedi. Sonra da fısıltıyla “Romalıların bu kampı bu denli çabuk kurmuş olmaları sizi de şaşırtmıyor mu?” diye ekledi.

Çocuklar yalnız kaldıklarında Ateş, “Haydi, savaş kurulunu toplayalım,” dedi. “Nasıl devam ediyoruz?”

Maya hemen “Önce Kiya’yı arıyoruz,” diye atıldı. “Bu arada da ‘Yaralı Yüze’ dikkat ediyoruz.”

“Orası öyle de... kendi *olayımızda* nasıl ilerleyeceğiz, demek istiyorum,” dedi Ateş.

“Bence öncelikle sakallı tanığın sarayın çatısında gördüğü kişi gerçekten de Neron muydu, bunu açıklığa kavuşturmalıyız,” dedi Güneş.

“Bunu nasıl öğrenmeyi düşünüyorsun?” diye sordu Maya.

Güneş derin bir nefes aldıktan sonra “Belki Subrius’un ağzını biraz arayabilirsek...” diyordu ki sözü yarım kaldı çünkü çadırın önünden telaşlı sesler duyuluyordu. Çocuklar, başlarını çadırdan dışarı uzatıp baktılar.

Livia, “İmparator geliyor!” diye seslendi.

Üç kafadar hemen dışarı çıkıp insanların akın akın ilerlediği yöne doğru yürüdüler. Kalabalık sade, ahşap bir kürsünün çevresinde toplanmıştı. Kürsünün arkasında, başlarında bir *zenturio** olan yüze yakın lejyoner vardı. Zaman ilerledikçe kalabalığa gergin bir sessizlik egemen oldu. Herkes yanındakiyle konuşmayı bırakmıştı. Kalabalığın sol tarafından sert bir sesle verilen emirler duyuldu. Herkes dönüp o yana baktı. Ağır silahlarını kuşanmış bir Pretoryan birliği görüldü. Askerler, Tigellinus öncülüğünde sert adımlarla yürüyorlardı. Hepsinde mızrak ve kamalar vardı. Çocukların yakınında bir yerde durup kolunu kaldıran Tigellinus, birliğini durdurdu.

---

* Sayıları seksen ile yüz arasında değişen askerlere öncülük eden Romalı komutan. (Ed. N.)

Güneş, göğüslerini koruyan parlak zırhlar takmış, koyu kırmızı etekler giymiş askerlerin görüntüsünden oldukça etkilenmişti. Her Pretoryan'ın kemer tokasının lir biçiminde olduğunu fark etti. O sırada Pretoryanlar karşılıklı durarak dar bir geçit oluşturmuşlardı. Aralarında ise inci beyazı bir başlık takmış, tıknaz bir adam yürüyordu.

Güneş, "Neron!" diye fısıldadı. "Bu Neron olmalı!"

Onun arkasından da orta yaşlı bir kadın geliyordu.

Bu kez Maya, "Bu da kesin annesi Agrippina'dır!" diye tahmin etti.

Annesi, kürsünün hemen önünde yerini alırken tıknaz adam da kürsüye çıktı. Annesi oldukça rahat görünüyordu ama çok uyanık biri olduğu belliydi. Küçük gözleri, bir şey arıyormuş gibi sürekli hareket halindeydi.

Tigellinus, "Ave", kutsal Neron!" diye haykırdı. Çevredeki insanlar hemen alkışlamayınca, kalabalığı öfkeyle süzdü. Kalabalık, ancak ondan sonra hükümdarına bağlılığını ortaya koydu.

Kürsüde duran Neron, gözlerini topluluktan öteye, uzaklarda bir yerlere dikmişti. Dudakları gülümseyecekmiş gibi hafifçe kıvrılmıştı. Gergindi; sık sık gözlerini kırıpıştırıyordu. Bu kez elini kaldırma sırası ondaydı. Meydandaki uğultu bir anda kesildi.

"İmparatorunuz bu felaket anında sizinle beraber," diye söz-

---

* Selam sana! (Ed. N.)

lerine başlayan Neron, melodik bir sesle konuşuyordu. “Yangını öğrendiğimde hemen *Antium*’dan’ çıkıp size yardım etmek için buraya geldim. Ve sizin için bu çadır kenti kurdurdum.”

Ateş, “*Antium*’daymış!” diye fısıldadı. “O zaman yangını o çıkarmış olamaz!”

Güneş, “Bundan hemen emin olma,” diyerek arkadaşını susturdu. “Bakalım, doğru mu söylüyor?”

“Acılarınızı azaltmak için hiçbir fedakârlıktan kaçınmayacağım,” diyen Neron, kollarını iki yana açarak sözlerine devam etti. “Çünkü bir ulusun büyüklüğü felaket günlerinde belli olur, Jüpiter yardımcımız olsun! Size ekmek ve su verilecek, zeytin ve şarap... Kimse aç kalmayacak. Evleriniz de daha büyük ve güzel olarak yeniden inşa edilecek!”

İmparator, alkış bekleyen bakışlarla halka bakarak sözlerine kısa bir ara verdi.

Tigellinus, “Yaşasın yüce imparatorumuz!” diye bağırdı. Arkasındaki Pretoryanlar da aynısını tekrarladılar. Kalabalık da ister istemez bu koroya katıldı.

Sonunda Neron’un yüzünde gerçek, büyük bir gülümseme belirdi. Ne var ki, kalabalığın sevinç tezahüratı, imparatorun annesini pek etkilemişe benzemiyordu. Kadın, hâlâ oldukça sınırlı görünüyordu.

---

* Günümüzdeki adıyla Anzio; Roma’nın 60 km. kadar güneyinde bir kaplıca kenti. (Ed. N.)

İmparator, birilerini tehdit edercesine “Size bir söz daha veriyorum,” deyince, kalabalık yeniden dinlemeye başladı. “Bu yangını çıkaranları dünyanın öbür ucuna kadar kovalayacak ve eninde sonunda bulacağız. Suçluları ağımıza düşürdüğümüzde elbette hepsi *amfityatroda* konuğumuz olacak ve nasıl cezalandırıldıklarını hep birlikte göreceğiz, *Mars*’ adına!”

Bu kez Tigellinus’un önderlik etmesine gerek kalmadan kalabalıktan bir uğultu ve alkışlar yükseldi. *Ludi* adı verilen parasız oyunların adının geçmesi bile, Romalıları heyecanlandırmaya yeterdi.

Neron, inatçı bir çocuk gibi çenesini hafifçe öne çıkarmış, gülümseyerek halka bakıyordu. Alkışlardan büyük zevk aldığı belliydi.

Ortalık yeniden sessizleşince “Roma’ya saldıran, tanrılara saldırmış sayılır!” diye bağırdı. “Ama tanrılar yenilmezdir ve düşmanı her zamanki gibi yerle bir edecekler! Roma, küllerinden yeniden doğacak. Üstelik eskisinden daha güzel ve daha büyük olacak. Tanrıların yardımıyla onu yeniden inşa edeceğim. Çünkü tanrılar beni seviyor, Jüpiter şahidim olsun!”

Neron, yeni bir alkış sağanağı bekleyerek halka baktı. Ancak bu kez kalabalıktan ses çıkmadı. İmparatorun yüzü asıldı.

Güneş’in yanı başında duran biri “Hayır, tanrılar Neron’u sevmiyor,” diye mırıldandı. “Sevselerdi, Roma’nın yanıp kül olmasına izin vermezlerdi.”

---

* Eski Roma’da Savaş Tanrısı. (Ed. N.)

Bu sözleri onaylayanlar oldu. Sağdan soldan homurdanmalar ve bastırılmaya çalışılan gülüşmeler duyuldu.

Bu durum, Tigellinus'un gözünden kaçmamıştı. Kürsünün arkasındaki lejyonerlere bir işaret verdi. Hareketlenen adamlar, kalabalığın arasına karışıverdiler. Bunun etkisi hemen görüldü. Mırıltılar kesildi; tek tük alkış sesleri duyulmaya başlandı ama Neron'un yüzü yeniden asılmıştı. İmparator, hakarete uğradığını hissediyordu. Halka selam dahi vermeden kürsüden indi ve annesinin alaycı bakışları altında Pretoryanlarının arasında gözden kayboldu.

Kalabalık dağılırken, "İlginç bir gösteriydi," dedi Maya.

Ateş de onunla aynı fikirdeydi. "Kesinlikle," diye mırıldandı. "Neron pek sevilen bir imparator sayılmaz, değil mi?"

"Sanırım halk, yangından onu sorumlu tutuyor," dedi Güneş. "İnanışlarına göre, tanrıların desteklediği bir hükümdarın ülkesinde böyle bir felaketin yaşanmaması gerekiyor."

Ateş düşünceli bir ifadeyle, "Ama Neron o sırada Antium'daymış," diye söylendi. "Eğer öyleyse, masum olma ihtimali yüksek. Bu durumda, onu çatıda gördüğünü söyleyen adam ya düpedüz yalan söylüyor ya da yanılıyordur."

Güneş "Haklısın," dedi. "Fakat aklıma takılan başka bir soru var. Neron, koca kenti ne için yakmış olabilir? Bunun ona faydası ne? İşte bunu ortaya çıkarmalıyız. Bu konuda Subrius'tan bir şeyler öğrenebiliriz. O nedenle bir an önce Subrius'u bulmalıyız!"

Ateş esneyerek “Hemen şimdi deme lütfen!” diye karşı çıktı.
“Önce biraz uyuyalım. Ben yorgunluktan ölmek üzereyim!”

“Tamam,” dedi Güneş. “Ama hemen sonra kundakçıyı aramaya başlamalıyız.”

“Ve Kiya’yı...” diye ekledi Maya.

Gerekçe

Tertius onları uyandırdığında, akşamüstü olmuştu.

Gülümseyerek avucundaki tütsülenmiş sardalyeleri gösteren adam, “Birkaç *gerres* yer misiniz?” diye sordu. Minik balıklar çok güzel kokuyordu. “Bakın, bunları bulmak pek de kolay olmadı.”

Çocuklar uykulu gözlerle balıklara uzandılar.

“Ayrıca sizi biriyle tanıştırmak istiyorum,” dedi Tertius. “Ağabeyim Subrius, şu anda dışarıda, çadırın önünde...”

Çocuklar kulaklarına inanamadılar. Çok şanslıydılar. Böylece yerle bir olmuş kentte adamı aramaktan kurtulmuş, zaman kazanmışlardı. Sardalyeleri aceleyle mideye indirip çadırdan çıktılar.

Subrius, şakakları hafifçe ağarmış, orta boylu biriydi. Livya'nın yanında bir tabureye oturmuş, dizlerine oturttuğu Rufus'la şakalaşıyordu.

Üç arkadaş ona doğru yürürlerken, adam, meraklı gözlerle çocuklara baktı.

“Ave!” dedi. “Kardeşimle ailesini yangından kurtardığınızı

için size teşekkür ederim! Evlerinin yangında kül olduğunu görünce çok kötü oldum. Öldüklerini sanmışım. Sonra bu çadırdaki onları bulunca çok sevindim elbette. Bunu da size borçluyuz, Jüpiter aşkına!”

Çocuklar utanmışlardı. Başlarını sallayarak adamın teşekkürünü kabul ettiler.

Subrius, “Bu lanet yangın Roma’yı inanılmaz bir kargaşaya sürükledi,” diyerek içini çekti. “Bütün gece çalıştım. Benim evim de hasar gördü.”

Tertius hemen atılıp “Ağabeyim, sıradan Pretoryanlar gibi kışlada kalmak zorunda değil,” dedi. “O, üst düzey bir komutan, yani bir *tribun*.”

Subrius, “Tamam, tamam,” diyerek kardeşini susturdu. “Neyse ki, evim fazla zarar görmedi. Kölelerim ortalığı topluyorlar. Yarın oturulabilir duruma gelir. O zaman sen ve ailen de bir yer buluncaya kadar benimle kalabilirsiniz.”

Güneş, sanki Neron için kaygılanmış gibi “Peki ya imparator?” diye sordu. “O da tehlikede miydi?”

Subrius şaşkınlıkla “İmparator mu?” diye mırıldandı.

Güneş, “Evet,” dedi. “Sonuçta onun sarayı da zarar gördü. Dün gece Neron, sarayında değil miydi?”

Tertius, “Tabii ki, sarayda değilmiş,” diye araya girdi. “Antium’da olduğunu söyledi ya! Unuttun mu?”

Güneş, unuttuğu için utanmış gibi yaptı. Ancak hiç de utan-

mamıştı elbette. Subrius'un soruyu yanıtlamadan önce bir an durması da haklı olduğunu gösteriyordu. Pretoryan, Güneş'in sorusunu yanıtlamanın doğru olup olmayacağını tartıyordu belli ki.

Adam sonunda, "Neron'un dün gece nerede olduğunu bilemem," dedi. "Belki saraydaydı, belki de değildi."

Tertius şaşkınlıkla ağabeyine baktı. "Ama sen onun özel kuvvetlerindensin, bilmen gerekmez mi?" diye sordu.

Subrius bir kaşını havaya kaldırarak "Evet, öyle de..." dedi, "bu, onun her adımından haberim olduğu anlamına da gelmiyor. Aslında sürekli yanında olan kişi Tigellinus. Ben dün gece kendi evimdeydim, Neron'un yanında değil. Neron son günlerde bana pek yüz vermiyor."

Tertius, sanki ağabeyi idam cezası almış gibi "Yoksa gözden mi düştün?" diye sordu dehşet içinde.

"Evet," diyen Subrius yumruklarını sıkımişti. "Çünkü ben yüce Neron'u eleştirme cesaretini gösterdim. Ama sözlerimin arkasındayım çünkü imparatorun lüks ve gösteriş düşkünlüğünden nefret ediyorum, gülünç hareketlerinden de iğreniyorum, *Baküs** aşkına!"

Tertius'un gözleri, korkuyla büyümüştü. "Biraz yavaş ol," diye mırıldandı. "Böyle konuşmaya devam edersen, sonun kötü olacak!"

---

* Romalılarda Şarap Tanrısı. (Ed. N.)

Subrius elini havada şöyle bir sallayıp “Aman, boş ver!” dedi.

Bir süre, gergin bir sessizlik oldu.

Sonunda Güneş cesaretini toplayarak bir kez daha şansını denedi. “Yani sizin düşüncenize göre öyle değil yani Neron, şey...”

Maya gözlerini devirdi ve “Neron bu sabahki konuşmasında yalan mı söyledi yani?” diye araya girerek Güneş’in bir türlü sormadığı soruyu sordu.

Subrius, limon ısırmış gibi yüzünü buruşturarak, “Ben böyle bir şey demedim, diyemem de,” dedi. “Neron’un dün gece Antium’da olup olmadığını ya da sarayının çatısında yangına karşı lir çalarak şarkı söyleyip söylemediğini bilmiyorum, hepsi bu.”

Güneş şaşırmıştı. Bir gece önce yanındaki sakallı adam da aynısını söylememiş miydi? Subrius, bu çatıda şarkı söyleme dedikodusunu nereden biliyordu? Dedikodu, kentte bu kadar çabuk mu yayılmıştı? Yoksa olay bir söylentiden fazlası mıydı?

Korku dolu bakışlarla çevreyi kolaçan edip duran Tertius, “Sus artık lütfen!” diye yalvardı ağabeyine. “Kelleni tehlikeye atıyorsun. İhanetle suçlanman işten bile değil. O zaman da ölmüş sayılırsın!”

Subrius sinirli bir sesle “Sakin ol!” dedi. “Bana hiçbir şey ol-

maz, merak etme. Neron'a karşı böyle hisler besleyen tek kişi ben değilim.”

Tertius başını hâlâ simsiyah dumanlarla kaplı olan gökyüzüne çevirdi. Karanlık bulutlardan yardım bekler gibiydi.

Güneş dikkatle sorularını sıralıyordu. “Peki, sizce Neron bu yangından ne gibi bir yarar umuyor olabilir?”

Subrius usulca “Neron çok iyi bir şarkıcı ve tiyatrocudur olduğuna inanıyor,” diye mırıldandı. “Büyük sanatçılar da büyük bir sahne ve seyirci kitlesi isterler. Neron’un Yunan kenti Truva’daki yangından çok etkilendiğini biliyorum. O yangından aldığı ilhamla birkaç şarkı besteleyip şiirler yazmış. Tüyler ürpertici aslında, değil mi? Bana sorarsanız Neron, yangını seviyor...”

Güneş kulaklarına inanamıyordu. “Yani Neron’un kendini bir tiyatro oyununun başrol oyuncusu gibi hissettiğini ve sahne olarak da Roma’yı seçtiğini mi söylemek istiyorsunuz?” diye mırıldandı.

Subrius yanıt vermedi ama sessizliği çok şey anlatıyordu.

“O zaman Neron, tam anlamıyla zırdeli!” dedi Ateş.

Tertius dayanamayarak, “Susun artık!” diye bağırdı. “Lütfen hepimiz susun! Yangında ölmekten kıl payı kurtulduk. Böyle konuşarak hepimizin hayatını tehlikeye atıyorsunuz.”

“Haklısın,” diyerek başını salladı ağabeyi. “Birbirimize yeniden kavuşmamızı kutlamalıyız aslında. İçecek bir şeyler

bulmaya çalışayım, bakalım başarabilecek miyim?” Bunları söyledikten sonra, yerinden kalkıp uzaklaştı.

Güneş de “Harika!” diyerek ayağa fırladı. “Haydi, biz de temiz su getirelim.” Arkadaşlarını da yanına alıp su bulmaya gitti.

Yolda yürürlerken Güneş heyecanla “Adamımızın Subrius olduğunu söylememiş miydim?” diye fısıldadı. “Artık Neron’un yangını neden çıkardığını öğrendik! Kendi tiyatro oyunu için koca bir sahne yaratmak... Binlerce insanın hayatına mal olan bir yangın... İğrenç değil mi?”

Roma’daki ilk gecelerini anımsayan Maya, “Yavaş ol bakalım,” dedi. “Tek şüpheli Neron olmayabilir. Dükkânının yanıp kül olmasını dileyen Circus’taki satıcıyı unuttun mu?”

Ateş başını sallayarak “O olamaz,” diye karşı çıktı. “Koşarak uzaklaşan adam uzun boyluydu. O satıcı ise ufak tefek biriydi.”

Maya, “Tamam, dikkatimizi Neron’a verelim ama dün gece nerede olduğunu hâlâ tam olarak bilmiyoruz,” dedi. “Bunu nasıl öğreneceğimizi biliyorum sanırım.”

Ateş’le Güneş, merakla onun açıklamasını bekliyorlardı.

Maya, “Yolculuğumuza başladığımız yer var ya...” diye başladı. “Circus Maximus yani. Oraya bir sürü satıcı geliyor. Eğer Neron dün geceyi Antium’ da geçirmişse, satıcılar mutlaka bilirler. Onlar da bu devrin magazincileri sayılır.”

Ancak Ateş, bu fikri pek beğenmemiştir. “Bazı yerlerde yangın hâlâ sürüyor. Mal satışına başladıklarını sanmam,” diyerek karşı çıktı.

“Yine de bir bakmakta yarar var bence,” diye üsteledi Maya. “Hem Circus’a gitmişken Kiya’yı da ararız.”

Bu son fikir, Ateş’in de aklına yattı.

Kiya

Çocuklar Circus yolunda ilerlerken, çok fakir bir mahalleye geldiler. Etrafta dumanları tüten yıkıntılardan başka bir şey kalmamıştı. Üstü başı dökülen insanlar kalıntıların arasında dolaşiyor, taşları kaldırıp atlarında işe yarar bir şey kalmış mı diye bakıyorlardı. Çocukları görünce tıpkı rakip görmüş bir kurt sürüsü gibi şüpheli bakışlarla süzdüler onları.

Üç arkadaş başlarını önlerine eğerek hızla yürümeyi sürdürdüler. Kısa süre sonra *Sublicius Köprüsü*'ne* gelmişlerdi. Tiber'in karşı yakasına geçip sonunda Circus'a ulaştılar. Bina'nın sütunlu geçitleriyle cepheleri, isten simsiyah olmuş bir iskelete benziyordu.

Maya yutkundu. Yanılmıştı. Yerle bir olmuş kentte pazar yerinin hemen açılacağını düşünmek büyük bir hataydı.

Tam o sırada küllerin arasında dolaşip sağı solu araştıran birini fark etti.

---

* M.Ö. 600 yılında Tiber Nehri üzerine inşa edilen ilk köprü. Türkçede 'Sublisius' diye okunur. (Ed. N.)

Maya hemen adamın yanına koşarak “Dükkânınız burada mıydı?” diye sordu üzgün bir sesle.

Adam kan çanağına dönmüş gözlerini kıza çevirerek “Bir zamanlar, evet...” diye mırıldandı. “Ama artık geriye bir şey kalmadı. *Lugdunum*’dan* gelme has ipeklerim de dükkânla birlikte yanıp kül oldu. Bittim ben, mahvoldum!”

Maya adamın sızlanmasına kulak asmayıp “Romalı mısınız?” diye sordu.

Adam, “Evet, maalesef,” diye yanıt verdi. “Ne yazık ki, tanrıların lanetlediği bu kentte yaşıyorum. Jüpiter aşkına, bu kentten nasıl nefret ediyor olmalı ki onu böylesine yakıp yıktılar!”

Maya başını sallayarak “Belki de Antium’da oturandan nefret ediyorlardır,” dedi. “Ya da yangın bu kenti yerle bir ettiği sırada orada olduğunu söyleyenden... Neron gibi...”

Adam şüpheyle kıza bakarak, “Neron Antium’da mıymış?” diye sordu. “Ben böyle bir şey duymadım. Benim duyduğum sarayında olduğu ve yangına karşı şarkı söylediğiydi. Hatta yangını onun çıkardığını söyleyenler bile var.”

“Bunu ben de duydum,” diyen Maya, tüm kozlarını aynı anda kullanmaya karar verdi. “Antium’da tanıdığınız biri var mı?”

Kumaşçının hemen yanıt vermesini beklemiyordu ama “Şu at arabasıyla gelen satıcı var ya,” dedi adam. “Adı Aulus. Antium’da şerbet satar.”

---

* Günümüzde Fransa’daki Lyon kenti. (Ed. N.)

Çocuklar, kumaşçıyla vedalaşıp yeni gelen ve çekingen bir şekilde arabasının yanında duran tüccara yaklaştılar. Kısa boylu, tombul adamın etrafta müşteri olmadığı için *amforaları* arabadan indirmeye değer mi diye düşündüğü belliydi.

Çocukları gören adam kabaca “Ne istiyorsunuz?” diye sordu.

Maya şeker gibi bir ses tonuyla “*Salve!*” diyerek adamı selamladı. “Şerbet satın almak istiyoruz. Babamız yolladı bizi.”

Satıcının yüz hatları bir anda yumuşayıverdi. “Umarım yanınıza *sesterz*” de vermiştir, Merkür adına!”

“Elbette,” diyen Maya, yüzü kızarmadan yalan söylüyordu. Hatta şakacı bir tavırla göz bile kırptı.

Satıcının yüzünde en ufak bir şüphe kırıntısı kalmamış, malını satabileceği için oldukça mutlu olmuştu.

“Ne istiyorsun bakalım güzel kızım?” diye sordu neşeyle.

Maya soruya soruyla karşılık verdi. “Bu şerbetler Antium’dan geliyor, değil mi?”

“Elbette! Ben de Antium’dan geliyorum zaten.”

Maya arkadaşlarının şaşkın bakışları altında hikâyesini sürdürdü. “Babamız buna çok önem veriyor da... İmparator Neron gibi, biliyorsunuzdur...”

---

* Şarap ya da yağ depolamakta kullanılan toprak testi. (Ed. N.)

**Eski Roma’da gümüş para. (Ed. N.)

“Tabii ki biliyorum. İmparatorumuz da Antium şerbetlerini sever... daha doğrusu benimkileri!” diyerek böbürlenen adamın gözleri parlamıştı. “Neron benim şerbetlerimin baharatlı tadına bayılır. Babanız için şu *amforayı* vereyim mi?”

“Neden olmasın?” diyen Maya görünüşte sakindi ama yavaş yavaş heyecanlanmaya başlamıştı. Yanlarında tek bir gümüş para bile yoktu ki! Birden “İmparator dün sizden şerbet satın aldı mı?” diye soruverdi.

Adamın yüzünde, ilk karşılaştıkları andaki gibi şüphe belirdi. “Bunun ne önemi var?”

“Babamız imparatorun masasına gelen şerbetleri içmeyi sever de ondan sordum.”

Satıcı “Anlıyorum,” diye mırıldandı. “Evet, dün öğle vakti saray kâhyası dükkânıma gelip aynı şerbetten büyük bir sipariş verdi. İstediklerini dün akşam Neron’un Antium’daki sarayına teslim ettim. İmparator orada bir davet veriyordu da...”

Maya derin bir nefes aldı, istediği bilgiye ulaşmıştı. Şimdi ise işlerin yolunda gitmesini umut ediyordu.

“Güneş, sesterz’leri verir misin?” dedi soğukkanlı bir tavırla.

Bir anda irkilen Güneş “Efendim?” diye mırıldandı.

Kız bozuntuya vermeden, “Babamın verdiği sesterz’leri uzatsana!” diye üsteledi.

Güneş yutkundu ve “Ah, özür dilerim,” diye mırıldandı. “Para kesesini evde unutmuşum...”

Satıcı ellerini beline koyup “Aman ne güzel!” diye söylendi. “Boşuna zamanımı aldınız, sizi yaramazlar!”

Maya başını yana eğip “Çok üzgünüm,” dedi. “En iyisi biz eve koşup para getirelim!”

Cümlesini bitirir bitirmez koşmaya başlayan çocuklar, adamın arkalarından sövdüğünü duyabiliyorlardı.

Deli gibi koşturan üç kafadar, soluğu Circus’un hemen yanındaki kömürleşmiş kiriş yığınlarının yanında aldılar.

Ateş, “Hey, burası bana çok tanıdık geliyor!” diye bağırdı. “Yanılmıyorsam bunlar, gece altına saklandığımız dükkân tezgâhları.”

Güneş ifadesiz bir sesle “Yangının başladığı nokta...” diye rek tamamladı cümlesini.

“Her neyse,” diye atılan Maya, “şerbet tüccarından aldığımız bilgiler işe yaradı, değil mi?” dedi. “En azından yangın başladığında Neron’un Antium’da olduğunu biliyoruz.”

Haklısın dercesine başını sallayan Ateş, düşünceli bir sesle, “Eğer şerbet tüccarı doğru söylediye, Subrius yalan söylüyor demektir,” dedi. “Bu kez de bunu neden yapısın, sorusuna yanıt bulmamız gerekiyor.”

“İmparatoru sevmediği ortada, belki de bu tür dedikodularla Neron’a zarar vermeye çalışıyordur,” diye tahminde bulundu Güneş. “Bana sorarsanız...”

O anda Maya heyecanla “Şşşt!” dedi. “Siz de duydunuz mu?”

“Neyi?”

“Susun biraz!” diye bağırarak Maya, kömürleşmiş kiriş yığınına doğru eğilmişti. İşte yeniden duymuştu... Yıkıntıların arasından hafif bir miyavlama sesi geliyordu!

Gözleri fal taşı gibi açılan Maya, “Burada bir kedi var!” diye bağırdı. Eline geçirdiği bir kalas kalıntısını kaldırıp yana attı. Diğerleri de birkaç büyük parçayı tutup yığının üstünden kaldırdılar. Altta, yangından önce belki de bir bahçe fıskiyesi olan, büyükçe bir taş duruyordu. Onun altında kalanlar ise yanmış odun benzeri döküntülerdi. Çocuklar, heyecanla kalıntıları kaldırmaya başladılar. Acıklı miyavlama sesi giderek artıyordu!

Her yerinden ter fışkıran Maya içinden, lütfen, lütfen Kiya olsun, diye dua ediyordu. Bu akıllı kediyi ne kadar çok sevdiğini yeni yeni anlıyordu.

Sonunda karşısına taş bir levha çıktı. Kiya, bunun altında olabilir miydi? Acaba yaralanmış mıydı? Belki de çok geç kalmışlardı. Taş levhanın arkasında onu neyin beklediğini bilememek, umudunu kaybetmesine ve içinin korkuyla dolmasına neden oluyordu.

“Çocuklar bana yardım edin, tek başıma yapamıyorum!” diye bağırdı.

Üçü birden yüklenip ağır levhayı yana kaydirdılar. Karşılına yemyeşil gözlerle onlara bakan, toz içinde kalmış bir tüy yumağı çıktı.

“Kiya!” diye haykıran Maya, aşağıya doğru eğildi.

Hayvan da bir sıçrayışta kızın kollarına atladı.

Gözlerinden yaşlar akan Maya, “Biliyordum, yaşadığını biliyordum!” diyerek hıçkırıyor, bir yandan da kediye inceliyordu. “Bir çizik bile yok! Bu bir mucize değil de nedir?”

Güneş, “Yangın binayı yıktığında sıkışıp kalmış olmalı,” dedi. “Eminim çok susamıştır.”

Hemen en yakın kuyuya koşarak çektikleri suyu Kiya'ya içirdiler.

Kiya biraz kendine geldikten sonra, tüylerini temizlemeye başladı.

Ateş rahatlamış bir sesle “Bizim yaşlı kokona yakında eski haline döner,” diyerek güldü.

Kiya, çocukların bacaklarına teker teker sürtündü. Onu kurtardıkları için üçüne de teşekkür ediyor gibiydi. Sonra yeniden miyavladı ama bu kez sesinde belirgin bir istek vardı. Kuyruğunu havaya dikip koşarak uzaklaştı.

Ateş başını kaşıyıp “Yine nereye gitti bu?” diye söylendi.

Maya omuz silkti. “Kiya'nın mutlaka bir bildiği vardır. Haydi yürüyün! Gidip bakalım.”

İlginç Bir Buluş

Çocuklar şaşkına dönmüşlerdi çünkü Kiya daha önce içinde sıkışıp kaldığı moloz yığınına doğru koşuyordu. Pazar yerinin kalıntıları arasında ustalıklı hoplayıp zıplayan kedi, bir anda gözden kayboluvermişti.

Ateş, “Olamaz! Yine mi?” diye inledi.

Maya büyükçe bir taşa çıkıp çevresine bakındı ve “İşte şurada!” diye bağıarak az önce kediyi çıkardıkları deliği gösterdi.

Kiya oyuğun içine oturmuş, miyavlayıp duruyordu.

Çocuklar hemen onun yanına gittiler.

Hayvan, artık neredeyse öfkeyle miyavlıyordu. Sonunda sağ patisiyle külleri eşeledi.

“Burada bir şey var!” diye mırıldanan Maya, kedinin yanına çömeldi. Küllerin arasında yuvarlak bir metal parçası parlıyordu.

Kız hayal kırıklığına uğramıştı. “Sıradan bir kemer tokasına benziyor,” diye söylendi. “Birisi kaybetmiş olmalı. Ne özelliği var ki?”

Hemen kızın yanına çöken Güneş, “Uzat bakayım...” dedi ve metal parçasını eline alarak yakından inceledi. Üstündeki tozu, isi dikkatle temizlediğinde bir ıslık koyuverdi. “İnanamıyorum...”

Maya ile Ateş sabırsızlıkla “Ne var?” diye atıldılar. “Söyle-sene!”

“Baksanıza kemerin tokası lir şeklinde! Bu sembolü Roma’da çok az sayıda erkek taşıyabilir!”

Maya, “Amma uzattın, ağızındaki baklayı çıkar artık!” diye söylendi.

“Pretoryanlar!” diye fısıldadı Güneş.

“Anlayamadım?”

“Evet, Neron çadır kente geldiğinde özel korumalarının kemerleri böyle tokalarla süslüydü!” diye açıkladı Güneş ve Kiya’yı okşadı. “Aferin kızım.”

“İyi de bu kemer tam da yangının çıktığı noktaya nasıl geldi?” diyen Ateş, yine kulak memesini çekiştiriyordu.

Güneş gözlerini kısarak, “Nasıl geldiğini ben sana söyleyeyim,” dedi. “Kundakçı düşürdü!”

Maya inanamayarak, “Yani sence bu işin arkasında Pretoryanlardan biri mi var?” diye sordu.

Güneş “Tabii ki!” diye bağırdı. “Üstelik kastettiğim Pretoryan da belli... Subrius! Şüpheleri kocaman bir sahne yaratmak istediği için böyle bir yangın çıkarmak istediğini söylediği

Neron'un üstüne çekmeye çalışmadı mı? İmparatora zarar vermek için yangını Subrius çıkardı!"

Maya yanaklarını şişirerek "Amma da abartılı bir plan," dedi. "Tabii gerçekten de böyle olduysa... Bize kanıt gerek, var-sayımlar değil!"

Tunika'sının altından lir şeklindeki tokayı çıkaran Güneş, "İşte kanıt!" dedi.

Maya kararsızdı. "Fakat bunun kime ait olduğunu bilmiyoruz."

Güneş başını sallayarak "Haklısın," dedi. "Sonunda bunu da öğreneceğiz. Subrius'a yakın olmalı ve böyle bir kemer tokası kaybedip kaybetmediğini öğrenmeliyiz. Haydi, çadıra dönelim!"

Gizli Bir Buluşma

Bu arada imparatorluk bahçesindeki çadır kent, tıklım tıklım dolmuştu. Kentin birçok mahallesinde yangın hâlâ sürüyor, insanlar akın akın çadır kente geliyordu. Yanıp kül olmuş bölgelerde bile yeniden başlayan yangın, başka acılara yol açıyordu. Bir sürü insan evsiz barksız kalmıştı. Askerler çadır kentte kargaşa çıkmaması için büyük çaba harcıyorlardı. Neyse ki, *Ostia** limanından kente taze yiyecek ulaştırılmıştı da açlık ve susuzluk yoktu. Fakat insanlar tüm umutlarını kaybetmişlerdi. Yangında aile fertlerinden ya da dostlarından birkaçını kaybetmeyen kimse yoktu. Çoğunun, üstündeki giysilerden başka bir şeyi kalmamıştı.

Ne var ki, Tertius'la ailesi daha şanslıydılar.

Yüzü sevinçle parlayan Tertius onları “İyi ki geldiniz!” diyerek karşıladı. “Neler görüyorum? Yanınızda bir kedi var!”

Maya sevinçle, “Evet!” diye bağırdı. “Onu yıkıntıların arasından bulup çıkardık. Sıkışıp kalmıştı!”

---

* Tiber Nehri'nin denize açıldığı yerde kurulmuş, Roma'ya 25 km. uzaklıktaki kent. (Ed. N.)

“Ya, gördün mü? Sana ortaya çıkar, demiştim,” diyen Tertius gülüyordu. “Bizim de size haberlerimiz var. Ağabeyimin villası oturulabilir duruma gelmiş artık. Oraya taşınabiliriz; en azından bir süreliğine. Siz de bizimle geleceksiniz! Subrius bir köleyle haber yollamış. Oraya hemen gitmek istiyoruz! Livya ile Rufus bizi bekliyorlar. Geliyorsunuz, değil mi?”

Çocuklar, teklifi hemen kabul ettiler tabii. Böyle harika bir fırsat kaçırılır mıydı? Böylece Subrius’u gözden kaçırmayacaklardı.

* * *

Bir saat içinde Pretoryan’ın evine ulaştılar. Kapıyı açan köle önlerine düşüp onları, yangından hiç zarar görmemiş olan süslü çinilerle kaplı *atrium*’dan geçirdi. İçinde nilüferler yüzen dört köşe havuzda Baküs heykelleriyle süslü fıskiye den sular fışkırtıyordu.

Subrius avlunun bir köşesindeki sunağın yanında duruyordu. Grubu görünce el sallayıp “Selam dostlarım,” diye seslendi.

Güneş ve diğerleri selamına karşılık verip hep beraber ev sahibinin yanına yürüdüler. Güneş, Subrius’un askeri üniformasını değil de şık bir tunika ve toga’dan oluşan gündelik giysilerini giydiğini görünce, hayal kırıklığına uğradı. Demek ki Subrius’un kemerindeki tokenin eksik olup olmadığını hemen öğrenemeyeceklerdi.

---

* Roma evlerindeki iç avlu. (Ed. N.)

Subrius, “Ben de ailemi ve evimi korudukları için ev tanrıları *laren*’lere adak sunuyordum,” dedi. “Aç mısınız? Haydi, hemen yemeğe geçelim.”

Ev sahibi, konuklarını yemek odası *triclinicum*’a götürdü. Yemek odasına üçlü divan ve büyük bir masa yerleştirilmişti. Güneş, Ateş ve Maya divanlardan birine kuruldular. Kölelerin akşam yemeği *cena* için peş peşe içeri taşıdıkları tepsilerdeki yiyecekleri şaşkınlıkla izliyorlardı. Neler yoktu ki? Lezzetli balıklar, çeşit çeşit kokulu peynirler, içi doldurulmuş zeytinler ve ana yemek olarak da olağanüstü uzunlukta bir kayık tabaktaki et kızartması.

Tertius’un karısı Livya merakla “Ne güzel kokuyor! Nedir bu?” diye sordu.

Subrius gururla “Evet canım, çok özel bir yemektir gerçekten de,” dedi. “Bu, defne yapraklarıyla pişirilmiş zürafa boynu.”

Rufus’un zeytinleri masaya dağıtmasını engellemeye çalışan Livya, utangaç bir tavırla gülümsedi.

Ağabeyine “Sen bugün imparatorun yanına gitmeyecek misin?” diye sordu Tertius konuyu değiştirmeye çalışarak.

Subrius’un yüzü karardı. “Jüpiter’e şükürler olsun ki, hayır!” dedi. “Dün gece çok yorulduğumdan bugün izinliyim.”

Çocuklar başlarını salladılar.

Ateş, abartılı bir kibarlıkla “Biraz zürafa boynu alır mıydın Maya?” dedi.

Maya arkadaşına sırtarak “Elbette, neden olmasın,” dedi. “Tabağını uzatır mısın lütfen?”

Olaysız ama çok hoş bir akşamdı. Çocukların keyifleri yerindeydi. Taze badem ve Mısır işi ballı ekmeklerden de yediler ancak yeni bir bilgi elde edemediler.

Gecenin ilerleyen saatlerinde, Rufus da annesinin kucağında uyuyup kalınca ayağa kalkan Subrius esneyerek “Haydi artık yatalım,” dedi. “Yarın bizi yeni ama zorlu bir gün bekliyor. Belki yeni bir iş bulursun Tertius. Ben de senin için gözümü dört açacağım.”

* * *

Bir köle, çocukları küçük bir yatak odasına götürdü. Maya ile Güneş yataklarına uzanırken Ateş, pencereye yürüdü.

Rahatlamış bir sesle “Gökyüzünde ay var, birkaç da yıldız seçiliyor. O iğrenç duman yavaş yavaş dağılıyor galiba,” dedi.

O sırada başka bir şey dikkatini çekti. Biri hızlı adımlarla sokaktan geçmişti. Ay ışığı bir anlığına adamın yüzünü aydınlatınca, Ateş hafif bir ıslık koyuverdi.

“Subrius dışarıda,” diye fısıldadı. “Ne arıyor acaba?”

Güneş, “Subrius mu? Emin misin?” diye sordu. “Hani yatacaktı?”

“Demek fikrini değiştirmiş,” dedi Ateş. “Bana sorarsanız şu adamı izleyelim, derim. Subrius bir şeyler çeviriyor. Yoksa durup dururken niye yalan söylesin ki?”

Boş sokak önlerinde uzanıyordu. Çocuklar, evlerin duvarlarını siper alarak belli etmeden Subrius'u izlemeye başladılar. Ay, kenti soluk bir ışığa boğmuştu.

Ötedeki evlerin ardında gökyüzü hâlâ kızıl renkteydi. Bu da kentteki yangınların henüz söndürülemediğini gösteriyordu.

Aceyle sokaklardan geçen Pretoryan, bir kez bile dönüp arkasına bakmadı. Takip edileceği hiç aklına gelmiyordu belli ki. Çocuklar ona kıyasla çok daha dikkatliydi; ikide bir arka- larını kontrol ediyorlardı.

Maya bir anda dehşetle elini ağzına götürüp "Olamaz!" diye fısıldadı.

"Ne oldu?"

Kız, "Ya- yaralı Yüz," diye kekeledi. "Onu gördüm!"

"Nerede?"

"Binanın hemen köşesindeydi. Şimdi gizlendi."

Güneş, "Anlaşılan peşimizi hiç bırakmadı," diye mırıldandı. "Şimdi ne yapacağız?"

"Aynen devam edeceğiz," diyen Ateş, sakın olmaya çalışıyordu. "Şu aşamada Subrius'u gözden kaybetmememiz gerekiyor."

Kalpleri gümbür gümbür atan çocuklar, yürümeyi sürdürdüler. Maya birçok kez aniden ardına bakmasına karşın, yüzü yaralı adamı bir daha görmedi. Adamın onları izlemekten vaz-

geçtiğini umuyordu. Ne de olsa Maya'nın onu gördüğünü anlamıştı ve bir casusun en son isteyeceği şey, kimliğinin açığa çıkmasıydı.

Kısa süre sonra Tiber Nehri'nin ağzındaki limana geldiler. Burası mısır ambarları, atölyeler ve hanlarla doluydu. Subrius onlara bakmadı bile. Doğruca iskeleye, demir halkalara bağlı gemilerden birine yöneldi. Gemi oldukça zarif, iki yanında iki sıra kürek dizili, ince bir yelkenliydi. Hızlı bir gemi olduğu belliydi. Güvertede tek bir ışık bile görünmüyordu ama bu, Subrius'u yavaşlatmadı. Adam dar iskeleden güvenle geçip kararlılığın içinde kayboldu.

Çocuklar kararsızlık içinde kalakaldılar. Şimdi ne yapacaktı? Öylece gemiye çıkmak olur muydu?

Kararı yine Kiya verdi ve hop diye ahşap iskeleye atlayıp Subrius'un peşinden gitti.

İnce tahtaların üzerinde dengesini kaybetmemeye çalışarak gemiye son ayak basan kişi olan Güneş, "Bu iş yolunda gitmeyecek," diye mırıldanıp duruyordu. "Yandık."

"Kes sesini!" diye tıslayan Ateş, Güneş'i kolundan tuttuğu gibi güvertedeki bir fiçinin arkasına çekti.

Sonra durumu değerlendirmeye koyuldular. Gemide nöbetçi olmaması, çocukları şaşırtmıştı.

"Işığı gördünüz mü?" diyen Ateş onlardan on beş, yirmi metre ilerideki kamarayı gösteriyordu.

Biraz dikkat edince Maya ile Güneş de onu fark ettiler.

Güneş, “Sanırım Subrius orada,” diye fısıldadı. “Bu kapkaranlık gemide ne işi var bilmek isterdim doğrusu.”

Ateş sırtarak, “Bunu ben de çok merak ediyorum,” dedi. “Bu nedenle de gidip bakacağım.”

“Delirdin mi?” diye çıkıştı Güneş.

“Yo, yalnızca merak ettim,” diyen Ateş, ilerlemeye başlamıştı bile. Maya ile Kiya, onun hemen arkasındaydılar. Kısa bir kararsızlıktan sonra Güneş de onları izledi.

Kendi kendine bir kez daha “Bu işin sonu kötü,” diye mırıldandı ve aynı anda pruva direğinin hemen yanında rulo halinde duran bir halat yığınının takılıp, yüzükoyun güverteye yuvarlandı.

Kulakları tırmalayan bir gürültü kopmuştu. Dehşet içinde yerde yatan Güneş, arkadaşlarına baktı. Maya arkadaşına sinirli sinirli baktıktan sonra Kiya ve Ateş’le birlikte ahşap bir sandığın ardına sindi. Güneş de bir an önce saklanacak bir yer bulması gerektiğini biliyordu.

O sırada kamaranın kapısı açılınca, güverte hafifçe aydınlandı. Güneş deli gibi çevresine bakınıyor, saklanacak yer arıyordu. Arkadaşlarının ardına sindikleri sandık uzaktaydı. Başka bir yer bulmalıydı ama burada öyle bir yer yoktu ki!

Birden kapıda, elinde meşale tutan bir silüet belirdi.

Güneş’in korkudan midesi kasılmıştı. Hâlâ karanlıkta olduğu

için fark edilmemişti ama meşaleli adam güverteyi araştırmaya kalkarsa yapabileceği tek bir şey vardı: Güverteden denize atlamak. Bu fikir hiç hoşuna gitmiyordu. Zaten Siebenthann havuzundaki üç metrelik atlama kulesinden atlamayı beceremediği için utanç içindeydi. Yine de küpeşteye doğru süründü.

O sırada bir adamın “Orada biri mi var?” diye seslendiğini duydu.

Hayır, burada kimse yok, aptal herif! diye geçirdi içinden. Kamaraya dön ve beni Tiber’e atlamak zorunda bırakma!

Ne var ki, meşaleli adam ona bu iyiliği yapmadı. Tersine, ışık gittikçe ona yaklaşıyordu. Adam, güvertenin tahtalarını esneten ağır adımlarla ona doğru ilerliyordu. O başka yöne bakarken korkusunu yenen Güneş, küpeşteyi aşır geminin dışında asılı durdu. Altında simsiyah sudan başka bir şey yoktu. Dişleri birbirine çarparak korkuluğa tutunmuş, suya düşmemeye çalışıyordu. Tüm ağırlığını taşıyan ellerinin sızısı, dalga dalga bedenine yayılıyordu.

Güneş omzunun üstünden aşağıya baktı. Bu gemi de amma yüksekti! Sırtındaki tüyler diken diken oldu. Tiber, simsiyah akan suyuyla kollarını açmış onu bekliyordu. Su da kesin buz gibiydi, oldukça da derin olmalıydı. Güneş dişlerini sıktı. Ayaklarının ucu, birdenbire sert bir şeye değdi. Dikkatle bir kez daha aşağıya baktı ve bunun ince, ahşap bir pervaz olduğunu gördü. Kendini birkaç santim aşağıya bırakan Güneş, ayaklarının ucuyla bastığı pervaz sayesinde oldukça emin bir biçimde

durabiliyordu. Tabii hâlâ korkuluğa tutunuyor ve görünmemek için bedenini gemiye yaslıyordu. Işık dalgası o sırada dosdoğru başının üstünden geçmekteydi.

Güneş nefesini tutup bekledi.

Işık ilerledi; bir ara durup geri döndü. Sonra yine ilerledi ve sonunda kamara yönüne doğru kayboldu.

Güneş bir kapının kapandığını duyduktan sonra yerinden çıkmaya ancak cesaret edebildi. Tırmanışındaki zarafeti umursamaksızın kendini güverteye atıp Ateş'le Maya'nın saklandığı yere doğru süründü.

“Az kalsın yakalanıyorduk,” diye söylendi Maya sinirle. “Koca gemiyi ortadan ikiye ayırmaya mı kalktın ne?”

Güneş de çok sinirliydi. “Bilerek yapmadık herhalde,” diye söylendi. “Ayağım takıldı.”

Maya içini çekerek, “Bir dahaki sefere bir yerlere takılmamaya çalış lütfen, tamam mı?” diye mırıldandı.

Güneş bir şeyler daha söyleyecekti ama tartışmanın sırası değildi. Ayrıca Ateş ile Kiya kamarayla aralarındaki son birkaç metreyi tamamlamak üzereydiler.

Ateş pencerelerden birinin yanına varmıştı ama pencere kapalıydı. Ne yapacağını bilemeyip durakladı, fakat Kiya bir hamlede kamaranın etrafında bir tur atıvermişti. Çocuklar da sessizce onu izlediler. Aradıklarını arka tarafta buldular. Orada da bir pencere vardı ama bu, bir parmak kadar ara-

lıktı. Aralıktan sızan ışık uzun, sarı bir baston gibi güverteye yansıyordu.

Çocuklar pencerenin altına yerleşip kulaklarını dört açtılar.

“...bana sorarsanız tam zamanı,” diyen bir erkek sesi duyuluyordu içeriden.

“Ben de değerli senatör Gaius Calpurnius Piso gibi düşünüyorum,” diyen ikinci ses, kesinlikle Subrius’a aitti. “Neron artık çekilmez oldu, Jüpiter aşkına! Halk söylenmeye başladı.”

“Söylenmek mi? Bu kelime çok hafif kalır, sevgili dostum,” diye yanıt verdi birinci ses. “Kentın bazı bölgelerinde lejyonerler düzeni sağlamakta zorlanır hale geldiler. İsyanlar çıkıyor. Bu, böyle devam edemez!”

“Senatörler nasıl bir ruh hali içindeler?” diye sordu bir üçüncü kişi.

Güneş şaşırmıştı. Belli ki içeride oldukça güçlü adamlar toplanmıştı. Peki neden böyle farklı bir yer seçmişlerdi? Güneş’e göre bunun tek bir yanıtı vardı: Saygıdeğer beyefendiler rahatsız edilmek istemiyorlardı. Kimsenin bilmesini istemedikleri bir niyetleri olduğu kesindi.

O sırada Gaius Calpurnius Piso düşünceli bir sesle “Eh işte...” dedi. “Senatörlerin morali biraz daha iyi. İmparatorumuzun senatoyla dalga geçmeyi pek sevdiğini biliyorsunuz. Fakat bu yangın Neron’un şişko yüzündeki sırtımayı silip, sır-

tını yere getirdi. Eh, bu da senatörleri mutluluğa boğmasa bile keyiflendirmeye yetti.”

Başka biri, “Evet!” diyerek araya girdi. “Neron köşeye sıkıştı. Daha ne kadar dayanacağını merak ediyorum doğrusu.”

Bir başkası “Aman, dikkat edin,” dedi. “Gözünü senatodan ayırmıyor. Bugün yine birini tutuklattı ve senatörlük unvanını geri aldı; sevgili dostum Aulus Apisius bu. Resmi bir suçlama bile yapılmadı üstelik. Neron herkesin ona ihanet ettiğini sanıyor. Her yerde casusları var. Ne yapacağı hiç belli olmuyor bu sıralar.”

Gaius Calpurnius Piso, “Evet, bu aralar gözünü senatoya diktiği doğru,” dedi. “Ancak biz onun için fazla çetin ceviziz. Her isteğine boyun eğmiyoruz ama artık halk, hatta bu arada patrici’ler bile ona karşı. Yalnızca Pretoryanlar’ın çoğunluğu ondan yana. Öyle değil mi Subrius?”

Subrius, “O destek de zayıflıyor,” diye yanıt verdi “çünkü bize de büyüklük taşıyor. Bizi çalgın emirlerine boyun eğmek zorunda olan kafasız savaş makineleri yerine koyuyor. Ve o, büyük sanatçı Neron bizden çok üstün elbette! İşte bunun için ondan nefret ediyorlar!”

Gaius Calpurnius Piso, “Ya sen Subrius?” diye sordu. “Sen de ondan nefret ediyor musun?”

Subrius, “Hem de nasıl, Jüpiter aşkına!” diye tısladı. “Kendini beğenmiş hallerine çoktandır dayanamıyorum. Adam dev-

leti yöneteceğine lir çalıyor, hükümdarlık yapacağına şiir yazıyor. Bir karar alabildiğinde de bunlar hep gecikmiş kararlar oluyor, hiçbir işe yaramıyor. Yaşantısı deseniz, ölçüsüz ve tutarsız. Ülkemizin başında güçlü bir yöneticiye ihtiyacımız var bizim, şarkıcıya ya da tiyatrocuya değil.”

Kısa bir sessizlik oldu.

Güneş, duyduklarını sindirmeye çalışıyordu. Burada neler oluyordu böyle... Neron'u devirecekler miydi?

Gaius Calpurnius Piso sıkıntılı bir sesle, “Evet,” diye söyledi. “Artık güçlü bir imparatora ihtiyacımız var. Neron'un devri kapanıyor. Aslına bakarsanız bu yangın tam zamanında çıktı.” Bastırılmış bir kıkırdama duyuldu.

Güneş, anlamlı bir ifadeyle arkadaşlarına baktı.

Yangın tam zamanında çıktı... Güneş'in nabızı hızlandı. Bu dinledikleri adamlar, Roma'yı kundaklatanlar olabilir miydi? Belki de Subrius'un ta kendisiydi? Tüm ipuçları onu gösteriyordu. Adamın çok geçerli bir nedeni vardı, sonuçta Neron'dan nefret ediyordu! Burada toplanan bu üst düzey yetkililer, belki de ortaklaşa hareket etmişlerdi. Şimdi de Neron'u alaşağı etmek için fırsat kolluyorlardı.

Subrius beklentiyle “Ne öneriyorsun Gaius?” diye sordu. “Harekete geçme zamanı geldi mi sence?”

Gaius Calpurnius Piso yanıt vermedi. Çocuklar, yanıt yerine bir sandalyenin çekildiğini duydular. Hemen ardından pencere

aralığından süzülen ince ışık sönuverdi; pencere kapanmıştı. Artık sesler oldukça zayıflamış, çocukların konuşulanları anlama şansı kalmamıştı.

Ateş, başıyla rıhtıma uzanan ahşap iskeleyi gösterdi. Güvertede sessizce süzülerek kimseye fark ettirmeden rıhtıma atıldılar.

Güneş, “Devrim hazırlığı yapıyor,” diye mırıldandı. “Neron’u devirecekler.”

“Öyle görünüyor,” diyen Maya da Güneş’le aynı fikirdeydi.

Ateş düşünceliydi. “Ne yazık ki adamların hiçbiri yangını üstlendiklerini gösteren bir şey söylemedi,” diye mırıldandı. “Elimizde hâlâ bir kanıt yok.”

Maya, “Kemer tokası var ya,” diye atıldı. “Bizi suçluya götürecek o. Subrius’un giysilerini kontrol etmeliyiz. Sonuçta adamla aynı evde kalıyoruz. Bir yolunu buluruz herhalde.”

Güneş, “Durup dururken adamın çekmecelerini karıştırmazsın!” diyerek Maya’ya karşı çıktı.

Kız, kurnaz bir gülümsemeye “Yalnızca doğru zamanı beklememiz gerekiyor, o kadar,” dedi. “Haydi, dönelim artık çocuklar. Yapacak işlerimiz var!”

Kaçış Yoluında

Maya ile arkadaşları, umdukları kadar erken ayaklanamadılar. Limanda geçirdikleri uzun gece, onları çok yormuştu. Subrius'un evinde onlara ayrılan yataklar da öylesine rahattı ki üç kafadar gözlerini açtıklarında güneş çoktan yükselmişti.

Subrius'un köleleri, konuklara çok nazik davrandılar. Çocuklar, fırından yeni çıkmış ekmeklerle taze meyvesi bile eksik olmayan, zengin bir kahvaltı yaptılar. Tertius ve ailesi, ortalarında görünmüyordu. Kölelerin anlattığına göre Tertius ile ailesi, hem kalacak bir yer hem de Tertius'a yeni bir iş aramak üzere erkenden çıkmışlardı. Kölelerden aldıkları bilgi, onları şaşkına çevirdi. Subrius da evde değildi. Muhafız alayındaki görevine dönmüştü.

Maya sevinçle, "İşte fırsat!" dedi. "Kimse fark etmeden evi kolaçan edebiliriz!"

Güneş'in ensesindeki tüyler diken diken olmuştu. "Bir yakalanırsak büyük rezalet çıkar!"

"Elbette," dedi Maya. "O nedenle yakalanmamaya bakacağız!"

Çocuklar, kahvaltıdan sonra üstü kapalı sütunlu yol *peristil*'deki çiçeklerle ilgileniyormuş gibi yaptılar. Evdeki hizmetkârlar, çocukların varlığına alışmışlardı. Onlarla ilgilenen yoktu; herkes kendi işine bakıyordu.

Maya usulca "Subrius'un odası ne tarafta?" diye fısıldadı. "Bir fikri olan var mı?"

"Evet," dedi Güneş. "Triclinicum'un, yani yemek salonunun arkasında olduğunu sanıyorum. En azından Subrius dün geceki yemekten sonra iyi geceler dileyip o yana gitmişti."

"Öyleyse ne tarafa gideceğimizi biliyoruz," diyen Maya, hemen yemek salonuna doğru yürüdü.

Koca yemek salonu bomboştu. Salondan alelacele geçerken, en önde yine Kiya vardı.

Yemek salonu, duvarlarında çok sayıda kapı bulunan bir koridora açılıyordu. Kiya, hiçbirine bakmadan ilerledi. Sonra birinin önünde durdu ve hafifçe miyavladı.

Kapı kapalıydı. Arkasında Subrius'un giyinme ya da yatak odası olmalıydı.

Maya, kulağını kapıya dayayıp içeriği dinledi. Ancak hiçbir ses duyulmuyordu. Bunun üzerine cesaretini toplayan Maya, kapıyı açtı. Oda oldukça şık döşenmişti ve içeride fazla eşya yoktu. En büyük parça geniş, süslü püslü bir divandı. İki yanına Yunan tarzı, kocaman vazolar yerleştirilmişti. Bir duvarda bu-

ranın ikinci bir odaya açıldığını gösteren başka bir kapı vardı. Diğer duvarın önünde ise yan yana iki büyük sandık duruyordu. Sandıklar Maya'nın ilgisini çekti. Dikkatle birinin kapağını kaldırdı ve umduğu gibi giysilerle karşılaştı. Düzgünce katlanmış tertemiz bir tunika, bir toga... Ancak lir biçimli tokası ek-sik bir kemer göremedi.

Güneş, "Acele et!" diye uyardı. "Her an biri gelebilir."

"Öyleyse sen de yardım et!" diye mırıldandı Maya. "O zaman daha çabuk biter."

Ancak Güneş, kapının yanında durup koridoru gözetlemeyi tercih etti. Ateş ise diğer sandığı açtı ama içinde işe yarar bir şey bulamadı.

Maya ile Ateş tam aramayı bitirmişlerdi ki yan odanın kapısı ardına dek açıldı ve kucağında bir yığın temiz çamaşır taşıyan bir kadın içeri girdi.

Kapağı açık sandıkları gören kadın, çocuklara bakakaldı. Sonra ellerindeki çamaşır yığınına yere düşürdü ve "Hırsız bunlar, *Juno*' aşkına!" diye haykırdı.

Felce uğramış gibi donakalan çocuklar, bu çığlıkla kendilerine geldiler. Hemen kaçmaları gerekiyordu! Odadan dışarı fırlayan üç kafadar, koridor boyunca koşarak merdivenlere doğru atıldılar. Kadın hâlâ arkalarından bağıyordu.

---

* Jüpiter'in hem kız kardeşi, hem de karısı olan Roma Tanrıçası. Gökyüzünün ve kadınların tanrıçasıdır. (Ed. N.)

Güneş koşarken “Bu işin çok tehlikeli olduğunu söylemiş-tim!” diye bağırdı.

“Nefesini boşuna harcama da koşmaya bak!” diye soludu Maya.

Evin girişini de bir hamlede geçen çocuklar tam dış kapıdan çıkıyorlardı ki kendilerini dev gibi bir kölenin karşısında buldular. Adam, geniş omuzları ve iriyarı bedeniyle yollarını koca bir ağaç kütüğü gibi kesmişti.

“Durun!” diye bağırdı dev, kollarını iki yana açarak.

Çocuklar ister istemez durdular. Şimdi ne yapacaklardı? Arkalarında bir gürültü kopmuştu. Evdeki tüm kölelerin onları yakalamak için seferber olduğu belliydi.

Dev köle, onlara doğru bir hamle yaptı. Güneş’i yakalaması an meselesiydi.

O sırada köle, bir çığlık atıp ayağını tuttu. Kiya adamı topuğundan ısırılmış, iriyarı kölenin dikkati dağılmıştı. Bu bir anlık şaşkınlıktan yararlanan çocuklar, kölenin yanından sıyrılıp kendilerini sokağa attılar. Dışarıda onları hâlâ buram buram tüten ve kenti uzunca bir süre terk etmeyeceği anlaşılan yanık kokusu karşıladı.

Çocuklar plansız ve amaçsızca koşuyorlardı. Akıllarındaki tek şey, Subrius’un villasından uzaklaşmaktı. O eve bir daha asla dönemeyeceklerdi ama iş bununla bitmiyordu. Subrius’un köleleri, onları kovalamayla inatla sürdürüyorlardı.

Üçü de nefes nefese kalmışlardı. Birden kendilerini esnafların olduğu bir mahallede buldular. Yolun iki yanında çok sayıda altın ve gümüş atölyesi sıralanmıştı. Bir Roma hamamının yanından sapıp başka bir caddeye çıkmalarıyla donup kalmaları bir oldu. Karşıdan bir grup asker geliyordu; başlarında da Komutan Tigellinus vardı.

Çocuklar geri dönmeye yeltendiler ancak arkalarından da Subrius'un kölelerinden oluşan bir kalabalık yaklaşıyordu.

Ateş çaresizce "Buraya kadarmış!" diye mırıldandı. Kölelerden biri onu omzundan kavramıştı bile.

Köle zafer dolu bir sesle "Yakaladım onu!" diye bağırdı.

O sırada "Acele etmeyin bakalım!" diyen Tigellinus'un sesi duyuldu. "Burada neler oluyor?"

"Bunlar efendimiz Subrius'un eşyalarını çaldılar!" diye bağırdılar köleler bir ağızdan.

"Bu doğru değil!" diye atılan Güneş, yalan söylemiyordu.

"Ama çalmaya çalışıyorlardı," diye üsteledi köleler. "Onları suçüstü yakaladık. Zaten kaçmaya kalktılar. Biz de onları takip ettik işte."

Tigellinus keskin bakışlarla çocukları süzerek "Bu doğru mu?" diye sordu.

Çocuklar utanarak başlarını önlerine eğdiler.

"Sessizliğinizi itiraf kabul ediyorum," diye söylenen Tigellinus askerlerine dönüp "Götürün!" diye emretti.

Kölelerden biri şaşkınlıkla “Bunları tutuklayacak mısınız?” diye sordu.

Tigellinus sakin bir tavırla “Evet,” dedi. “Bu işle kişisel olarak ilgileneceğim. Böyle bir günde hırsızlara ve yağmacılara göz yumacak değiliz!”

Güneş korkuyla “Biz hiçbir şey çalmadık!” diye haykırdı. “Gerçekten!”

Çocuğa doğru eğilen Tigellinus’un gözleri, ilginç bir biçimde parlıyordu. “Ah, sahi mi? Özgürlüğün, hayatın için yalan söylüyorsun. Ama bu sana bir şey kazandırmaz! Sizi hırsızlık yaparken gören birçok tanık var belli ki. Tüm Roma sizi görmek için sabırsızlanıyor, biliyor musun? Circus’taki arenada elbette!”

Güneş bir tuhaf oldu. Tigellinus’un içi boş tehditler savuran biri olmadığı belliydi. Anlaşılan Ateş ve Maya ile birlikte günlerce aç bırakılan aslanlara yem olmaktan kurtulamayacaklardı. Arenadaki gösterinin ise acıma nedir bilmeyen Romalılar tarafından bağırış çağırış içinde izleneceği kesindi! Güneş üzüntüyle aramızdan yalnızca Kiya kurtulacak belki, diye düşündü. Çevresine bakındı. Kiya az ileride bir duvarın kovuğuna oturmuş, bu işler sanki onu hiç mi hiç ilgilendirmiyormuş gibi tüylerini yalıyordu ama Güneş, nedense kedinin olan bitemi büyük bir dikkatle izlediğinden emindi.

Tigellinus bir kez daha “Götürün!” diye bağırdı.

Lejyonerler çocukları aralarına almış, iteliyorlardı. Kiya biraz bekledikten sonra grubu izlemeye başladı.

Yolda yürürlerken Maya "Hemen bir şeyler yapmalıyız!" diye fısıldadı.

Güneş az kalsın gülecekti. "Ne gibi?" diye mırıldandı.

"Herhangi bir şey!" diye üsteledi Maya. "Böyle götürülmeye seyirci mi kalacağız?"

Tigellinus "Kesin sesinizi!" diye bağırdı.

"Hayır!" dedi Maya soğukkanlılıkla. "Size önemli bir şey söyleyeceğiz."

Pretoryan alaylı bir tavırla güldü.

Kız bu kez, "Gizli bir komployu açığa çıkardık. Sanırım yangını kimin çıkardığını biliyoruz!" dedi. Arkadaşları afallamıştı.

Bir süre bunu düşünen Tigellinus, askerleri durdurup kızı yanına çekti. Maya'nın yüzüne öyle bir baktı ki kız adamın gümgüm atan kalbinin içini gördüğünü sandı.

Pretoryan "Dikkatli ol," diye tısladı. "Beni kandırabileceğini sanıyorsan yanılıyorsun. Yalan söylediğini hemen anlarım. Sonra çok kötü olur. Onun için ne söyleyeceksen iyi düşün, öyle konuş."

Maya yutkundu. Korkusunu yenip adamın kulağına bir şeyler söylemeye başladı. Yaptıkları araştırmayı ve Subrius hakkındaki şüphelerini kısa birkaç cümleyle özetledi.

Kız sözlerini bitirdiğinde, Tigellinus önce hiçbir şey söylemedi. Alnında derin bir çizgi belirmişti. Pretoryan, bakışlarını Roma semalarına dikip düşündü. Kıza inanıp inanmamakta kararsız gibiydi.

Sonunda adamlarına dönüp “Çocukları benim villama götürün!” diye emretti.

Askerlerden biri hayal kırıklığıyla “Zindana götürmeyecek miyiz?” diye sordu. “Aslanlara? Ben sanmıştım ki...”

Tigellinus sert bir bakışla askeri susturdu. Grup yeniden yola koyuldu ama bu kez başka yöne gidiyorlardı.

Güneş, Maya'ya dönüp “Bu şimdiye kadar aklına gelen en iyi fikirdi!” diye fısıldadı.

Gözleri parlayan Maya “Teşekkürler,” diye yanıt verdi. “Sanırım Tigellinus'a güvenebiliriz.”

“Bu kadar emin olmanı neye borçluyuz?” diye mırıldanan Ateş, oldukça düşünceliydi.

Maya omuz silkerek “Bilmiyorum,” dedi. “Öylesine bir duygu işte...”

Ateş, hiçbir şey söylemedi. Zindanı boylamadıklarına o da seviniyordu elbette ama içindeki şüpheden de kurtulamıyordu bir türlü. Şimdi tümüyle Tigellinus'un insafına kalmışlardı ve bunda Ateş'i rahatsız eden bir şey vardı. Neydi, bilmiyordu ama içinden bir ses kötü şeyler olacak diyordu...

Güzel Domitya

Tigellinus'un kocaman villası, bir tepenin üstüne inşa edilmişti. Kırmızı kiremitli, beyaz duvarlı binanın az sayıda penceresi ama devasa, ahşap bir kapısı vardı. Şık ama aynı zamanda da iticiydi. Büyük yangında hiç zarar görmemişti. Binaya oldukça yaklaşan yangın etrafı yakıp kavurmuş, ardında için için yanan yıkıntılar bırakmıştı. Komutanın villası, simsiyah bir çöldeki bir vaha' gibiydi.

Komutan görünür görünmez kapı, içeriye gizli bir haber ulaşmış gibi açılıverdi.

Tigellinus, "Şimdi sizi karım Domitya'ya emanet ediyorum," dedi. "Ben bu konuda detaylı bir araştırma yaparken, karım sizinle ilgilenecek. İmparatorun kendisine karşı hazırlanan komployu öğrenmesi gerekiyor. Sizler gerçek birer tanıksınız. Benim evimde emniyette olacaksınız. Domitya'ya geldiğinizi haber vereyim." Sözlerini bitiren komutan gözden kayboldu ama az sonra yanında olağanüstü güzel bir kadınla geri döndü.

---

* Çöllerin su bulunan kesimlerinde oluşan bitkili alan. (Ed. N.)

Domitya'nın saçları, tepeden ustalıkla topuz yapılmıştı. Şakaklarından dökülen birer saç lülesi, yüzünü çevreliyordu. Asilzade kadın, açık mavi ipekten, diz uzunluğunda bir *stola**, üstüne de dört köşe kumaştan yapılmış bir tür pelerin olan koyu renkli bir *palla* giymişti. Kollarına değerli taşlarla süslü göz alıcı altın bilezikler takmıştı. Askerlerinin başına geçip evden ayrılan kocasına el sallarken, bilezikleri hoş bir sesle şıngırdıyordu.

Kocasını gidince Domitya, dikkatini çocuklara verdi. "Bu zamana dek imparator da dahil çok sayıda senatör, tiyatro sanatçısı ve ünlü şarkıcı ağırladım. Ama ilk kez üç çocuk misafirim oluyor... "

"Bir de kedi var," diye ekledi Maya.

Domitya boyalı kaşlarını kaldırarak "Kedi mi?" diye mırıldandı.

Maya, ayaklarının arasından başını uzatan Kiya'yı gösterdi.

"Normalde domus'umda kedi istemem ama şu anda ne normal ki?" dedi Domitya. "Kutsal Romamız bir harabeye döndü. Üstelik imparatorumuza karşı bir de komplo kurulduğunu öğrendik, Juno aşkına!" Arkasını dönen kadın, çocukların önüne düşerek onları içeri götürdü.

Beyaz boyalı, oldukça sade cephe, adeta lüks bir rüya âlemine

---

*Asilzade Romalı kadın giysisi. Temelde hem önden hem de arkadan dolanarak belde bir kemerle sabitlenen uzun bir kumaş parçasıdır. (Ed. N.)

açılıyordu. Birkaç duvar, binlerce mozaikten oluşan resimlerle kaplanmış, diğerleri incecik, el oyması işlemlerle süslenmişti.

Maya, etrafta en ufak bir toz ya da kir olmadığını fark etti. Bu, sessizce ortalıkta dolaşan ve her yeri pırıl pırıl tutan kölelerin marifeti olmalıydı.

Ev sahibesi, çocukları şahane bir bahçeye götürdü. Özür dilemiş gibi bir tavırla “Bu yalnızca bir kısmı,” dedi. “Evin arkasında uzanan Emilia Bahçeleri de bize ait. Ben bir mimarın kızıyım. Roma'nın neredeyse yarısı bizimdir. Emilia Bahçeleri'nde verdiğimiz davetleri herkes bilir.” Domitya içini çekip kendini bahçedeki banklardan birine bıraktı. “Umarım hayat yakında normale döner. O zaman burada yine eskisi gibi eğlenceli davetler veririz. Otursanıza!”

Çocuklar denileni yaptılar. Bir köle soğuk içecekler getirdi. Domitya, çocukların öyküsünü tüm detaylarıyla bir de onların ağzından dinlemek istedi. Bu işi her zamanki gibi Güneş üstlendi. Güzel kadın, anlatılanları dikkatle dinledi.

Güneş sözlerini bitirince kadın, “Neyse ki, bu yangın evimize zarar vermedi,” dedi. “Tanrılar bizi korudu. Ayaktakımı da her şeyimizi kaybettik, diye yanıp yakılıyor. Aslında hiç öyle değil.” Domitya ayağa kalkıp bir aşağı, bir yukarı yürümeye başlamıştı. “Bu yangını her şeyi yıkayıp temizleyen bir fırtınaya benzetiyorum ben.” Kadın kısa bir an susup düşündü. “Evet, sanırım en iyi ifade biçimi bu.”

Maya, ne demek istiyorsunuz dercesine Domitya'ya bakıyordu. "Bu yangın büyük olasılıkla binlerce insanın ölümüne neden oldu. Temizlikten nasıl söz edebilirsiniz?"

Domitya sert bakışlarla kızı süzerek "Bu yaratıkların nasıl yaşadıklarını görmedin mi?" diye sordu. "Çok fakirler ve pislik içinde yaşıyorlar. Baksana hemen salgın hastalık başladı. Birçoğu da hastalanıp öldü ama hâlâ binlerce insan akın akın geliyor. Güzelim kenti istila ettiler neredeyse! Bir de şu Hıristiyanlar var!"

Maya, içinden bir öfke dalgasının yükseldiğini hissetti. "Eminim fakirler de sizin koşullarınızda yaşamak isterlerdi ama ne yazık ki, sizin kadar başarılı olamamışlar," diye söylendi. Cümlesini bitirirken, Güneş'in ona göz ucuyla sert sert baktığını gördü.

Öfke, Domitya'nın güzel yüzünü sert bir maskeye çevirmişti. "Öyle diyorsun ama," dedi tükürür gibi, "bunun neden böyle olduğunu biliyor musun? Çok tembel ve yeteneksiz oldukları için... Kentte avam tabakanın oturduğu mahallelerin yanması bir kayıp sayılmaz! Ben yalnızca mabetlere ve diğer kamu binalarına acıyorum."

Birkaç saniye kimse konuşmadı. Maya, Domitya'ya hak ettiği yanıtı vermemek için kendi kendisiyle mücadele ediyordu. Ancak evden kovulmayı göze alamazdı. O durumda yine hırsızlık suçlamasıyla uğraşmaları gerekecekti.

Domitya sert bir sesle “Fakirler ve Hıristiyanlar...” dedi. Sesindeki öfke, birden buz gibi bir ifadeyle yer değiştirmişti. “Nasıl belalı bir birleşimdir bu! Bu iki grup, Romalılar için kutsal ne varsa yıkmaya uğraşıyorlar; inançlarımızı, kentimizi... Ama bunu başaramayacaklar, Juno aşkına!”

Maya daha fazla dayanamayarak “Bu yangından fakirleri mi sorumlu tutuyorsunuz?” diye araya girdi. “Bu çok anlamsız! Yangından en çok onlar zarar gördü!”

Domitya sabırsız bir sesle “Bu işin arkasında onlar var, demiyorum,” diye yanıt verdi. “Bu işin ardında kesinlikle Hıristiyanlar var. Onlar biz Romalılardan nefret ediyorlar çünkü onlardan üstünüz. Bu da onların intikam alma biçimi bence. Ama Neron kenti yeniden inşa ettirecek. Kent eskisinden daha güzel olacak. Hıristiyanlar da yaptıklarının cezasını çekecek. Üzücü olan, bir Pretoryan’ın Hıristiyanlarla aynı safta yer alması; sizin de şüphelendiğiniz gibi şu Subrius’la diğer bazı senatörler... Belli ki, Neron’u devirip başa geçmeye çalışıyorlar. Hıristiyanları da bu işte piyon olarak kullanıyorlar. Tabii, Subrius da onların inancını benimsemiş olabilir ama bunun hiçbir önemi yok. Roma, düşmanlarını yenecektir. Bu hep böyle olmuştur ve bundan sonra da böyle olacaktır.”

Maya, konuşmamak için kendini zor tutuyordu. Patrici kadını kendilerine düşman etmemek için konuyu daha fazla uzatmaması gerektiğini anlamıştı. Konuyu değiştirmek için bahçedeki çiçeklerin güzelliğinden söz etmeye başladı.

Yemi hemen yutan Domitya, bitkiler konusundaki uzmanlığını sergilemeye başladı.

Koşarak yanlarına gelen bir köle, efendisi Tigellinus'un dönüşünü müjdeleyene dek, birkaç saati havadan sudan söz ederek geçirdiler.

Çocuklar heyecanla ev sahibesinin peşinden Tigellinus'u karşılamaya gittiler. Pretoryan eve yeni girmişti; çok yorgun görünüyordu.

Çocukları görünce duruşunu dikleştirip "Subrius'a karşı henüz hiçbir kanıt bulamadık," dedi. "Villasını arattım ama boşuna. Eksik kemer tokası falan yok. Subrius'u saatlerce sorguladık ama adam suçlamaları kabul etmiyor. Hiçbir şeyi kanıtlayamıyoruz."

Domitya, kendine has o soğuk tavrıyla "Şimdi ne olacak peki?" diye sordu. "Ne yapmayı düşünüyorsun Tigellinus?"

Pretoryan karısına baktı ve "Elimizde bir ipucu daha var," dedi. "Birkaç Romalı, birliğe gelip kentin birkaç farklı yerinde yangın çıkaran Hıristiyanlar gördüklerinden söz ettiler."

Domitya'nın yüzü bir gülümsemeye aydınlandı. "Hıristiyanlar mı? Tahmin etmiştim!"

Çocuklar korkuyla bakiştılar. Hıristiyanların bu işte hiçbir rolü yoktu. Tigellinus kesinlikle yanılıyordu! Güneş, Maya ve Ateş, gerçek suçluları bir an önce ortaya çıkarmak zorundaydılar.

Tigellinus, “Birkaç tutuklama emri verdim. Sorgulamalara hemen bugün başlanacak,” diye ekledi. “Kundakçıları en kısa sürede yakalayacağız. Bundan emin olabilirsin!”

Domitya kocasına beğeniyle bakarak, “Hiç şüphem yok!” dedi.

“Ama senin de yapman gerekenler var,” dedi Tigellinus. “Bu gece çok önemli bir davet söz konusu.”

Domitya, serçe parmağını bile oynatmasına gerek olmadığını bilen bir kadının rahatlığıyla “Mutfağa haber vereyim o zaman,” dedi. “Kaç kişilik bir davet olacak?”

“Bir kişilik!”

“Bir kişilik mi?” diye mırıldandı karısı şaşkınlıkla.

“Evet, bu gece Neron geliyor,” diyen komutan, çocuklara dönüp korkutucu bir sesle konuşmasını sürdürdü. “İmparator, küçük dostlarımızla tanışmak istiyor. Onlara Subrius hakkında birkaç soru soracak.”

Güneş, birden boğazında bir yumru hissetti. Bu işten pis kokular geliyordu! Madem Neron onlarla konuşmak istiyordu, neden onları sarayına çağırılmıyordu? Hem Neron neden tek başına geliyordu ki? Beraberindekiler neden gelmiyordu? Ayrıca yarı deli bir imparator tarafından sorguya çekilecek olmak, Güneş’in hiç hoşuna gitmemişti.

Sorgu kelimesi, Güneş’in beyninde yankılanıp duruyordu.

Çok doğru bir ifadeydi. Akşamki olay asla bir sohbet olmayacaktı, orası kesindi! Güneş, o gece aşırı dikkatli davranmaları gerektiğini çok iyi anlamıştı.

Tehlikeli Sorular

Çok sıcak bir akşamdı. Bu nedenle Domitya akşam yemeğini yemek salonunda değil de avluda hazırlatmıştı. Köleler, her şeyi gayet güzel ayarlamışlardı. Atrium'a divanlar yerleştirilmiş, sağa sola vazolar içinde enfes çiçekler konmuştu. Ev tanrılarının bulunduğu kürsünün hemen yanı başına Neron'un bir büstü yerleştirilmişti. Her yere konulan meşalelerden dördü, yalnızca bu büstü aydınlatmaktaydı. Üç müzisyen, birkaç dansçı kız ve çok güzel şiir okuyan genç bir delikanlı, Domitya'nın bir el hareketiyle gösterilerine başlamak üzere avluya bakan bir odada bekliyorlardı. Mutfaktan kölelere yağdırılan emirler duyuluyor, dışarıya enfes yemek kokuları yayılıyordu.

Maya, Güneş ve Ateş avlunun ortasındaki havuzun kenarına oturmuş, hazırlıkları izliyor, kimsenin ayağına dolanmamaya çalışıyorlardı. Getir götür işlerine koşturacaklarını düşünmüşlerdi ama öyle bir şey olmamıştı. Bu da oldukça sıradışıydı ve hiç hoşlarına gitmemişti. Sanki onları özel bir şey için saklıyor gibiydiler.

Kiya'nın kulaklarının arkasını okşayan Maya usulca "Bu-

radan çıkmak istiyorum,” diye fısıldadı. “Kundakçıyı burada böyle oturarak bulamayız ki.”

“Hiçbir yere gidemeyiz,” diye fısıldadı Ateş. “En azından şimdilik... Bu, şüphelerin bizim üstümüzde toplanmasına neden olur.”

Güneş içini çekerek “Çok doğru,” dedi. “Burada en azından Subrius’tan korunuyoruz. Evinde orayı burayı karıştırdığımız için bizi hâlâ affetmediğine eminim.”

Maya, “Olabilir,” dedi. “Aslında olayı tersine çevirmemiz gerekmiyor mu? Biz Subrius’u kovalıyor olmalıydık, Subrius bizi değil! Yapmamız gereken buydu. Roma’ya da bunun için gelmedik mi?”

Güneş bir kez daha içini çekti. Bazen şu Maya’nın cesaretini kıskanıyordu. Fakat bu durumda düşünmeden hareket etmeleri gerekiyordu.

“Neron’un ziyaretini bekleyelim bakalım,” diye mırıldandı. “Belki yeni bir şeyler öğreniriz. Üstelik...” Köleler öyle bir gürültü koparmışlardı ki cümlesini bitiremedi.

“Geldi!” diye bağırdı biri. “İmparator geldi!”

Ne yapacaklarını bilemeyen çocuklar ayağa kalktılar. Güneş avuçlarının heyecandan terlediğini fark etti. Acaba onları ne bekliyordu?

Bir köle görüldü. Adam elindeki sepetten yerlere çiçekler serpiyordu. Neron kölenin hemen arkasındaydı. Domitya ile

Tigellinus iki yanında yürüyerek imparatora eşlik ediyorlardı. Neron, üstünde birkaç leke bulunan basit, beyaz bir tunika giymişti. Ayaklarında ucuz, sade sandaletler vardı. Ne bir yüzük ne de başka mücevher takmıştı. Diğer bir deyişle, tıpkı sıradan bir çiftçi ya da satıcı gibi giyinmişti.

Bir divanı gösteren Tigellinus, “Lütfen oturun yüce Sezar’ım,” dedi.

Neron, onu duymazdan gelerek çevresine bakındı. Tıpkı tehlike kokusu almış vahşi bir hayvana benziyordu. Sonra bakışlarını çocuklara dikti. Üç arkadaş farkında bile olmadan birbirlerine sokulmuş, öylece duruyorlardı. Neron’un koyu renkli gözleri, ince bir çizgi halini almıştı.

“Bana sözünü ettiğin çocuklar bunlar mı?” diye sordu.

“Evet,” diyen Tigellinus zoraki bir şekilde gülümsedi.

İmparator başını sallayarak, “*Valde bona!*” dedi. Küçük gözleri, çocukları öyle uzun uzun süzmedi. Zaten yüzü de ifadesizdi. Ne düşündüğü ya da niyetinin ne olduğu anlaşılmıyordu. İmparator divana yerleşti. Kölelerden biri hemen öne atılıp *sifus* denilen kıymetli taşlarla süslü bir kupa içinde şerbet ikram etti. Neron, kupayı eline aldı.

“Sizin için Antium şerbeti getirttik,” dedi Domitya. “Beğeneceğinizi umarım.”

“Antium mu? Harika. Bu şerbetleri çok seviyorum,” diyen Neron’un yüzü bir gülümsemeyle aydınlandı. “Haydi içelim!”

---

* Çok iyi. (Ed. N.)

Kadehini kafasına diken Neron, konuşmaya başladı. Tanınmadan halkın arasına karışabilmek için bilerek basit giysilere bürünmüştü.

Güneş, konuşmalara kulak kesilmişti. Neron'un özel korumalarıyla adamlarını neden yanına almadığı anlaşılmıştı.

Neron, "Roma halkının benim hakkımdaki düşüncelerini öğrenmek istedim," diyerek sustu. Sessizliği çok şey anlatıyordu.

"Ne duydunuz peki?" diye sordu Tigellinus. "Şu avam tabakası için yaptıklarınızdan sonra, halkın sizi yere göğe koyamadığını düşünüyorum."

Neron bir kahkaha atarak "Ya, ne demezsin!" dedi. "Halk benden nefret ediyor! Yangından da beni sorumlu tutuyorlar. Çünkü askerlerim kundakçıları hâlâ bulamadı. Bu zamana kadar beklentilerimi karşılayamadın Tigellinus! İflah olmaz bir dalkavuktan başka bir şey değilsin."

Beti benzi atan Tigellinus, ağzını açıp tek kelime bile edemedi.

İmparator, "İşte o nedenle geldim buraya," diyerek sözlerini sürdürdü. "En azından bana sadık olduğumu biliyorum. Bunu bütün askerlerim için söyleyemiyorum. Üstelik..." O sırada kölelerden biri görününce, Neron cümlesini yarıda kesti. Köle, arkasında bir adamla imparatora doğru yürüdü. Adamın başı eğikti. Neron'u selamlamak için başını kaldırınca Güneş, Maya

ve Ateş, korkuyla irkildiler. Adamın yüzünde uzun bir yara izi vardı. Bu adam, Roma Forumu'na geldiklerinden beri onları izleyen kişi olmalıydı! Belli ki, imparatorun hizmetindeydi. Şimdi de eğilmiş, Neron'un kulağına bir şeyler fısıldıyordu. İmparator dikkatle onu dinliyordu. Sonra divanlardan birinde oturan çocuklara sert sert baktı. Güneş, kendini tutamayarak yutkundu.

“Tamam, tamam,” diyen Neron haberciyi sinek kovar gibi bir el hareketiyle uzaklaştırdı.

Tigellinus abartılı bir ilgiyle, “Kötü haber mi?” diye sordu.

Neron, “Evet,” diye yanıt verdi. “Her yer ihanet ve yalanlarla dolu. Şu anda öğrendiğime göre senatörlerden biri, hakkımda aşağılayıcı sözler söylemiş. Ancak bu önemli değil. Adamı senatodan atınca, sorun hallolur. Bir senatör için bu ceza, ölümden beterdir. Ne var ki, sadık hizmetkârım başka bir şey daha söyledi. Bu da sizinle ilgili...” İmparator, susup beklentiyle çocuklara baktı.

Güneş gözlerini imparatorundan kaçırmamak için büyük çaba harcamış, hatta ona gülümsemeyi bile başarmıştı. Deli gibi çalışan beyni, yüzü yaralı adamın onlar hakkında ne anlatmış olabileceğini düşünüyordu. Görevden alınacak senatör Gaius Calpurnius Piso muydu acaba?

O sırada Neron sevecen bir sesle “Gördüğüm kadarıyla bir de kediniz var!” dedi. “Güzel bir hayvanmış. Gel bakayım buraya!” İmparator kediye elini uzatmıştı.

Sırtını kamburlaştıran Kiya'nın imparatorun emrine uymaya hiç niyeti yoktu. Bir kez daha "Gel buraya," diyen Neron'un sesi sertleşmişti. Maya kediyi hafifçe Neron'a doğru itti. Hayvan bu sefer söz dinledi ama sinir bozacak kadar ağır hareket ediyordu.

Neron kediyi tutmak için elini uzattıysa da Kiya geri kaçtı.

"Ne kadar da gururlu bir hayvan," diyen Neron, uzandığı yerden doğrularak az ilerisinde duran kediyi iki eliyle yakalamaya çalıştı. Kiya bir kez daha geriye doğru kaçtı ama bu arada Neron'un uzattığı eline patisiyle vurdu.

İrkilen Maya "Ayy, inanmıyorum!" diye soludu.

"Lanet hayvan!" diye bağırarak Tigellinus kölelere dönerek "Çabuk yakalayıp öldürün şu kediyi!" diye emretti.

"Durun!" diye bağırdı Neron. "Gururlu hayvanları da gururlu insanlar kadar severim. Gurur az rastlanır bir özellik, öyle değil mi Tigellinus?"

Komutan utançla başını önüne eğerken, birkaç sıçrayışta çocukların yanına gelen Kiya, Maya'nın arkasına saklandı.

Domitya, "Eminim yemekler hazırdır," diye araya girerek durumu kurtardı. Kadın ellerini iki kez çırpınca köleler, yemekleri getirmeye başladılar.

Elini uzatıp kölenin uzattığı gümüş tepsideki keçi peyniriyle doldurulmuş zeytinlerden birini alan Neron, ağzına attığı zeytini tükürerek "Bu da ne böyle?" diye homurdandı. "Müthiş acı bir tadı var!"

Tigellinus korkuyla yerinden fırlayarak “Nasıl olur?” diye bağırdı. “Çok üzgünüm. Aşçıyı cezalandırayım mı?”

Neron’un tombul dudaklarında bir gülümseme belirdi. “Aşçıyı kırbaçlasınlar!” diye buyurdu. “Hem de burada avluda, önümüzde!”

Tigellinus’un gözleri fal taşı gibi açılmıştı ama kendini hemen toparlayarak “Elbette!” dedi. “Madem böyle istiyorsunuz...” Parmaklarını şıklatmasıyla kölelerden biri yanına koştu. Pretoryan, birkaç kelimeyle ne istediğini anlattı.

Çocuklar kulaklarına inanamıyorlardı. İmparator, incir çekirdeğini doldurmayacak bir nedenle böylesine korkunç bir karar verebiliyordu ve kimse ona karşı çıkamıyordu. Bu inanılmazdı! Maya tam bir şey söylemek üzereyken Neron kıkırdayarak “Şaka yaptım!” dedi. “Bugün hoşgörülü günümdeyim. Ama sen yine de kov bu aşçıyı Tigellinus! Bir daha geldiğimde damağımı böyle kötü bir tatla rahatsız etmesin.”

Çocuklar derin bir nefes aldılar. Neron belki deli değildi ama insanlarla öyle bir oynuyordu ki müthiş acımasız ve gaddar biri olduğu belliydi.

İkinci yemek çamfıstığı ve domuz kıymasıyla doldurulmuş fındık fareleriydi. Yemek, imparatorun damak tadına uygundu anlaşılan, çünkü şikâyet etmedi.

Maya, Ateş ve Güneş, hemen hemen hiçbir şey yiyememişlerdi. Yalnızca Kiya, Maya’nın ona uzattığı yiyecekleri zevkle

mideye indiriyordu. Önemsiz konularda sohbet ederek bir yarım saat daha geçirdiler. Bu arada şair de yeteneklerini sergilemiş, güzel şiirler okumuştı ama Neron'un ilgisini çekmeyi başaramamıştı. Gösterinin bir yerinde şairi bir el hareketiyle susturan Neron tekrar çocuklara dönmüştü.

“Demek benim Pretoryan'ım Subrius'un evinde kalıyordunuz, öyle mi?” diyerek sorgulamayı başlattı.

Çocuklar başlarını salladılar.

“Dün gece o, limana giderken de peşinden gittiniz, doğru mu?” diye sordu imparator.

Üç baş, yine sessizce sallandı.

Tigellinus, “Size anlattığım gibi,” diyerek araya girdi. “Ve...”

“Sen sus!” diyerek adamın sözünü kesti Neron. “Olayı onların ağzından dinlemek istiyorum.”

Komutan ters bir yanıt vermemek için dilini ısırıldı.

Güneş, birden Neron'un onları neden şahsen sorguladığını anladı. Adam ona karşı gerçekten bir komplo düzenlenip düzenlenmediğini, düzenlenmişse bunun ne derece tehlikeli bir plan olduğunu anlamaya çalışıyordu.

“Birkaç senatör homurdanıyor, sizin yönetiminizden şikâyet ediyordu ama isimlerini öğrenemedik,” dedi.

Neron, başını arkaya atarak bir kahkaha patlattı. “Senatörler sürekli homurdanırlar. Kendilerini çok önemserler ama hiç de önemli değiller. Onların sorun ettiği de bu aslında.” Bir anda

ciddileşen imparator, korkutucu bir sesle “Söyle bana delikanlı,” dedi. “Subrius bu oyunda nasıl bir rol oynuyor? Ya Hıristiyanlar, onlar ne gibi bir rol üstlenmiş?”

Bir ter damlası, Güneş’in ensesinden sırtına doğru aktı. “Hıristiyanları suçlayabileceğimiz hiçbir şey duymadık,” diye kaçamak yanıt verdi. “Subrius ise komployu hazırlayan senatörlerin yalnızca dostu bize göre. Komplonun içinde değilmiş gibi görünüyordu.”

Güneş yan çiziyordu ancak Neron, işin peşini bırakmamaya kararlıydı. “Ama bana zarar vereceğini düşünerek bu yangını çıkardı,” diye söylendi.

Güneş aceleyle “Henüz bunu bilmiyoruz,” diye atıldı. “Bu konuda herhangi bir kanıt elde edemedik.”

İmparator bir kez daha güldü. “Kanıt mı?” diye mırıldandı. “Bir idam kararı vermek için kanıtla gerek mi varmış? Aslanlar sürekli aç ve böylesine bir komplo söz konusu olduğunda zaman kaybetmeye gelmez. Roma’nın böyle bir lüksü yok!” Ellerini su dolu bir kâseye sokup yıkadı ve kölelerden birinin tuttuğu havluyla kuruladı. “Bana nedense şu Subrius’u ve Hıristiyanları korumak istiyormuşsunuz gibi geliyor. Siz kimin tarafındasınız? Söyleyin bakalım, yoksa siz de sadakat nedir bilmeyen, homurdanarak kellemi isteyen o ayak takımından mısınız?”

Güneş’in başı dönüyordu. Yardım isteyen gözlerle arkadaş-

larına baktı. Maya ile Ateş seslerini çıkarmadılar. Tek bir yanlış kelimenin hayatlarına mal olacağını biliyorlardı.

“Bir karar versene Jüpiter aşkına?” diye üsteledi Neron. “Dilini mi yuttun?”

Güneş cesaretini toplayarak dosdoğru imparatorun yüzüne baktı ve “Hayır, biz homurdananlardan değiliz,” dedi. “Ancak ortada kanıt olmadan bir suçu birine yükleyecek karakterde de değiliz.”

Neron şaşırılmış görünüyordu. “Karakter mi?” diye mırıldandı. “Ne asil bir kelime! Son zamanlarda pek duymaz oldum.” Tigellinus’a bir bakış attıktan sonra yine çocuklara döndü. “Gerçekten onurlu bir tavır. Bu zamanda kentte böyle düşünen insanlar bulmak zor. Gurur da buna benziyor, değil mi?” Sözlerine ara veren imparator çevresine bakınarak “Yiyecek başka bir şeyler kaldı mı acaba?” diye sordu.

“Ah, çok özür dileriz,” diye atılan Tigellinus, öfkeyle kölelere bir göz attı. “Tatlı alır mıydınız?”

Sorgulamanın bitmiş, en azından bir süreliğine ertelenmiş olması çocukları rahatlatmıştı.

Neron, “Bu villada kalmaya devam edeceksiniz,” diye buyurdu. “Daha sonra ifadenize yeniden gerek duyabilirim. Sizi sarayıma da aldırabilirdim ama orada güvенеbileceğim kimse kalmadı. Neyse, şimdilik burada kalıyorsunuz.”

Tatlı servisi yapılırken, sahneye müzisyenlerle dansözler

çıktı. Onlar şairden daha şanslıydılar. İmparatordan alkış almayı başarmışlardı. Ortam giderek yumuşadı. Bunda Neron'un durmaksızın içmesinin de etkisi vardı tabii. İmparator, gecenin ilerleyen saatlerinde bir lir getirtip şarkı bile söyledi. Sesi pek güçlü değildi, bir virtüöz' gibi lir çaldığı da söylenemezdi ama küçük seyirci grubu, onu ateşli bir biçimde alkışladı.

Gece yarısına doğru zorlukla yerinden kalkan Neron, sarayına döneceğini bildirdi.

Tigellinus, "Yalnız dönmenize izin veremem," diye atıldı. "Bu çok tehlikeli olur."

İmparator kararlı bir sesle "Buraya korumasız geldim, öyle de döneceğim," dedi. "Karanlık ve bu kılık, beni düşman gözlerden koruyacaktır. Kimse beni tanımadığı sürece herhangi bir tehlike de yok." Sesinde hem inatçı hem de acı bir ton vardı.

"En azından bir süre size eşlik etmeme izin verin," diye üsteledi komutan.

"Eğer çok istiyorsan neden olmasın?" diye mırıldandı Neron.

Tigellinus bir meşale getirtti. O önde, Neron arkada saraya yollandılar. İmparator ev sahibesine teşekkür etmeye gerek bile görmedi. İki adam Atrium'dan çıkıp arkadaki Emilia Bahçeleri'nde gözden kaybolduğunda, Domitya kölelere dönüp alaycı bir sesle kalanları toplamalarını ve çatı katında çocuklara kalacak bir yer hazırlamalarını emretti.

---

*Herhangi bir müzik çalgısını büyük ustalıkla çalabilen sanatçı. (Ed. N.)

Çocuklar büyük bir sevinçle toz oldular. Onlara ayrılan oda büyük ve temizdi. Maya ile Güneş, kendilerini hemen yataklarına attılar, yorgunluktan ölmek üzerelerdi. Ateş, biraz çevreyi inceledi. Terasa açılan bir kapı görmüştü. Biraz dışarı çıkmak istedi. Serin hava iyi gelmişti. Bakışları ay ışığıyla aydınlanan ilerideki parka ilişti. Ateş esneyerek Emilia Bahçeleri, diye düşündü. Tigellinus'la Domitya çok zengin olmalıydılar. Yine de onların yerinde olmak istemezdi. Her ikisinin de yaşamı Neron'un iki dudağının arasındaydı. Şu anda her iki asilzade de imparatorun kanatlarının altındaydılar ama her şeyin ters yüz olması an meselesiydi. Ayrıca Ateş, kendisine "dalkavuk" denmesini kabul edemezdi.

Bunları düşünürken parkta bir parıltı dikkatini çekti. Parkın arka tarafında, ağaç silüetlerinin gecenin karanlığıyla bütünleştiği yerde gördüğü şey, paniğe kapılmasına neden oldu.

Yeni Bir İpucu

Ateş hemen odasına dönüp “Yangın!” diye bağırdı. “Bahçede yangın başladı!”

Maya ile Güneş ona dehşetle bakakaldılar.

“Bu kâbus hiç sona ermeyecek mi?” diye söylenerek yerinden kalktı Güneş.

Az sonra dördü de terasa çıkmış parka bakıyorlardı. Yangın turuncu bir şerit biçimindeydi. Ne var ki bu şerit canlıydı. Giderek genişliyor ve büyüdükçe büyüyordu. Ateş parmağını ıslatıp ileriye doğru uzattı.

“Neyse ki, rüzgâr eve doğru esmiyor,” dedi.

Bu, Kiyâ’yı sakinleştirmeye yetmemiş, kedi bedenini iyice Maya’ya yapıştırmıştı. Eğilip hayvanı kucağına alan Maya, Kiyâ’nın kalp atışlarını duyabiliyordu. Kedi korkmuştu.

Ateş, “Çabuk olun, gidip Tigellinus’la ailesini uyaralım!” diye bağırdı.

Zemin kata indiklerinde, buna gerek olmadığını anladılar.

Komutan alt katta durmuş, telaşla kölelere emirler yağdırıp duruyordu. Hemen arkasındaki karısı da gergin bir şekilde olan biteni izliyordu.

Tigellinus o sırada “Atları bir araya toplayıp erkek kardeşimin villasına götürün,” diye buyurdu. “Ondan sonra da...”

“Villayı gözden çıkardın galiba,” diyerek sözünü kesti Domitya.

Pretoryan, “Yalnızca değerli birkaç şeyi sağlama almaya çalışıyorum, o kadar,” diye yanıt verdi. “Emilia Bahçeleri’nin alevler içinde kalması yeterince kötü zaten!”

Karısı yüzünü buruşturarak “Bence köleleri, daha fazla ilerlemeden şu yangını durdurmaya yollasan daha iyi ederdin,” diye karşı çıktı. “Başka çare kalmadığında her an kaçabiliriz nasıl olsa!”

Adam öfkeyle “Ne yapacağımı sana mı soracağım?” diye bağırdı. “Bu evin *erkeği* benim. Böyle kararları izin ver de ben alayım! Ben ne söylersem sen de onu yapacaksın!”

Küçümser bakışlarla kocasını süzen Domitya, ona birkaç kelime söylemek istediye de sustu. Herhalde kölelerin ve çocukların yanında onunla tartışmak istememişti.

Tigellinus, kölelere emirler yağdırmayı sürdürüyordu. Villa kısa sürede karınca yuvasına dönmüştü. Bir sürü köle, değerli eşyaları arabalara yükleyerek emin bir yere götürmeye çalışıyordu.

Maya, Tigellinus'a yaklaşıarak "Yangın eve doğru yayılmıyor galiba," dedi.

Adam, "Olabilir ama rüzgâr her an dönebilir," diye karşılık verdi. "Gereksiz riske girmek istemiyorum."

Maya başını salladı ve "Neron sağ salim sarayına ulaşmış mıdır?" diye sordu.

"Nereden bileyim Jüpiter aşkına! Ama öyle olması için tanrılara dua ediyorum. Ana yola kadar beraber yürüdük ama ondan sonra yalnız kalmak istedi. Bir daha da görmedim tabii."

"Yangını dönüşte mi fark ettiniz?"

Pretoryan, "Hayır," dedi, "ama yangını kimin çıkardığını biliyorum!"

Çocuklar huzursuzca adamın yüzüne baktılar.

Tigellinus nefret dolu bir sesle "Eminim yine Hıristiyanlardır," dedi. "Yangın nedeniyle tutukladıklarımın öcünü almak istemişlerdir. Fakat bu ev, bu yangını atlatacak. Ailem de tabii... Benim intikamım ise kanlı olacak! Hıristiyanlar bu yaptıklarını ödeyecekler!"

Tam o sırada koşarak gelen bir köle "Efendimiz, efendimiz!" diye bağırdı. "Yangın bize doğru ilerliyor! Meyve ağaçlarına ulaştı bile!"

"Ne?" diye haykıran Tigellinus pencereye koştu. Çocuklar da arkasındaydılar.

Herkesin korkusu, gerçek olmuştu. Rüzgâr dönmüştü ve önüne kattığı yaklaşık üç metre yüksekliğindeki alevden duvarı villaya doğru sürüklüyordu.

“S-su,” diye kekeleydi kom utan. “Su getirin! Herkes kuyulara! Hemen bir zincir oluşturun! Evi kurtarın!”

O zamana dek sessizce olan biteni izlemekle yetinen Domitya da kendine gelmiş, sağa sola emirler yağdırmaya başlamıştı. Bu oldukęa önemliydi çünkü köleler işe canla başla sarılmıyorlardı. Bunda duydukları can korkusunun etkisi olsa da, sonuçta bu muhteşem malikâne onların malı değildi. Diğer bir deyişe, tehlike altında olan *kendi* malları değildi.

Kölelerin gevşek tutumu, Domitya’nın gözünden kağmadı. “Çabuk olun tembeller!” diyerek iki köleyi azarladı. “Yoksa hemen şimdi, burada kırbaçlatırım sizi!”

Tigellinus, Maya, Ateş ve Güneşe tehlikeden uzak durmalarını söylemişti. Bu önemli tanıklara bir şey olmasından endişe ettiği belliydi. Böylece çocuklar, bu kargaşada arka planda kaldılar.

Evin önünde insanlardan bir zincir oluşturulmuştu. Kovalar elden ele geğiriliyor, hemen tutuşmasın diye evin duvarları ıslatılıyordu. Bazı köleler ağağları keserek yangını durduracak bir boşluk oluşturmaya çalışırken bir grup adam da Tigellinus’un emriyle evin önüne bir hendek kazıyordu.

Yine de alevler, hızla villaya yaklaşıyordu. Yangın, her şeyi yalayıp yutan, durdurulamayan dev bir dalgaya benziyordu. Devasa ağağlar birkaç dakika içinde alev alev yanan meşalelere dönüşüyordu. Ustalıkla biçimlendirilmiş çitler, rengârenk egzotik bitkiler cayır cayır yanarak kül oluyordu. Kısa zamanda o ünlü Emilia Bahçeleri’nden eser kalmamıştı.

Yangınla insanlar, düşman iki ordu gibi karşı karşıyaydılar ama güçler eşit değildi. Saldırgan hırsla düşmanını eritip dururken, savunmaya çekilenler korkuyla titriyorlardı. Domitya ile Tigellinus, kimsenin geri çekilmesine izin vermiyorlardı. Kölelerinin idaresini şimdilik elden kaçırmamışlardı.

Domitya buz gibi bir sesle “Kaçmaya kalkan ölür!” diye haykırdı. Elinde tuttuğu kılıç, verdiği gözdağını inandırıcı kılıyordu.

Arkadaşlarıyla birlikte bahçeye açılan kapının ağzında duran Güneş, kaçmayan da yanarak ölecek, diye düşündü. Diğerlerine bir işaret yapan çocuk, belli etmeden geriye doğru bir adım attı. Domitya ile Tigellinus onları fark etmedikleri için rahatça evin içinde gözden kaybolmuşlardı.

“Ne yapmaya çalışıyorsun?” diye sordu Maya.

“Yangını durdurmak mümkün değil,” dedi Güneş. “Sonunda ev de yanacak.”

“Yangından kaçıp Circus’a gidebilir, oradan da eve dönebiliriz,” dedi Ateş. “Bunu yapabiliriz ama o zaman da ilk kez bir olayı çözemeden bırakmış olacağız.”

“Şu anda bunun önemi var mı?” diye sordu Güneş.

“Evet,” diyerek araya girdi Maya. “Çünkü aklımdan çıkmayan bir şey var. Neron sarayına dönerken Tigellinus ona yolda biraz eşlik etmişti, değil mi?”

“Ee, ne olmuş?”

“Tigellinus’la Neron atrium’dan Emilia Bahçeleri’ne çıkmış, oradan gitmişlerdi,” dedi Maya. “Kısa süre sonra da Tigellinus geri dönmüştü.”

“Bunu da biliyoruz. Ne demek istiyorsun?”

Maya gülümsedi. “Tigellinus’a dönerken yangını görüp görmediğini sormuştum hatırlarsanız. Soruma hayır, yanıtını vermişti. Fakat bu doğru olamaz.”

Güneş, “Doğru,” diye atıldı. “Çünkü Tigellinus büyük olasılıkla aynı yoldan geri döndü. Bu arada yangını da görmesi gerekirdi!”

Maya, zafer dolu bir sesle “İşte, gördün mü!” diye bağırdı. “Demek ki yalan söylüyordu. Peki neden?”

“Belki de şüpheleri Hıristiyanların üstüne çekmek için yangını kendisi çıkarmıştır,” diye mırıldandı Ateş. “Galiba eksik kemer tokasını yanlış adamın evinde aradık!”

Güneş başını sallayarak “Bence bu düşük bir olasılık,” dedi. “Tigellinus’un bunu yapmak için yeterli nedeni yok. Hem insan kendi evini kundaklar mı?”

Maya, “Her neyse,” dedi. “Kesin olan şu ki, Tigellinus yalan söyledi. Bana sorarsanız etrafa şöyle bir bakı...”

Birden miyavlayan Kiya, sohbeti böldü. Hayvan, dikkat çekmek için yüksek sesle miyavlamıştı. Bu da çocuklara önemli bir şey göstermek istediğini belirtiyordu. Zaten kedi zaman kaybetmeden koşmaya başlamıştı. Atrium’a doğru gidiyordu.

“Çabuk olun çocuklar!” diyen Maya, Kiya’nın peşine düşmüştü bile. “Herkes dışarıda yangını söndürmekle uğraşiyor. Kimse fark etmeden şu evi bir kolaçan edelim!”

Kiya, avluyu koşarak geçip odalara giden koridora dalmıştı. Önce mutfığa girdi.

“Burada ne arıyorsun?” diye sordu Maya şaşkınlıkla. “Lütfen aç olduğun için buraya geldiğini söyleme.”

Ne var ki, Kiya’nın niyeti başkaydı. Hâlâ sıcak olan sol taraftaki ocağı geçen kedi, pencerenin pervazına sıçradı. Orada oturup dışarıya baktı ve hafifçe miyavladı.

Çocuklar da yanına gelip dışarı baktılar. Arka avluda akla gelebilecek her türlü ıvır zıvır vardı. Çocuklar boş gözlerle bakıştılar.

Kiya, açık pencereden arka bahçeye fırlayıp paçavra benzeri çöplerden oluşan bir yığının yanına geldi. Bir miyavlama daha duyuldu. Çocuklar kedinin yanına koştular.

Kiya’nın yanına çömelip parmağının ucuyla döküntüleri inceleyen Maya, “Umarım bu bir işe yarar,” diye söylendi. “Başkalarının çöplerini karıştırmak, hobilerim arasında değil.”

O sırada parmakları bir bez parçasının altında duran ince uzun, esnek bir şeye değdi. Kız o nesneyi tuttuğu gibi kaldırıp ay ışığına tuttu.

“Olamaz!” diye soludu. Elinde, tokası olmayan bir kemer tutuyordu.

Plan

Maya, Güneş'e dönerek "Şu tokayı bana versene," diye fısıldadı.

Çocuk o kadar heyecanlanmıştı ki az kalsın tokayı düşürüyordu. Maya, tokenın kemere uyup uymadığını kontrol ederken, hepsi nefeslerini tutmuşlardı.

"Tamı tamına uyuyor," dedi Maya usulca.

"O zaman... kundakçı Tigellinus... mu yani?" diye kekeledi Güneş. "Ama neden?"

Arkalarından "Bunu sana ben söyleyeyim küçük meraklı!" diyen bir ses duyuldu. Bir anda irkilen çocuklar, kılıcını çekmiş onlara doğru gelen Tigellinus'u gördüler. Hemen arkasında da Domitya vardı ve o da silahlıydı.

Tigellinus alaycı bir sesle "Şaşırdınız mı?" diye sordu. "O zaman sandığımdan da aptalmışsınız. Dünyadan haberi olmayan Subrius gibi evimi uluorta karıştırmanıza izin vereceğimi mi sandınız?"

Çocuklar dillerini yutmuş gibi kalakalmışlardı. Yalnızca Kiya tıslayarak tepkisini gösterebildi.

“Senin elinde ne var öyle?” diye sordu komutan Maya’ya dönerek.

Kızcağız ister istemez elindeki tokayı uzattı.

“Ah, kemerimin tokası!” diye mırıldandı adam şaşkınlıkla. “Yangının çıktığı gece kaybetmiş olmalıyım.”

Maya soğuk bir sesle “Çok doğru,” dedi. “Yangını çıkardığınız gece kaybettiniz! Tokanızı da olay yerinde bulduk zaten!”

Bir kahkaha patlatan Domitya, “Bak seen... İşte bu çok ilginç,” dedi. “Neyse ki, rüzgâr yön değiştirdi de evimiz tehdit altında değil. Bu da bize sizinle biraz sohbet edecek kadar zaman kazandırıyor.”

Güneş’in sırtından aşağı soğuk bir ter boşandı.

“Aynen,” dedi komutan. “Benden neden şüphelendiğinizi öğrenmek isterim. Bu hileyi nasıl anladınız?”

Maya anlattı. Buna karşılık onun da bir sorusu vardı. “Bu yangını niçin çıkardınız?”

Tigellinus karısına bakınca, Domitya başını sallayarak “Bence söylemende bir mahzur yok,” diye mırıldandı.

“Roma tam bir harabeye dönüştü,” diyen komutanın yüzünde alaylı bir ifade vardı. “Kent pislik, fakirlik ve hastalıkla dolu.”

Domitya kıza dönüp “Senin de dediğin gibi,” diye araya girdi, “yangın bizim nefret ettiğimiz her şeyi yakıp yıktı. Artık yeni bir başlangıç yapmanın zamanı geldi. Bu başlangıcı da biz

düzenleyeceğiz. Yangından sonra evlerin tamamına yakını beş para etmeyecek. Hepsini biz satın alacağız ve Neron'un talimatıyla kenti yeniden inşa edeceğiz. Ne de olsa babam Roma'nın en büyük mimarlarından biri. Fakir mahallesi yok olacak, yerine yeni, şık Roma hamamları, ıslıl ıslıl parlayan saraylar yapılacak. Roma çok gelişecek ve söylemeye gerek yok ama biz de çok zengin olacağız!”

Ateş alaycı bir ses tonuyla “Bu planların içinde yine fakirlere yer yok tabii,” dedi.

Tigellinus bu kez “Çok doğru,” dedi. “Yangının yok edemediği ya da Roma'dan kaçıramadığı ayak takımı, kent dışına çıkartılacak.”

“Açgözlü vurgunculardan başka bir şey değilmisiniz,” diye atılan Maya, dayanamamıştı. “Demek yangın ve ölümden para kazanacaksınız. Yalnızca birer kundakçı ve katilsiniz!”

Tigellinus hoşgörüyle gülümseyerek “Yavaş ol, Jüpiter aşkına!” dedi. “Yepyeni ve muhteşem bir kent yaratacağız, diyorum. Daha ne olsun?”

Maya, kulaklarını tıkamak istedi. Midesi bulanmaya başlamıştı.

Karısına dönen Tigellinus düşünceli bir sesle “Hazırlanan kent planlarını konuklarımıza gösterelim mi, ne dersin?” diye sordu. “Belki o zaman yangının neden gerekli olduğunu anlarlar.”

Domitya kabul etti. Böylece çocukları yeniden içeri soktular.

“Bunlar ailecek çıldırmış,” diye soludu Ateş, Güneşe. “Evleri yangın tehdidi altında, bunlar bize plan gösterme peşinde!”

Güneş başını salladı.

Kısa süre sonra birkaç yağ lambasıyla aydınlanan genişçe bir çalışma odasındaydılar. Odada üzerinde kuştüyü yazı kalemleri, bir mürekkep hokkası ve taş kalemiyle harflerin kolayca kazanabileceği, üstü mumlu bir yazı tahtası bulunan büyük bir masa vardı. Kocasını elindeki kılıçla çocukları hizada tutarken, Domitya masanın yanındaki sepetten çekip aldığı papirüs rulosunu masaya yaydı. Yağ lambalarından birini alıp papirüs rulosunun yanına yerleştirdi. Lambanın ışığı Roma'nın kent planını aydınlattı. Tigellinus'un karısı Tiber kıyısında iki nokta gösterdi ve gururla “Burada bir tiyatro, burada da bir *terma*’ inşa edeceğiz,” dedi. Sonra sepetten iki proje daha çıkardı. İkisi de oldukça pahalıya patlayacak planlardı.

Tigellinus, “Evet, bir tiyatro!” diye bağırdı. “Bu Neron’un çok hoşuna gidecek. İmparatorumuz müziği ve tiyatroyu çok sever. Belki ona bir oyun bile yazarım; Roma yangını hakkında bir oyun!”

Domitya, kocasının fikrini pek beğenmişti. “Harika olur! Ama senaryoda kundakçıların kim olduğunu vurgulamayı sakın unutma: Hıristiyanlar!”

---

* Açık Roma hamamı. (Ed. N.)

Bir kahkaha atan Tigellinus “Hiç unuttur muyum hayatım?” diye karşılık verdi.

Maya yine dayanamayarak “Tabii, Hıristiyanlar...” deyiverdi. “Onlar da bu yeni Roma tablonuzun içine pek oturmuyorlar, değil mi?”

“Evet,” dedi Tigellinus kuru bir sesle. “Onlara da kentimizde yer yok. Tuhaf inanışları, eninde sonunda tanrıları kızdıracak. Bunu da hiç istemeyiz. Ne var ki, hiç işe yaramadıklarını da söyleyemeyiz. Bu yangını onların üstüne atabiliyoruz en azından. Hıristiyanları kimse sevmediği için her kötülüğün onların başının altından çıktığına da kolayca inanıyorlar.”

“Demek kendi bahçenizdeki yangını da siz çıkardınız?” diye tahmin etti Güneş. “Böylece hem şüpheleri Hıristiyanların üstüne çekmek hem de kendinizden uzaklaştırmak istediniz.”

Pretoryan kurnaz bir tavırla “Aferin sana,” dedi. “Hem kim kendi mülkünü ateşe verir ki, değil mi?”

Maya “Planınızın sandığınız kadar parlak olduğu söylenemez,” diye araya girdi. “Az kalsın kendi eviniz de cayır cayır yanacaktı.”

Tigellinus burnunu kırıştırdı. “Yangını çıkardığımda doğu rüzgârı esiyor ve alevleri ters tarafa doğru taşıyordu. Saçmalık işte... Rüzgâr birden yön değiştiriverdi... Ama neyse ki şimdi her şey yolunda.”

“Her şey yolunda mı?” diyen Maya, öfkeden kendini kaybet-

mişti. “Yangın bir sürü insanın ölümüne neden oldu. Siz buna ‘her şey yolunda’ mı diyorsunuz? Seni korkak katil!”

Bir anda kendini beğenmiş ifadesi silinen komutanın beti benzi atmıştı. Kılıcını hırsla kavradı.

“Bu kadar yeter!” diye bağırdı. “Yeterince sohbet ettik!”

Kurtuluş

“Şunları bağlayıp şimdilik bodruma kapatalım,” dedi Tigellinus karısına dönerek. “İp getir Domitya!”

Domitya hemen gidip elinde bir kangal iple geri döndü.

Çocuklara “Masanın önüne geçin ve ellerinizi arkanızda birleştirin,” diye emreden Tigellinus, bir kahkaha patlattı. “Aklıma güzel bir fikir geldi Domitya. Halka kundakçı diye çocukları göstereyim mi? Gerçek suçlular olarak yani... Subrius ile bazı senatörlerin isteğiyle yangını çıkardıklarını söyleyebiliriz.”

Domitya “Gerçekten çok çekici bir fikir,” diyerek kocasını övdü.

Maya, çevresini bir tül perdesinin ardından seyrediyor gibiydi. Bu, yangının sorumlusu olarak sergilenmeleri, zindana atılmaları ve ölümle cezalandırılmaları anlamına geliyordu! Birden Kiya'nın korkuyla miyavlayarak bacaklarına sürtündüğünü fark etti. Besbelli hayvan da tehlikeyi hissetmişti.

“Eller arkaya!” diye bağırdı Tigellinus.

Yo, hayır, diye geçirdi içinden Maya. Bu işi kolayca halletmelerine göz yumacak değilim, onlarla savaşaçağım!

Tigellinus bu kez, “Beni duymadın mı?” diye haykırdı.

Maya bakışlarıyla odayı taradı. Kapıya koşup kaçmaya çalışsa başarabilir miydi acaba? Pek mümkün görünmüyordu. Daha kapının kolunu yakalayamadan komutan ya da karısı onu yere sererdi. Başka bir yol olmalıydı. O sırada Tigellinus ona vurdu. Maya masaya doğru sendeledi ama hâlâ ayaklarının üstündeydi. Masaya doğru eğilince içinde fakirlere yer olmayan o güzel, tertemiz Roma'nın planlarıyla burun buruna geldi. Bulmuştu! Bir vuruşta yağ lambasını masanın üstüne deviriverdi. Lamba kırılmış, papirüs alevler içinde kalmıştı.

“Ne yaptın?” diye bağırarak Tigellinus masaya doğru atıldı. Maya'yı yana iten adam planları tuttuğu gibi yere fırlattı ve üstünde tepinerek alevleri söndürmeye çalıştı. Domitya da kocasına yardım etmeye çalışınca topukları yandı. Kadın öfke ve acıyla haykırdı. Bu arada sepetteki papirüs ruloları da yanmaya başlamış, çalışma odası duman içinde kalmıştı. Tigellinus karısına dönerek “Çabuk, su getir!” diye bağırdı.

Domitya öylece durup “Çocuklar ne olacak?” diye sordu. “Önce onları kilitlemeliyiz. Şu anda planların önemi yok!”

O anda bir gölge kadına doğru uçtu. Patrici kadına doğru tıslayarak uçan bu gölge Kiya idi. Domitya kedinin tırnaklarından kaçınmak için geriye doğru bir adım attı ve başını yarı açık duran kapının kenarına hızla çarptı. Çarpmanın şiddetiyle kendinden geçen kadın baygın bir halde yere yuvarlandı.

“Bunu size ödeteceğim!” diye bağırarak Tigellinus, sevgili planlarını alevler içinde bırakıp çocuklara doğru bir hamle yaptı. Maya’yı yakalamak üzereyken Ateş, eline geçirdiği iskemleyle adama vurdu. Kolunun acısıyla bir an dikkati dağılan komutan, Maya’nın tekmesinden kaçamadı ve yanmakta olan papirüslerin üstüne düştü. Kıyafeti hemen alev alınca Tigellinus deli gibi alevleri söndürmeye çalıştı.

“Haydi çocuklar, kaçalım!” diye bağırarak Maya, baygın yatan Domitya’nın üstünden bir sıçrayışta atlayıverdi.

Alev alan gıysilerini söndürmeyi başaran komutan, karısını dumana boğulmuş odadan dışarı sürüklerken, bir yandan da yardım etmeleri için kölelerine sesleniyordu. Köleler birkaç saniye içinde efendilerinin yardımına koştu. Birkaç Domitya’nın dışarı taşınmasına yardım ederken, birkaçı da Tigellinus’la birlikte çocukları kovalamaya koyuldu.

Bu arada çocuklar da avluyu geçerek dış kapıya varmışlardı. Evin önüne kölelerin yangından kurtarmak istedikleri değerli eşyalarla yüklü öküz arabaları sıralanmıştı.

Hemen arabalardan birini çözen Maya, “Atlayın, bununla daha hızlı gideriz!” diye bağırdı.

Güneş “Bundan şüpheliyim,” diye mırıldandıysa da bir sıçrayışta arabaya atladı.

Maya koşum takımlarını ararken, “Haydiii!” diye bağırdı.

Ancak öküz, yerinden kıpırdamadı bile.

Kucağında Kiya ile arabaya atlayan Ateş, “Bence bu pek işe yaramayacak,” diye mırıldandı ve arkaya bir göz attı. Peşlerindeki yakında onlara yetişecekti. Tigellinus eline fazladan bir de *pilum* denilen bir mızrak almıştı.

O anda öküzün sırtına atlayan Kiya, tırnaklarını iriyarı koşum hayvanının etli buduna geçirdi. Öküz bir böğürtü koparak ileri atıldı. Şimdilik avcılarının ellerinden kurtulmuşa benziyorlardı.

“Bu arabanın nasıl sürüleceğini bilen var mı?” diye haykırdı Maya.

“Hayır!” diye bağırdı Ateş.

Güneş ise yalnızca başını sallamakla yetindi. Sarsılarak ilerleyen arabadan dışarı savrulmamak için içine testiler yerleştirilmiş tahta bir sandığa tutunmaya çalışıyordu.

Araba, taşla döşeli yolda hızla yokuş aşağı ilerliyor, nereye gittiğini galiba öküzden başka kimse bilmiyordu.

Bu ilginç yolculuk, iki yüz metre kadar sonra, içinde kimse olmayan dar bir sokakta sona erdi. Sokağın iki yanına atölyeler sıralanmıştı.

Korkuyla geriye bir göz atan Ateş, “Tigellinus ile adamları bizi atla takip ediyorlar!” diye bağırdı. “Yakalanacağız!”

Güneş, “Bir dakika bekle!” diye karşılık verdi. “Sonuçta bu...”

O sırada tekerleği bir çukura giren araba yolun kenarına

doğru savrulunca Güneş cümlesini bitiremedi. Evlerin dış duvarlarına sürtünerek geçen araba, kulak tırmalayan bir gürültü çıkarmış, hem arabadan hem duvarlardan kopan parçalar etrafa saçılmıştı. Arabadaki sandıklardan devrilen amforaların bir kısmı kırıldığı için sokağa tatlı bir şerbet kokusu yayılmıştı.

Yukarıda bir yerlerde açılan pencereden kafasını uzatan bir adam, “Yavaş olun Baküs aşkına!” diye bağırdı. “Bu şehirde gece de mi uyuyamayacağız?” Ancak adamcağıza kulak asan olmadı.

Bu arada öküz arabası oldukça yavaşlamış, atlılar çok yaklaşmışlardı. Güneş sağlam kalan amforalardan birini kapıp en yakın atlıya doğru savurdu. Tigellinus, çevik bir hareketle eğildi ama hemen ardındaki köle aynı ataklığı gösteremeyince amforayı göğsüne yiyip dengesini kaybederek attan düştü.

Güneş, “Bir - sıfır!” diye bağırdı. Maya ile Ateş’in de birer amfora kapıp fırlatması hoşuna gitmişti. Amfora bombardımanı sayesinde iki atlıyı daha atlarından düşürüp saf dışı bırakmışlardı. İsbet almak istemeyen atlılar aradaki mesafeyi biraz açtılar ama Tigellinus, çocukları gözden kaybetmemeye kararlı görünüyordu.

Maya da durumu fark etmiş olmalıydı ki, “Peşimizi bırakmayacak!” diye bağırdı. “Bizden kurtulmayı kafasına koydu. Tanıklığımız onun için en büyük tehlike!”

“Evet! Üstelik bizim öküz kalp krizi geçirmek üzere. En kısa

zamanda Forum'daki Neron heykeline ulaşmalıyız. Tek şansımız bu!”

İriyarı hayvan, giderek yavaşlıyordu. Sonunda kömürlü bir lokomotif gibi burnundan buhar savurarak duruverdi. Devasa araba sokağın ortasında kalakalmış, yolu tıkamıştı. Çocuklar çabucak arabadan aşağı atladılar. Arkalarından nal sesleri geliyordu. Bir savaş narası duyuldu; hemen ardından da uçarak gelen bir mızrak, kıl payı yanlarından geçti. Mızrak arabaya saplandığı yerde ürkütücü bir ses çıkararak zangırdadı.

“Bir an önce kaçalım buradan!” diye haykıran Maya, tabanları çoktan yağlamıştı.

“Teslim olun!” diye bağırdı Tigellinus. “Zaten az sonra yakalanacaksınız!” Bir hamlede atından atlayan adam kılıcını çekmiş, arkalarından koşuyordu. Amfora yığınınını aşmayı başaran iki adamı da efendilerinin hemen arkasındaydı.

Üç arkadaş, karanlık sokaklarda vargüçleriyle koşuyorlardı. Nerede olduklarını, daha doğrusu Roma Forumu'nun nerede olduğunu da bilmiyorlardı.

İşte o sırada Kiya, Maya'nın yanından süzülerek öne düştü. Neron'un yaptırdığı su kemerlerinin arasından geçerek geniş bir caddeye sapan kedi, nereye gittiğini biliyor gibiydi. Burası yangından önce kuyumcu atölyelerinin bulunduğu caddeydi. Çocuklar nefes nefese kalmışlardı ama kediyle arayı açmadan koşmayı sürdürdüler. Sonunda geniş bir meydana girdiler. Ko-

caman mermer yapı, ay ışığında pırıl pırıl parlıyordu. Roma Forumu'na gelmişlerdi.

“Kiya, sen bir tanesin!” diye bağırdı Maya.

“Çabuk, heykele!” diye soluyan Ateş, yeni bir hamle yaptığı sırada dengesini kaybedip diz üstü yere düştü. Sağ dizini yere çok sert çarpmıştı. Dizinin acısı nedeniyle gözünde şimşekler çaktı ve bir an kıpırdıyamadı.

“Kalk!” diye bağıran Maya, onu kolundan tutup çekti.

O anda arkalarında “Sizi yakalayacağımı söylemiştim!” diyen Tigellinus'un sesi çınladı. Peşinde köleleriyle yavaş yavaş onlara doğru yürüyen adam, avını kısırmış vahşi bir hayvan gibi yaylanarak ilerliyordu. “Sonunuz geldi!”

Ateş, güçlkle ayağa kalktı. Dizi zonkluyordu. Son bir atak yapıp hedefe ulaşmayı düşünemiyordu. Geriye dönüp baktı. Roma'yı kundaklayan, binlerce insanın ölümünden sorumlu olan ve arkadaşlarıyla onu da gözünü kırpmadan öldürecek olan adamın ona doğru yaklaşmasını titreyerek izledi.

Maya ile Güneş, arkadaşlarının koluna girmişlerdi. Maya, “Gayret et, az kaldı,” diye fısıldadı. “Neron heykeli hemen şurada. Başaracağız!” Çocuklar, topallayan Ateş'i neredeyse taşıyarak ilerlediler.

Tigellinus ile adamları onları yakalayamadan, çocuklar anıta yaklaşmışlardı. Komutanın şaşkın bakışları altında, günümüzde bile birçok kişinin Roma'yı yakan kişi olarak bildiği adamın mermer heykelinin içinde gözden kayboldular.

Hayalperest

Dönüşlerinin üzerinden iki gün geçmişti. Ateş, Güneş ve Maya, Tan Bey'in tarih dersindeydiler. Güzel, güneşli bir gündü. Sihirli bir güç Ateş'i dışarı çekiyordu. Gökyüzü pırıl pırıl, mavi bir renkteydi. Tek bir bulut bile görünmüyordu. Ateş, o müthiş yangından sonra devasa bir şemsiye gibi Roma'nın üstüne çöken simsiyah dumanı hatırladı.

Tertius ile ailesine ne olmuştu acaba? Ya Subrius'a? Onların akıbeti hakkında hiçbir bilgi bulamadığı için üzgündü. Ancak hangi tarih kitabı sıradan bir işçiden ya da komutandan söz ederdi ki? Ne var ki, acımasız bir sona uğrayan Gaius Calpurnius Piso açısından durum böyle değildi. Neron tarafından intihara zorlandığı biliniyordu. Ancak gerçekten Roma'yı kundaklayan adam olan Tigellinus belli ki, bu işten sıyrılmıştı. İşte bu Ateş'in müthiş canını sıkıyordu. Gerçek kundakçıyı bulmuşlardı ama Tigellinus cezasız kalmıştı ve...

"Ee Ateş, durum nedir?"

İrkilen Ateş daldığı düşüncelerden sıyrıldı. Son tarih dersinde olduğu gibi Tan Bey'in ne sorduğunu yine duymamıştı.

Öğrencisinin yüzüne bakan öğretmen içini çekip “Ah Ateş ah,” diye söylendi. “Son zamanlarda dersle hiç ilgilenmiyorsun. Tam anlamıyla hayal âleminde sin. Farkına varmamış olabilirsin ama Neron’dan ve büyük Roma yangınından söz ediyorduk. Geçen ders Roma’yı Neron’un kundakladığını söylemiş miydin?”

Hafifçe duraksayan Ateş, “Öyle demiştim ama yanılmışım,” dedi. “Roma’yı yakan Neron değilmiş.”

Tan Bey’in bir kaşı yukarı kalkmıştı. “Öyle mi?” dedi. “Nasıl bu kadar kesin konuşabiliyorsun bakalım?”

Ateş muzip bir gülümsemeyle “Yangın çıktığında oradaydım da ondan,” dedi. Güçlü bir hayal gücü olan Tan Bey, öğrencilerin zararsız şakalarını hoş karşılayan öğretmenlerdendi.

Sınıftan kahkahalar yükseldi. Yalnızca Maya ile Güneş gülmedi. Kimseye göstermeden Ateşe göz kırptılar.

Neron Kimdir?

Neron, hiç şüphesiz Roma'nın en ünlü imparatorlarından biridir. Ne var ki, bu ün tartışmaya açıktır. Kimisi onun, insanları kitleler halinde öldürten çılgın bir katil ve kundakçı olduğunu söyler. Despot ve deli bir hükümdar olduğu tezini işleyen "Quo Vadis" adlı kitabın 1951 yılında filmi de çekilmiştir. Neron rolünü oynayan aktör Peter Ustinov'un başarılı oyunu hâlâ akıllardadır. Bu filmde Neron, hem acımasız bir canavar hem de gülünç ve kendini beğenmiş bir müzisyen ve şarkıcı olarak canlandırılmıştır.

Neron kötü şöhretini, onun zamanında yaşamış olan Sueton ve Tacitus adlı iki yazarın eserlerine borçludur. Ancak bu kaynakların ne derece tarafsız olduğu ve yazılanlardaki doğruluk payı bilinmemektedir. Örneğin Sueton, yaşadığı dönemde skandal olarak anılan öyküleri kaleme almasıyla ve yayınlamasıyla ünlüdür. Tacitus ise politik açıdan Neron'un karşısında olan senatörlerdendir. Bu durumda Tacitus'un "haberleri" imparatoru politik açıdan yıpratmaya yönelik, Sueton'un yazıları da uydurma olabilir. Modern tarihçilerin çoğu, bu iki yazarın eserlerine dikkatle yaklaşırlar. Örneğin Massimo Fini, uzun

zaman önce “Neron – İki Bin Yıllık Aldatmaca” adlı kitabında Neron’un ismini temize çıkarmıştır. Bu kitabıyla onun “önemli bir devlet adamı, sanatçı ve barış yanlısı biri” olduğunu ve bundan hiçbir çıkar sağlamayacağı için yangını çıkarmanın da o olmadığını ileri sürmüştür. Üstelik Roma halkı tarafından bir tür koruyucu-tanrı olarak değerlendirildiğini belirtmiştir. Ona bakılırsa Roma yangını, imparatorun saygınlığına büyük zarar vermiştir.

Neron tarihin en renkli kişiliklerinden biridir ve hakkında çok farklı şeyler yazılmış, çeşit çeşit öyküler uydurulmuştur. Ancak bazı veriler vardır ki, bunlar elbette tartışmasız gerçeklerdir:

Gerçek adı Claudius Germanicus Caesar olan Neron, Roma’nın beşinci imparatorudur. M.S. 54-68 yılları arasında Roma imparatoru olan Neron, M.S. 15 Aralık 37 tarihinde Antium’da doğmuştur. İlk adı Gaius Domitius Ahenobarbus’tur. Babası Senatör Subrius Domitius Ahenobarbus, annesi ise genç Agrippina’dır.

Neron’un babası genç yaşta ölünce annesi o zamanki imparator Claudius’la evlenmiştir. Agrippina çok hırslı bir kadındır. Oğlunu tahta çıkarmayı kafasına koymuştur. İlk olarak Claudius’u kandırarak henüz on iki yaşında olan Neron’u imparatorun kızı Octavia ile nişanlamıştır. İkinci aşamada kocasının, oğlu Neron’u evlat edinmesini sağlamıştır. İmparator

Claudius'u, kendi oğlu Britannicus'un hastalıklı bir bünyesi olduğuna ve tahta bir varis bırakması gerektiğine inandırmıştır. Üçüncü aşama da elbette imparatorun ortadan kaldırılarak tahtın boşaltılmasıdır. M.S. 13 Ekim 54 yılında Claudius'u zehirleyerek öldüren de büyük olasılıkla Agrippina'nın ta kendisidir. Ne var ki, M.S. 59 yılının Mart ayında Neron, annesini de öldürtmüştür.

Neron, sevgilisi Poppea Sabina ile evlenmek için M.S. 62'de karısı Octaviadan ayrılmıştır. Yeni karısından olan kızı Claudia Augusta M.S. 63 yılında, doğumundan birkaç ay sonra ölmüştür. Neron bu üzüntüden fazlasıyla etkilenmiş, kendini iyiden iyiye müziğe ve tiyatroya vermiştir.

18 Temmuz M.S. 64 yılında Circus Maximus'ta ünlü Roma yangını başlamıştır. Yanıcı malzemedен yapılan dükkân ve atölyeler çıra gibi alev almış, rüzgârın etkisiyle güçlenen yangın durdurulamamıştır. Roma'daki on dört mahalleden yalnızca dördü yangından kurtarılabilmiş, üçü tümüyle kül olmuştur. Roma altı gün boyunca cayır cayır yanmış, yangın söndü sanıldıktan sonra yeniden canlanan alevlerin söndürölmesi bir üç gün daha almıştır. Bu ikinci yangın, Pretoryanların başındaki Tigellinus'a ait olduğu bilinen Emilia Bahçeleri'nde çıkmıştır.

Felaketin olduğu günlerde Neron, yangına yaklaşık altmış kilometre uzaklıktaki, nispeten güvenli yazlık sarayı Antium'da kalmaktaydı. Alevler içindeki imparatorluk başkentine biraz gecikmeli dönen Neron bu nedenle, zaman zaman kılık değiş-

tirerek arasına karışmayı pek sevdiği halkı tarafından çok suçlanmıştır.

Başkente dönüşünden sonra evsiz kalanları barındırmak ve beslemek için büyük bir çaba sergilediği de bilinmektedir. Çadırlar kurdurtmuş, evsiz barksız kalanlara yiyecek dağıttır-mıştır ancak bunun hiçbir faydası olmamış, yangını Neron'un çıkarttığı, hayatının en büyük oyunu için Roma'yı bir tiyatro sahnesi gibi kullandığı dedikodusu bir türlü son bulmamıştır.

Buna ek olarak senatoda ve Pretoryanlar arasında da huzur-suzluk almış, yürümüştür. Öyle görünüyor ki, Senatör Gaius Calpurnius Piso da Neron'u bu yangından sorumlu tutmuştur. O, imparatorun gösteriş düşkünlüğünden ve savurgan yaşan-tısından nefret ettiği için böyle bir çılgınlığın ancak Neron'un başının altından çıkabileceğine inanıyordu. M.S. 65 yılın-da Neron'a karşı düzenlenen ve tarihte "Pisonya tertibi" ola-rak anılan komployu örgütleyen senatör, Neron'u öldürtmeye kalkmıştır ama yandaşları ve yüksek rütbeli birkaç Pretoryan – bunların arasında Subrius Flavus da vardır – öylesine dikkat-siz davranmışlardır ki, plan başarısız olmuştur. Sonuçta Piso intihar etmiş, yirmiye yakın kişi idam edilmiş, on üç kişi de sürgüne gönderilmiştir.

Yangının, geride kalan boş arazilere el koyabilmek için çı-karıldığı da söylenmiştir. Ne var ki, burada ön planda olan Neron değil, en yakınındaki devlet adamlarından biri olan Tigellinus'tur. Yeni inşaat alanları için plan yaptırdığı ve bunun

için kente yakın boş alanlara ihtiyacı olduğu ileri sürülmektedir.

Dedikoduların kesilmesini sağlayamayan Neron ve yandaşları, Yahudi cemaati arasındaki bir grubu – yeni Hıristiyanları – kundakçılıkla suçlamışlardır. Böylece yangının yarattığı öfkenin, o dönemin Roması'nda yönetici tabakanın hoşlanmadığı, ancak halkın benimsediği bu dini azınlığa yöneltmesi amaçlanmıştır. Sonuçta Hıristiyan azınlığa karşı akıl almaz bir vahşet uygulanmış, büyük olasılıkla binlerce insan yakılmış veya arenada vahşi hayvanların önüne atılmıştır.

Bu katliamdan sonra Neron, kentini yeniden inşa ettirmiştir. Tarihçiler Neron'un kent planının, günümüz kıstaslarına göre değerlendirildiğinde bile olağanüstü bir özenle ve hatasız bir biçimde uygulandığını söylerler. O dönemde Neron, *Domus Aurea*, "Altın Ev" olarak adlandırılan şahane bir sarayın inşaatını da başlatmıştır. Sarayın girişini oldukça sıradışı bir mimariyle vurgulayan imparator, buraya kendi yüz hatlarını taşıyan otuz beş metrelik dev bir heykel diktirtmiştir.

Ancak sarayın bitirildiğini görece kadar yaşayamamıştır. M.S. 68'de yetmiş sekiz yaşındaki İspanya eyalet valisi Galba, o sırada Yunanistan gezisinde olan Neron'a karşı ayaklanmıştır. Galba, özellikle hâlâ Neron'dan nefret etmekte olan senato üyeleri arasından kendisine hızla yandaş toplamıştır. Senato büyük bir hızla Galba'yı yeni imparator ilan etmiş ve Neron'un ölüm cezasına mahkûm edildiğini açıklamıştır. Neron, Roma'dan ka-

çarak bu cezadan kurtulmaya çalışmış, ancak kendi Pretoryan-
ları tarafından yakalanmıştır. Neron, 9 Haziran 68 tarihinde
kendi hançeriyle atardamarını keserek intihar etmiştir. Öldü-
ğünde otuz bir yaşındaydı. Son sözleri '*Qualis artifex pereo!*'
(Büyük bir sanatçı ölüyor!) olmuştur.

Sözlük

Amfityatro: Oval formu nedeniyle “yuvarlak tiyatro” anlamına gelir.

Amfora: Şarap ya da yağ depolamakta kullanılan toprak testi.

Antium: Günümüzdeki adıyla Anzio; Roma'nın altmış kilometre kadar güneyinde kalan bir kaplıca kenti.

Akuadakt: Romalıların kente su getirmek için inşa ettikleri kemerli su yolları.

Arena: 1. Amfityatrodaki mücadele alanı. 2. Kum.

Atrium: Roma evlerindeki iç avlu.

Ave: Selam!

Baküs: Romalılarda Şarap Tanrısı.

Basilica Julia: Roma Forumu'ndaki adliye sarayı.

Caupona: Meyhane, han.

Cena: Akşam yemeği, Romalıların en önemli öğünü.

Circus Maximus: Eski Roma'daki en büyük gösteri alanı.

M.Ö. 500 yılında ilk araba yarışlarının yapıldığı yer

olarak bilinir. 200.000 – 375.000 oturma yeri vardı. Araba yarışları dışında vahşi hayvanların da kullanıldığı gladyatör karşılaşmalarına da sahne olmuştur. Ayrıca çok sayıda Hıristiyan, burada vahşi hayvanların önüne atılmıştır.

Curia: Senatonun Roma Forumu'ndaki binası.

Domus: Ev.

Domus Transitoria: Neron'un Roma'daki sarayı.

Roma Forumu: Eski Roma'nın dini ve politik merkezi.

Gerres: Tütsülenmiş balık.

Vesta Tapınağı: Roma'da Tanrıça Vesta'ya inanan ve yalnızca rahibelerden oluşan bir tarikat. En eski dini gruplardan biridir. En önemli görevleri tapınaktaki ateşin sönmemesini sağlamaktır.

İnsula: Tam çevirisi "ada"dır ve kitapta, sokaklarla çevrili, içinde çok sayıda konut bloğu olan yapı adası anlamında kullanılmıştır.

Juno: Jüpiter'in hem kız kardeşi hem de karısı olan Roma Tanrıçası. Gökyüzünün ve kadınların tanrıçasıdır.

Jüpiter: Romalıların en önemli tanrısı.

Lacerna: Kapüşonlu manto.

Laren: Ev tanrıları.

Lejyoner: Romalı asker.

Lugdunum: Günümüzde Fransa'daki Lyon kenti.

Ludi: Circus'taki çoğu kanlı geçen oyunlar.

Mars: Eski Roma'da Savaş Tanrısı.

Merkür: Eski Roma'da Ticaret Tanrısı. Başında bir şapka ve ayaklarında kanatlarla resmedilirdi.

Ostia: Tiber Nehri'nin denize açıldığı yerde kurulmuş, Roma'ya yirmi beş kilometre uzaklıktaki kent.

Patrici: Roma toplumunun en üst sınıfından, asil.

Palla: Dört köşe bir kumaş parçasından yapılan bir tür manto, pelerin. Genelde bir omuzda ve sırtta dökümlü olarak durur.

Papirüs: Romalılarda 'kâğıt'. Bir su bitkisi olan papirüs ağacının saplarından elde edilirdi.

Pater Familias: Aile babası, evin reisi. Tüm aile fertlerinin ve kölelerle hizmetçilerin büyük saygı gösterdiği kişi.

Peristil: Üstü kapalı, sütunlu yol.

Pilum: Mızrak.

Pretoryan: Seçkin bir asker grubu. Eski Roma'da imparatorun yakın korumalarına bu ad verilirdi.

Pretoryanprefekt: Yüksek dereceli devlet memuru, Romalı Pretoryanların başı.

Salve: Selam!

Selestus: Dolandırıcı.

Sifus: Kupa biçimindeki bardak.

Senato: Roma'da bir tür 'parlamento' oluşturan asiller grubu.

Yüksek dereceli memurlar da senatonun üyeleri olup, kamuyu ilgilendiren konuları görüşür, seçilmiş devlet memurlarına danışmanlık yaparlardı.

Sesterz: Eski Romada gümüş para.

Stola: Soylu Romalı kadınların giysisi. Temelde hem önden hem de arkadan dolanarak belde bir kemerle sabitlenen uzun bir kumaş parçasıdır.

Sublicius Köprüsü: M.Ö. 600 yılında Tiber Nehri üzerine inşa edilen ilk köprü.

Termal: Açık Roma hamamı.

Tiber: Roma'nın içinden geçen nehir.

Toga: Erkek giysisi. Büyükçe, yarım daire biçiminde bir kumaştan oluşur ve yalnızca Roma 'vatandaşları' giyebilirdi.

Tribun: Üst düzey subay.

Triclinicum: Yemek odası.

Tunika: İki dikdörtgen biçimli yün kumaştan oluşan bu kolsuz giysi, omuzlarda birbirine dikilidir ve bacaklarla kollar için birer açıklık bırakılmıştır. Tunika kadınlarda yere kadar uzanır, erkekler ise daha kısasını giyerler.

Valde Bona: Çok iyi!

Via Sacra: Roma'nın en güzel caddesidir ve Roma Forumu'nun tam ortasından geçer.

Vigiles: Romalı itfaiyeciler.

Villa: Malikâne.

Vulcanus: Ateş tanrısı, başının çevresinde şimşek çakmış gibi betimlenirdi.

Zenturio: Asker sayısı 80 ile 100 arasında değişen birliğe komuta eden Romalı komutan.